

Issn :1302-2040

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU
ATATURK UNIVERSITY DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT SCIENCES

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

SAHİBİ / OWNER
Dr. Mustafa ATASEVER

EDİTÖR / EDITOR
Dr. Nurcan DEMİREL

EDİTÖR YARDIMCISI /
ASSOCIATE EDITOR
Dr. Emre BELLİ

- ◆ **TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE TÜRK SPOR YÖNETİMİNİ OLUŞTURAN ÖRGÜTLERİN AMAÇ VE YAPI BOYUTLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**
COMPARISON OF ORGANIZATIONS THAT CONSTITUTE THE TURKISH SPORTS MANAGEMENT IN ITS HISTORICAL DEVELOPMENT IN TERMS OF OBJECTIVES AND STRUCTURES
Selami ÖZSOY, Kemal GÖRAL, Mustafa Ertan TABUK, Reşat SADIK, Osman GÜLAY, Hakan BOZ
- ◆ **14 YAŞ ALTI PALETLİ YÜZME SPORCULARININ, BRANŞ TERCİHİ SEBEPLERİNİN ARAŞTIRILMASI**
THE RESEARCH ON THE REASONS WHY UNDER 14 YEAR OLD ATHLETES CHOOSE FIN SWIMMING
Abdurrahman KEPOĞLU, Şahin ÖZEN, Mina KORKMAZ, C.Tuğrulhan ŞAM
- ◆ **İSTANBUL GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ'NDE ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTSEL İKLİM İLE İŞ TATMİNİNİN İNCELENMESİ**
INVESTIGATING THE ORGANIZATIONAL CLIMATE AND JOB SATISFACTION LEVELS OF THE EMPLOYEES OF ISTANBUL PROVINCIAL DIRECTORATE OF YOUTH SERVICES AND SPORTS
Hanife Banu ATAMAN YANCI, Süleyman ŞAHİN, Ayşe Bade ORTAÇ
- ◆ **GENÇ FUTBOL OYUNCULARININ MÜSABAKA AKSİYONLARI İLE BAZI PERFORMANS PARAMETRELERİNİN İNCELENMESİ**
THE INVESTIGATIONS OF MATCH ACTIONS AND SOME PERFORMANCE PARAMETERS OF YOUNG SOCCER PLAYERS
Gökhan DELİCEOĞLU, Erdal ARI, İbrahim CAN
- ◆ **SPOR ORGANİZASYONLARI DÜZENLEYEN İL TEMSİLCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLERİN ARAŞTIRILMASI**
INVESTIGATION OF THE PROBLEMS OF PROVINCIAL AGENT WHO REPRESENT SPORT ORGANIZATIONS IN AEGEAN REGION
Demet ÖZTÜRK, Sümmani EKİCİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

CİLT / VOLUME: 16

SAYI / NUMBER: 2

YIL / YEAR: 2014

ISSN: 1302-2040

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ADINA
SAHİBİ / OWNER

Dr. Mustafa ATASEVER, Erzurum

EDİTÖR / EDITOR

Dr. Nurcan DEMİREL, Erzurum

EDİTÖR YARDIMCISI / ASSOCIATE EDITOR

Dr. Emre BELLİ, Erzurum

İNGİLİZCE DANIŞMANLARI / ENGLISH CONSULTANTS

Dr. Ömer UÇAR, Erzurum

Eren ÖZBEK, Erzurum

İSTATİSTİK DANIŞMANLARI / STATISTICAL CONSULTANTS

Dr. Cengiz KARAGÖZOĞLU, İstanbul

Dr. Fatih KAYA, Erzincan

BİLİMSEL DANIŞMA KURULU/ EDITORIAL BOARD

Dr. Mustafa ATASEVER, Erzurum

Dr. Caner AÇIKADA, Ankara

Dr. Gazanfer DOĞU, Bolu

Dr. Gül TIRYAKI SÖNMEZ, New York

Dr. Kemal TAMER, Ankara

Dr. Salih PINAR, İstanbul

Dr. Turgay BİÇER, İstanbul

Dr. Güner EKENCİ, Ankara

Dr. Özbay GÜVEN, Ankara

Dr. Aslan KALKAVAN, Trabzon

Dr. Suat KARAKÜÇÜK, Ankara

Dr. Osman İMAMOĞLU, Samsun

Dr. Azmi YETİM, Ankara

Dr. Mehmet GÜNAY, Ankara

Dr. İbrahim YILDIRAN, Ankara

Dr. Mehmet Akif ZİYAGİL, Samsun

Dr. Erdal ZORBA, Ankara

Dr. Hülya AŞÇI, İstanbul

Dr. Ömer ŞENEL, Ankara

Dr. Ayşe KİN İŞLER, Ankara

Dr. Recep GÜRSOY, Erzurum

Dr. Kadir YILDIRIM, Erzurum

Dr. Akın ERDAL, Erzurum

Dr. Ali KIZILET, İstanbul

Dr. Murat KALDIRIMCI, Erzurum

Dr. İlhan ŞEN, Erzurum

Dr. Necip Fazıl KİSHALI, Erzurum

Dr. Fatih KIYICI, Erzurum

Dr. Bekir YÜKTAŞIR, Bolu

Dr. Sümmani EKİCİ, Muğla

Dr. Şerife VATANSEVER, Bolu

Dr. Ümit KARLI, Bolu

Dr. Latif AYDOS, Ankara

Dr. Önder ŞEMŞEK, Bolu

Dr. Gökhan BAYRAKTAR, Ağrı

Dr. Fatih YENEL, Ankara

Dr. Özcan SAYGIN, Muğla

Dr. Nurcan DEMİREL, Erzurum

Dr. Orcan MIZRAK, Erzurum

Dr. Yunus ÖZTAŞYONAR

Dr. Zinnur GEREK, Erzurum

Dr. Erim ERHAN, Erzurum

Dr. Dursun KATKAT, Erzurum

Dr. Velittin BALCI, Ankara

Dr. Hüseyin EROĞLU, Kahramanmaraş

Dr. Abdurrahman Kepoğlu, Muğla

Dr. Recep CENGİZ, Şanlıurfa

Dr. Şebnem CENGİZ, Şanlıurfa

Dr. Mehmet TUNÇKOL, Erzurum

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

Amaç ve Kapsam

Beden eğitimi ve spor bilimleri dergisinin temel hedefi uluslar arası düzeyde nitelikli, sürekli ve beden eğitimi ve spor alanında periyodik olarak bilimsel açıdan en üst düzeyde orijinal araştırmaları yayınlamaktır. Bununla beraber spor bilimleri ile ilgili temel yenilikleri kapsayan derleme yazıları, olgu sunumları, beden eğitimi ve spor camiasının konular hakkındaki deneyimlerini ve eleştirilerini içeren mektuplar ile güncel mesleki konular da yayınlanır.

Yayın Periyodu

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun süreli yayın organı olup, bağımsız ve önyargısız hakemlik ilkesine dayanan bilimsel içerikli, yayın dili Türkçe olan, ulusal, periyodik bir dergidir. Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere yılda 4 kez yayınlanır.

Abone işlemleri

Dergiye abone olmak isteyen kişiler Beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi iletişim adresine başvurmalıdır.

Reklam işlemleri

Dergiye reklam vermek isteyen tüm kişi ve kurumların dergi iletişim adresine başvurmaları gerekmektedir.

Yazarlara bilgi

Yazarlara bilgi, dergi sayfalarında ve www.atabesbd@atauni.edu.tr web sayfasında yayınlanmaktadır.

Yayın hakkı

Atatürk beden eğitimi ve spor bilimler dergisinde yayınlanan yazı, resim, şekil ve tablolar yayıncının izni olmadan kısmen veya tamamen herhangi bir nedenle basılamaz, çoğaltılamaz. Referans göstermek kaydıyla özetleme ve alıntı yapılabilir. Dergide yayınlanan yazı, şekil ve resimlerden yazarları, ilan ve reklamlardan firmaları sorumludur.

Yazışma Adresi / Correspondence Address

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (atabesbd)
Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
25240 ERZURUM / TÜRKİYE
Tel : 0442 231 13 80
Fax : 0442 231 13 33
e-posta : atabesbd@atauni.edu.tr

Dizgi & Baskı

BEKA MEDYA Mabaacılık Dijital Baskı Reklam Promosyon
Tel: 0442 237 37 27 e-mail: bekamedyabynuri@gmail.com

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

YAZARLARA BİLGİ

Yayın Kuralları

Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisine gönderilen yazılar, yayın ve bilim kurulu üyeleri tarafından kapsam ve düzen açısından uygun görülmelidir. Yayın kurulu yayın koşullarına uymayan yazıları yayınlamamak, düzeltmek üzere yazarına geri göndermek ve biçimce düzenlemek yetkisine sahiptir. Yazının özüne dokunmadan her türlü düzeltme ve kısaltmalar yapılabilir. Yayılanmak üzere dergiye gönderildikten sonra yazarlardan hiçbiri, tüm yazarların yazılı izni olmadan yazar listesinden silinemez ve hiçbir isim yazar olarak eklenemez veya yazar sırası değiştirilemez. Tüm yazılar editör ve ilgili editör yardımcısı ile en az iki danışman hakem tarafından incelenir. Editör ofisi gerek gördüğünde makaleyi üçüncü bir hakeme gönderebilir.

Dergide basılacak yazılar başka herhangi bir yerde yayınlanmamış olmalıdır. Bilimsel toplantılarda tebliğ edilen çalışmalarda bilimsel toplantının yeri ve tarihi belirtilmelidir. Yazıların bilimsel sorumluluğu yazara ait olup yazıların içeriğinden ve kaynakların doğruluğundan yazarlar sorumludur. Eğer makalede daha önce yayınlamış; alıntı yazı, tablo, resim vb. varsa makale sahibi yayın hakkı sahibi ve yazarlardan yazılı izin almak ve bunu belirtmek durumundadır. Yayına kabul edilmeyen makale, resim ve fotoğraflar eğer özel olarak yazarlar tarafından geri istendiği belirtilmemiş ise yazarlara geri gönderilmez.

Yazım Kuralları

1. Yazım PC uyumlu bilgisayarda Microsoft Word Windows programı ile Arial veya Times New Roman karakteriyle yazılmalı, A4 sayfa büyüklüğünde beyaz kağıda ve kâğıdın tek yüzüne kâğıdın sol kenarında 2,5, sağ kenarında 2,5, üst ve alt kenarlarında 2,5'er cm. boşluk bırakılacak şekilde yazılmalıdır. Tümünde harf büyüklüğü 12 punto olmalıdır. Ancak, çalışmanın adı 14 punto ve boldlanmış olmalı, metinde yer alan tablolarda tek sayfaya sığdırılması istendiğinde 8 veya 9 punto harfler kullanılabilir.
2. Ana yazımda 1.5 tam satır aralığı kullanılmalıdır. Şekillerin ve çizelgelerin açıklamaları ile alıntılar ve dip notların yazımında ise 1 satır aralık kullanılmalıdır. Özet, Abstract, Şekiller, Tablolar, Kısaltmalar Dizini ve Kaynaklar gibi, ana başlıklar, bölüm başlıkları ve alt bölüm başlıkları ile bunları izleyen ilk paragraf arasında kullanılan aralığa göre bir aralık; bir alt bölümün son satırı ile bir sonraki alt bölüm başlığı arasında da kullanılan aralığa göre bir aralık boşluk bırakılmalıdır. Metin içerisinde yer alan paragraflar arasında ilave aralık bırakılmamalıdır.
3. Makale kolay anlaşılır bir Türkçe ve yazım kurallarına uygun bir dille yazılmalıdır. Yazım kurallarında imla bakımından Türk Dil Kurumu'nun çıkardığı imla Kılavuzuna uyulması gerekmektedir. Anlatım üçüncü şahıs ağzından yapılmalı, kısa ve öz cümleler kullanılmalıdır. Yazımda virgül ve noktadan sonra, bir karakter boşluk bırakılmalıdır.
4. Araştırma yazıları sıra ile şu bölümlerden oluşmalıdır: Kapak başlığı, Türkçe başlık, Türkçe özet, anahtar kelimeler, İngilizce özet (konunun başlığı ile birlikte), key words, giriş, materyal ve metod, bulgular, tartışma, sonuç ve kaynaklar. Derleme ve olgu sunumları ise; kapak başlığı, Türkçe özet, anahtar kelimeler, İngilizce özet (İngilizce konu başlığı ile) ve key words sırası ile başlamalıdır. Kapak başlığı dışında isim ve kurum belirtilmemelidir. Türkçe özet bölümü azami 200 kelimededen oluşmalıdır. İngilizce özet ise Türkçe özete denk olmalıdır.
5. **Kapak Başlığı:** Makalenin başlığı (Türkçe ve İngilizce), tüm yazarların ad ve soyadları, akademik ünvanları, bağlı oldukları kurumları, iş telefonu-GSM, e-posta ve yazışma adresleri, belirtilmelidir. Makale daha önce tebliğ edilmişse tebliğ yeri ve tarihi belirtilmelidir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Journal of Physical Education and Sport Sciences

---

6. Araştırma yazıları ve derlemeler 10 sayfayı, olgu sunumları ise 5 sayfayı geçmemelidir.
7. Tüm tablolar grafikler veya şekiller yazının içinde yerleştirilmiş halde gönderilmemeli, her biri ayrı sayfaya basılmış şekilde gönderilmelidir. Her birine metinde geçiş sırasına göre numara verilmeli ve kısa birer başlık yazılmalıdır. Tablo, şekil ve grafiklerin yazıda nerede geçtiği belirtilmelidir. Kullanılan kısaltmalar alt kısımda mutlaka açıklanmalıdır. Özellikle tablolar metni açıklayıcı ve kolay anlaşılır hale getirme amacı ile hazırlanmalı ve metnin tekrarı olmamalıdır. Başka bir yayından alıntı yapılıyorsa yazılı baskı izni birlikte gönderilmelidir.
8. Kaynaklar listesi makale metninin sonunda ayrı bir sayfaya yazılmalı, alfabetik sıraya göre düzenlenmelidir. Kaynaklar metinde, soy isim ve tarih belirterek parantez içerisinde olmalıdır. (Örnek, (Atasever, 2014), (Baldwin ve Caldwell, 2003), (Martin ve ark.,1995). Henüz yayınlanmamış veriler ve çalışmalar kaynaklar bölümünde yer almamalıdır. Bunlara metin içerisinde (isim(ler), yayınlanmamış veri, tarih) şeklinde yer verilmelidir. Kaynaklarda yazar sayısının 6 veya daha az olması durumunda tüm yazarların isimleri yazılmalıdır. Yazar sayısının altıdan fazla olması durumunda ise ilk altı yazarın ismi yazılmalı, sonrasında Türkçe makalelerde “ve ark.”, İngilizce makalelerde ise “et al.” ilave edilmelidir. Yazar isimlerinden sonra kaynak gösterilen yazının tam başlığı, dergi adı, yıl, cilt ve sayfa numaraları yazılmalıdır. Kaynaklar şu şekilde düzenlenmelidir:
  - a. Dergiler için;
Brocq O, Breuil V, Agopian V, Grisot C, Flory P, Bernard-Pomier G et al. Reactive arthritis induced by strongyloides stercoralis. Rev Rhum Engl Ed,1996;63:217-19.
  - b. Kitaplar için;
Ergen E. Egzersiz Fiziyojisi. Ankara: Nobel yayınevi, 2002:35-46.
  - c. Kitap bölümü için;
Zvaifler NJ, Antimalarials. In: Mc Carty DJ, ed(s). Arthritis and Allied Conditions. Philadelphia: Lea and Febiger, 1985: 497-501.
  - d. Tez için;
Kaplan SI. Post-hospital home health care: the elderly access and utilization (thesis). St. Louis (MO): Washington Univ; 1995.
9. Çalışma; 3 bilgisayar çıktısı (biri isimli, diğer ikisi isimsiz olacak şekilde) ve 8 gönderimlik posta ederi kadar pul ile birlikte gönderilmelidir.
10. Hakemlerden gelmiş, düzeltme için geri gönderilen ve kabul edilen makaleler düzeltmeleri yapıldıktan ve CD ye kopyalandıktan sonra dergimize gönderilmelidir.

TELİF HAKKI DEVİR FORMU
FORM FOR COPYRIGHT

...../...../20

MakaleBaşlığı:

.....
.....
.....

Sayın Editör,

Yayınlanması dileğiyle Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi'ne gönderdiğimiz yukarıdaki başlığı verilen makalenin yazarları olarak;

Bu çalışmanın:

1. Bilimsel ve etik sorumluluğunun bize ait olduğunu,
2. Daha önce yurtiçinde ve yurtdışında Türkçe veya yabancı bir dilde yayınlanmadığını,
3. Başka bir yayın organına yayınlanmak üzere gönderilmediğini,
4. Yayının kabulü halinde tüm yayın haklarının Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi'ne ait olduğunu kabul ve beyan ederiz.

Yazar(lar)

İmza

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

İÇİNDEKİLER / CONTENTS Orjinal Makaleler / Original Articles

- 9 - 31   **TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE TÜRK SPOR YÖNETİMİNİ OLUŞTURAN ÖRGÜTLERİN AMAÇ VE YAPI BOYUTLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**
COMPARISON OF ORGANIZATIONS THAT CONSTITUTE THE TURKISH SPORTS MANAGEMENT IN ITS HISTORICAL DEVELOPMENT IN TERMS OF OBJECTIVES AND STRUCTURES
Selami ÖZSOY, Kemal GÖRAL, Mustafa Ertan TABUK, Reşat SADIK, Osman GÜLAY, Hakan BOZ
- 33 - 42   **14 YAŞ ALTI PALETLİ YÜZME SPORCULARININ, BRANŞ TERCİHİ SEBEPLERİNİN ARAŞTIRILMASI**
THE RESEARCH ON THE REASONS WHY UNDER 14 YEAR OLD ATHLETES CHOOSE FIN SWIMMING
Abdurrahman KEPOĞLU, Şahin ÖZEN, Mina KORKMAZ, C.Tuğrulhan ŞAM
- 43 - 56   **İSTANBUL GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ'NDE ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTSEL İKLİM İLE İŞ TATMİNİNİN İNCELENMESİ**
INVESTIGATING THE ORGANIZATIONAL CLIMATE AND JOB SATISFACTION LEVELS OF THE EMPLOYEES OF ISTANBUL PROVINCIAL DIRECTORATE OF YOUTH SERVICES AND SPORTS
Hanife Banu ATAMAN YANCI, Süleyman ŞAHİN, Ayşe Bade ORTAÇ
- 57 - 69   **GENÇ FUTBOL OYUNCULARININ MÜSABAKA AKSİYONLARI İLE BAZI PERFORMANS PARAMETRELERİNİN İNCELENMESİ**
THE INVESTIGATIONS OF MATCH ACTIONS AND SOME PERFORMANCE PARAMETERS OF YOUNG SOCCER PLAYERS
Gökhan DELİCEOĞLU, Erdal ARI, İbrahim CAN
- 71 - 81   **SPOR ORGANİZASYONLARI DÜZENLEYEN İL TEMSİLCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLERİN ARAŞTIRILMASI**
INVESTIGATION OF THE PROBLEMS OF PROVINCIAL AGENT WHO REPRESENT SPORT ORGANIZATIONS IN AEGEAN REGION
Demet ÖZTÜRK, Sümmani EKİCİ

TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE TÜRK SPOR YÖNETİMİNİ OLUŞTURAN ÖRGÜTLERİN AMAÇ VE YAPI BOYUTLARI AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Selami ÖZSOY¹ Kemal GÖRAL¹ Mustafa Ertan TABUK² Reşat SADIK²
Osman GÜLAY² Hakan BOZ²

¹ Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bolu.

² Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Bolu.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, tarihsel gelişim sürecinde Türk spor yönetimini oluşturan örgütlerinin incelenmesi, amaç ve yapı boyutları açısından karşılaştırılmasıdır. Türkiye’de sporun sevk ve idaresi, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nın (TİCİ) Cumhuriyetin ilanından bir yıl önce 1922’de kurulması ile başlamış ve birçok değişikliğe uğrayarak günümüze kadar ulaşmıştır. Bu çalışmada, Türk spor yönetiminin tarihini oluşturan kurumlar, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936), Türk Spor Kurumu (1936-1938), Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1989) ve Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (1989-2011) örgüt yapıları ve kuruluş amaçları yönünden incelenmiş, birbirinin devamı olan bu kurumlar arasındaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1922’den 2011 yılına kadar dört farklı isim altında yapılan devlet spor örgütü, “gönüllü spor birlikleri” olarak kurulan TİCİ dışında bir kamu kurumu kimliğiyle birbirine benzer yapıdadır. Tek parti döneminde CHP bünyesine alınan spor, 1938’de kurulan BTGM ile devletin yönetimine alınmıştır. Siyasi nedenlerden dolayı çıkartılan yasa ve yönetmeliklerle sonraki dönemde BTGM ve GSGM’nin yapılarında birçok değişiklik yapılmıştır. Amaç bakımından değerlendirildiğinde 90 yıllık süreçte yer alan TİCİ, TSK, BTGM ve GSGM kurumları için dönemsel farklılıkların dışında temelde benzer amaçlar belirlendiği görülmektedir. Bu amaçlar, sağlıklı nesiller yetiştirmek, sporun ülkede yaygınlaşması, gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması ve elit sporda başarı kazanmak olarak sıralanabilir. Tarihsel sürece bakıldığında Türkiye’deki devletin resmi spor örgütünün mevcut yapısı ile belirlenen bu amaçları yeterince gerçekleştirdiğini söylemek zordur.

Anahtar Kelimeler: Türk Spor Yönetimi, Örgüt, Amaç, Yapı.

COMPARISON OF ORGANIZATIONS THAT CONSTITUTE THE TURKISH SPORTS MANAGEMENT IN ITS HISTORICAL DEVELOPMENT IN TERMS OF OBJECTIVES AND STRUCTURES

ABSTRACT

The study aims to investigate the organizations that constitute the Turkish sports management in its historical development and compare them in terms of objectives and structures. Steering and management of sports in Turkey started with the establishment of the Union of Turkish Training Associations (TICI) a year before the proclamation of the Republic in 1922 and has reached today with many changes. This study investigates the organizations that compose the history of the Turkish Sports Management such as the Union of Turkish Training Associations (TICI) (1922-1936), Turkish Sports Foundation (1936-1938), General Directorate of Physical Education (1938-1989) and General Directorate of Youth and Sports (1989-2011) in terms of their organizational structures and objectives of establishment and tries to present the similarities and differences among these organizations that are founded complementary to each other.

The results show that the sports organizations of the state established by four different structures from 1922 to 2011 are similar to each other in their identity of governmental structures with the exception of TICI which was founded as a “voluntary sports associations”. Sports, taken under the constitution of CHP in the single-party regime, was transferred to the management of the state with the establishment of General Directorate of Physical Education. Various changes were undertaken in the structures of both General Directorate of Physical Education and General Directorate of Youth and Sports with the laws and regulations resulted from political reasons. When evaluated in terms of objectives, it is seen that similar objectives were set in principle in the 90 year period in the organizations of TICI, Turkish Sports Foundation, General Directorate of Physical Education and General Directorate of Youth and Sports although some periodic differences are present. These objectives can be listed as raising healthy generations, spreading sports throughout the country, protecting the youth from vices and succeeding in the elite sports. When the historical process is examined it is difficult to claim that these aims have been fully realized with the current structure of the official sports organizations of the Turkish State.

Key Words: Turkish Sports Management, Organization, Goal, Structure.

GİRİŞ

Yönetim, örgüt amaçlarının etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi amacıyla planlama, örgütlenme, yönetme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarına ilişkin kavram, ilke, teori, model ve tekniklerin, sistematik ve bilinçli bir biçimde, beceriyle uygulanmasıyla ilgili faaliyetlerin tümüdür (Baransel,1979). Yönetim bilimi de idarenin gerçek işleyişini inceleyen bir disiplindir. Yönetim bilimi merkezi ve yerel politik makamların kararlarını hazırlamak, yürütmek veya uygulamakla görevli insanların çalışmalarını değerlendiren sosyal bilimlerin bir koludur (Tortop,1999). Spor yönetimi ise, sporda yönetimi meydana getiren unsurların kuruluş ve işleyiş biçimini inceleyen ve bu unsurların en iyi şekilde sevk ve idaresi için gereken yönetim tekniğini bulmaya çalışan spor biliminin bir koludur (Demirci,1986). Sporla ilgili hizmetleri belirlenen amaçlara ulaştırmak için insan ve madde kaynaklarını sağlayarak ve etkili biçimde kullanarak, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamak da spor yönetiminin işidir (Doğar,1997).

İnsanların işbirliği içinde belli amaçlara yönelik çabaların tümü yönetim olarak tanımlanırken, bu nedenle oluşturdukları yapılanmalara da örgüt adı verilir. Örgütler başlı başına bir amaç değil, amaçların gerçekleştirilmesinde araç

durumundadırlar (Öncü,1982). Bir başka tanıma göre ise örgüt, belirli amaçlar doğrultusunda bir araya gelmiş insanların gerekli diğer fiziksel öğelerle oluşturdukları yapıdır (Atak,2005). Amaçlar, belirli bir süre içinde gerçekleştirilmesi arzu edilen veya ulaşılmak istenen sonuçlar demektir. Her örgüt bir amacı gerçekleştirmek için kurulur. Örgüt amaçları; örgütün içinde bulunduğu toplum için taşıdığı değer, örgüt çalışanları için taşıdığı değer ve örgütün amaçlarını verimli bir biçimde gerçekleştirecek niteliklere sahip olmasıdır. İşletme amaçları, örgütün tepe yönetiminin belirlediği amaçlardır. Başka bir ifadeyle, işletme amaçları, örgütün bir bütün olarak gerçekleştirmeye çalıştığı geleceğe yönelik ekonomik ve sosyal nitelik taşıyan kararları şeklinde tanımlanabilir. Bunun yanı sıra örgüt çalışanları ayrı ayrı amaçlara sahiptir. Her bir insan kendi amaçlarını gerçekleştirmek için bir örgüt kurar veya var olan bir örgüte dâhil olur (Bilgen,1990; Dinçer,2004).

Örgütlerin yapısı denilince ise örgüt içerisindeki bölümlerin ve kısımların tanımı, yönetim ve nezaret şekli, çalışanların iş ve görev tarifleri, yöneticilerin kontrol sahaları, yetkinin nasıl ve ne kadar devredileceği, fiziksel yerleşim gibi unsurlar akla gelmektedir (Argun,1997). Örgüt yapısına ilişkin etkenlerden biri, örgütün büyüklüğü diğeri

ise örgütün biçimidir. Örgütün büyüklüğü, üye sayısı ve birimlerin çokluğu ile ilgilidir. Örgüt büyüdükçe üyelerin birbirini tanması ve ilişkiler kurması zorlaşır, hatta giderek ortadan kalkar. Örgütün biçimi, örgütsel ilişkilerdeki yönün tayin edilmesi şeklinde ifade edilebilir. Örneğin dikey olarak yapılanmış bir örgütte emir-komuta zinciri çerçevesinde “itaat” önem kazanırken; yatay olarak yapılanmış bir örgüte koordinasyon ve işbirliği ön plana çıkmaktadır (Bilgen,1990).

Günümüz toplumlarında değişik ve çekici yönleriyle ilgi odağı olan spor, bir yandan büyük ekonomik faaliyetleri kapsayan, öte yandan ülkelerin uluslararası platformlarda tanıtımını sağlayan ve hatta uluslararası ilişkileri olumlu yönlerden etkileyebilen nitelikler taşımaktadır. Ancak insanların ülkelerin yaşamında çok önemli olan sporun yaygınlaşması ve uluslararası alanda elde edilecek başarılar, büyük ölçüde güçlü ve dirençli bir teşkilatlanma ve yönetime bağlıdır. Genel yönetimin, insan ve materyallerin, mal ve hizmet üretmek amacıyla örgütlenmesi, sevk ve idare edilmesi var olduğu düşünülürse, ister kamu ya da özel işletme, ister eğitim ve spor yönetimi gibi ayrı başlıkların amaçları değişik de olsa, modern yönetim anlayışı çerçevesinde yönetim uygulamalarında farklılık bulunmamaktadır. Çünkü yönetime ilişkin bu genel kavramlar, sporun yönetimi

açısından da geçerlidir (Sunay,2009). Spor, devletin vazgeçemeyeceği ya da tesadüfe bırakamayacağı unsurlardandır. Çünkü bedensel, zihinsel ve ruhsal yönden sağlıklı bir toplum yetiştirmek, her devletin esas görevlerindendir. Bu nedenle, ülkelerdeki beden eğitimi ve sporun yapısal örgütlenmeleri, yönetim anlayışları ve yönetime katılma şekilleri, spor yönetimi açısından önem taşımaktadır. Öyle ki, spor devletin maddi ve manevi desteği olmadan yönetilemez ve geliştirilemez (Gök ve Sunay,2010).

Türkiye’de sporun sevk ve idaresi, 1922 yılında 16 spor kulübünün birleşerek oluşturdukları bağımsız, özerk ve yerinden yönetim anlayışına sahip Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) ile başlar (Morpa,1997; Devecioğlu,2008). TİCİ, örgütsel ve yönetsel ideolojisi “gönüllü spor birlikleri” olarak devletlere ve hükümetlere karşı özerk biçimde kurulan bir teşkilattır (Fişek,1998). TİCİ, Türk sporunun gelişmesine yararlı olabilmiş ise de, kuruluş şeklindeki özel durum dolayısıyla bütün sporcuları içine alan bir otorite haline bir türlü gelememiştir (Mollaoğulları,1998). Özerk bir yapı olan TİCİ’den Türk Spor Kurumu’na geçiş, sporda devletin müdahalesini ve doğrudan yetkisini getirmiştir (Gök ve Sunay,2010). Türk Spor Kurumu, 13-18 Şubat 1938 tarihleri arasında Ankara’da toplanan 8. Umumi Kongresinde TİCİ’nin adının “Türk Spor Kurumu” olarak değişmesiyle

oluşan, aynı kurultayın son gün kararı ile Cumhuriyet Halk Partisi örgütüne bağlanan, merkezi Ankara’da bulunan bir tüzel kişiliktir (Bilgen,1990; Fişek,1998; Sunay,2009). Bu yapılanma, yönetim anlayışı ve ortaya çıkan olumsuzluklar, zamanın hükümetini harekete geçirmiş, varlığını iki yıl sürdüren TSK bir geçiş dönemi olmuş ve sonuç olarak yerini tam anlamıyla bir kamu kuruluşu olan ve 29 Haziran 1938 tarihinde kabul edilen 3530 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu” ile kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne (BTGM) bırakması ile birlikte, sporun devlet yönetimine alınmasıyla sonuçlanmıştır (Mollaoğulları,1998; Sunay,2009). BTGM, kurulduğu yıl olan 1938 yılından başlayarak değişik üst kuruluşlara 1942 yılında 4235 sayılı kanunla Milli Eğitim Bakanlığı’na, 1960 yılında da 7474 sayılı kanunla tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. Ancak 3 Kasım 1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulması üzerine, 6 Ocak 1970 tarihli Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle bu bakanlığa bağlanarak 1986 yılına kadar hukuksal varlığını sürdürmüştür (Keten,1974; Özelçi,2007). Beden Terbiyesi yasası yerine değişen ve gelişen şartlara uyum sağlamak üzere BTGM’nin teşkilat ve görevleri hakkında 3289 sayılı bu yasa 21 Mayıs 1986 tarihinde kabul edilerek 28 Mayıs 1986 tarih ve 19120 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Milli Eğitim Gençlik ve

Spor Bakanlığı’na bağlı olan Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, 18 Mart 1989 tarihinde Başbakanlığa bağlanarak, 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü haline getirilmiştir (Adalı,1986; Resmi Gazete,2011 ;Sunay,2009).

Spor örgütlerinde değişimlerin yaşanması kaçınılmazdır. Toplumda sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik gibi alanlarda meydana gelen değişimler spor örgütlerini de etkilemektedirler. Değişen ve gelişen dünya düzeni ve bu düzen içinde varlığını sürdürmek zorunda olan spor örgütleri her türlü yenilik ve gelişimlere açık olmalı ve bunlara ayak uydurmalıdır (Dolaşır,2005). Bu bağlamda bu çalışma, tarihsel gelişim sürecinde Türk spor yönetimini oluşturan örgütleri, amaç ve yapı boyutları açısından karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Tarama modelindeki bu araştırma, tarihsel gelişim sürecinde Türk spor yönetimini oluşturan örgütleri, amaç ve yapı boyutları açısından karşılaştırmak amacıyla yönelik betimsel bir çalışmadır.

BULGULAR

Türk sporunun geliştirilmesi amacıyla yurt dışına gönderilen spor adamlarından biri olan Yusuf Ziya Öniş 1920 yılında İsviçre’den dönerken beraberinde “İsviçre Spor Teşkilatı Nizamnamesini” de getirmiştir. Ali Sami

Yen, Burhan Felek ve Nasuhi Baydar ile çalışmalar yapan Yusuf Ziya, sonuçta yirmi maddelik bir nizamnamenin hazırlanmasına öncü olmuştur. Bu çalışmaların sonucunda, kuruluş süreci 22 Mayıs 1921’de başlayan “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı” (TİCİ) 22 Mayıs 1922 tarihinde Cemiyetler Kanunu’na göre tescil işlemleri tamamlanarak tüm kulüpleri bir araya toplayan federasyon tipi bir örgütlenme şeklinde kurulmuştur (Fişek,1998; Ketten,1974).

Bu kuruluşuyla TİCİ, Türkiye’nin ilk ulusal spor yönetimi olarak yalnızca kulüpleri değil, kendisi de “özel hukuk tüzel kişi” olan gerçek bir “federatif yapı” olarak yasallık kazanmıştır. TİCİ, örgütsel ve yönetsel ideolojisi “gönüllü spor birlikleri” olarak devletlere ve hükümetlere karşı özerk biçimde kurulan bir teşkilattır (Fişek,1998). TİCİ, önce İstanbul, ardından Anadolu kulüplerinin bir araya gelmesiyle oluşturulan merkezi bir teşkilat olarak ifade edilmiştir (Üçışık,1999; Demir,2006). Örgüt yapısı, Merkez-i Umumi (Genel Merkez), Federasyonlar, Umumi Kongre (Genel Kongre) ve Heyet-i İhraziye’den (Kurucu Heyet) oluşan Merkez teşkilatı ile Mıntika Merkezi, Mıntika İdman Heyetleri, Mıntika Kongresi, Kulüpler ve Birlik Kümelerinden oluşan taşra teşkilatı olmak üzere ikiye ayrılan TİCİ’nin kuruluş amaçları şöyle sıralanmaktadır: Türkiye’de beden eğitimi ve sporun, bilimsel ilkeler

ışığında yayılmasına ve gelişmesine çalışmak; Türk sporunu, ulusal ya da uluslararası alanda tek yetkili kuruluş olarak temsil etmek: gençlere cazip spor sahaları temin ederek onların içkiden, kumardan ve kötü alışkanlıklardan uzaklaştırılmasını sağlamak: yurt içinde spor müsabakaları düzenleyerek gençlere memleketlerini tanıma ve sevmeye fırsatını vermek, uluslararası müsabakalarda milli hisleri güçlendirmek (Fişek,1998; TİCİ,1923; Özmaden,1999).

TİCİ, Türk sporunun gelişmesine yararlı olabilmeye ise de, kuruluş şeklindeki özel durum dolayısıyla bütün sporcuları içine alan bir otorite haline bir türlü gelememiştir (Mollaoğulları,1998). Ancak herşeye rağmen TİCİ sporun Türkiye’de gelişmesi ve yaygınlaştırılmasında katkıda bulunmuş, günümüzde tartışılan ve hatta kısmen de hayata geçirilen sporda bağımsız ve özerk bir yönetim anlayışını Türk spor yönetimine kazandırmıştır. Bu itibarla TİCİ, Türk spor yönetiminde oldukça önemli bir yapılanma oluşturur. Özerk bir yapı olan TİCİ’den TSK’ya geçiş, sporda devletin müdahalesini ve doğrudan yetkisini getirmiştir (Sunay,2009; Gök ve Sunay,2010).

On dört yıl süre ile Türkiye’deki beden eğitimi ve spor çalışmalarını yönetip yönlendirmiş olan TİCİ, sekizinci genel kongrede (13-18 Şubat 1936) feshedilmiş, aynı toplantıda Türk Spor Kurumu kurulmuş ve alınan kararlarla TSK,

dönemin tek parti (Cumhuriyet Halk Partisi) örgütüne bağlanmıştır (Çumralıgil ve Görücü,2007).

Türk Spor Kurumu da TİCİ'deki gibi Merkez ve Taşra teşkilatından oluşan bir yapıya sahiptir. Merkez teşkilatında, Büyük Kongre, Genel Merkez ve Federasyonlar yer alırken, Taşra teşkilatında ise Spor Bölgeleri, Bölge Kongreleri, Ajanlar, Lig Heyetleri, Spor Kulüpleri ve Spor Yuvaları bulunmaktadır (Doğar,1997; Fişek,1998; Sunay,2009).

TSK'nın kuruluş amaçları ise şöyle sıralanmaktadır: Temiz ahlaklı, yüksek karakterli, sağlam bünyeli, daima canlı ve şevkli, nefesine ve ulusuna inançları pek, Türk devrimini, Cumhuriyeti ve bütün erginlik şartlarıyla yurdu korumayı en üstün amaç bilen ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan bir spor

gençliği yetiştirmek; Türkiye'de sporun milli ve fenni esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışmak; Türk sporculuğunu yurtiçinde ve yurtdışında temsil etmektir.

TSK o dönemin koşullarında üç işlevi yapmak için örgütlenmiştir:

- Beden eğitimi ve spor yaptırmak, sporun kitlelere yayılmasını sağlamak.

- Türk sporunu bir partiye tek merkezden bağlamak, parti potansiyelinden yararlanmak, sporu örgütsel olarak yaygınlaştırmak (TİCİ döneminde il bazında örgütlenen il sayısı 22 iken, TSK'da, bu sayı 62'ye çıkarılmıştı).

- Türk genci ve yurttaşını çevik yürekli ve kavgada üstün gelecek şekilde olması için sporun bir eğitim aracı olarak kullanılmasını sağlamak (Bilir,2005; Fişek,1998).

Tablo 1. Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı ve Türk Spor Kurumunun Merkez ve Taşra Teşkilatlarının Yapı Boyutu Açısından Karşılaştırılması

TİCİ	TSK
1.Merkez Teşkilatı Genel Merkez Kurucular Kurulu Genel Kongre Federasyonlar	1.Merkez Teşkilatı Büyük Kongre Genel Merkez Federasyonlar
2.Taşra Teşkilatı Merkez Kurulu Mıntıka İdman Kurulları Mıntıka Genel Kurulları Spor Kulüpleri	2.Taşra Teşkilatı Spor Bölgeleri Bölge Kongreleri Ajanlar Lig Heyetleri Spor Kulüpleri Spor Yuvaları

TİCİ ve TSK yapı bakımından karşılaştırıldıklarında, her iki kurumun da merkez ve de taşra teşkilatlanması olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir.

Merkez teşkilatı ele alındığında, Genel Merkez, Federasyonlar ve TİCİ'de Genel Kongre, TSK'da Büyük Kongre organlarının her iki kurumda da benzer

özelliklere sahip yapılar oldukları görülmektedir. TSK'dan farklı olarak TİCİ'nin yapılanmasında yer alan Kurucular Kurulu ise birliğin (TİCİ) kuruluş kurultayı toplandığında bölgesel kurullar bulunmadığı için, geçici bir madde ile genel kurul yetkisi taşıyan bir kurul olarak oluşturulmuş ve 1. Genel Kurul toplandığında kendiliğinden sona ermiştir.

TİCİ, taşra teşkilatının Merkez Kurulu en az 4 kulübün bulunduğu bölgelerde çalışmalara davetle iştirak eden bir organ, Mıntika İdman Kurulları ise federasyonlara bağlı olarak bölgelerde federasyonun talimatlarını gerçekleştiren yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Mıntika genel kurulları o bölgede yapılan müsabakaların hemen ardından toplanılan belirli üyeleri olan bir yapı, spor kulüpleri ise amatör yapıya sahip kesinlikle profesyonelliği bünyesinde barındırmayan bir spor faaliyet kuruluşudur.

TSK'da ise spor yönetimi tüm ülkede bölgelere ayrılmış ve bunlar spor bölgeleri olarak adlandırılmıştır. Bölge kongreleri de her iki yılda bir toplanır ve üyeleri ile bölgesel kararları alırlardı. Başkan ve diğer üyeler bölge yönetiminden, gerekli işlerini yerine getirmekten ve buradaki durumları Genel Merkeze iletmekle yükümlüydüler. Ajanlar ve Lig Heyetleri ise, bölgelerdeki spor örgütünün eylemci birimleri olarak görev yapmaktaydı. Bölgede tatbik edilmekte olan her spor şubesi için bir ajan, bir de

onun başkanlığında çalışan bir lig heyeti bulunmaktadır. Spor kulüpleri, cemiyetler kanununa göre kurulmuş faaliyetlerini parasız yerine getiren profesyonellikten uzak yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor yuvaları ise sporun ulaşmadığı bölgelerde genel kurul kararı ile oluşturulan ve o bölgenin gençlerine ulaşmayı amaçlayan taşra örgütü organıdır.

İki örgütün yapıları karşılaştırıldığında Türk Spor Kurumu'nun, TİCİ'den farklı olarak, sporun yönetimini büyük ölçüde bireylere ve kurullara dağıttığı görülmekte, TSK'nın taşra teşkilatlanmasında yer alan ajanlar, lig heyetleri ve spor yuvaları göze çarpmaktadır. Önceki örgütlenmeye bu yapıların eklenmesinin sebebinin TİCİ'nin ulaşmadığı yerlere de sporu götürme ve farklı spor dallarını ülkenin her bölgesine yaymada daha etkili bir yol izleme stratejisi olduğunu söylemek mümkündür. Bunların dışındaki yapılara bakıldığında benzer özellikleri olduğu görülmektedir.

Fişek'e (1998) göre bu iki kurum amaçları ve yapı için bakıldığında neredeyse birbiri ile aynı olan kulüplerarası çekişmelerin "çetecilik" olarak eleştirildiği TİCİ'nin bu yapısıyla sporu geliştirip yaymanın mümkün olmadığını savunulduğu beş günlük kurultayın sonunda 18 Şubat 1936 oturumunda peş peşe alınan kararlarla önce TİCİ'nin adı "Türk Spor Kurumu" olarak değiştirilmiş, hemen sonrasında da kurumun doğrudan

doğruya Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlanması istenmiştir. Bunun nedeni olarak da o dönemin gazetelerinde yayınlanan "katılma başvurusu" şu şekildedir:

"Türk sporcuları ve Türk Spor Kurumu kendisini yurdun kurtuluş ve yeni baştan kuruluşunu temin edici tek ve yüksek bir siyasal tesis olan CHP'nin öz bir çocuğu ve onun bünyesinden bir parça sayar. Partinin bu yeni hükmü içinde yurt kurumları arasına girme şerefini kurumumuzun almasının karara bağlanmasını teklif ederiz."

Yukarıdan da anlaşılacağı TİCİ döneminde sarsılan Türkiye'deki spor yönetimi, istek üzerine yeni cumhuriyetin kuruluşunu sağlayan CHP şemsiyesi altında daha uygun yönetileceği düşünülerek "yarı resmi" olarak kalıcı tek parti (CHP) yönetiminin yan örgütü olarak çalışması tasarlanarak kurulmuştur.

TMOK Genel Sekreteri Burhan Felek, TMOK dergisindeki bir yazısında dönemi şöyle anlatmaktadır: "...parti politikası hele de partili kimselerin şahsi hırs ve emelleri spora karışınca, partili spor teşkilatı iki sene gidebilecek, spordaki olumsuz hadiseler partiye sıçrayacak, parti bu yüzden sporu bünyesinden atmak isteyecek, ancak bu seferde serbest bırakamayıp hükümete bağlayacaktır." (Felek,1976).

Türk Spor Kurumu'ndaki bu yapılanma, yönetim anlayışı ve ortaya

çıkan olumsuzluklar, zamanın hükümetini harekete geçirmiş, varlığını iki yıl sürdüren TSK bir geçiş dönemi olmuştur. Sonuç olarak TSK yerini tam anlamıyla bir kamu kuruluşu olan ve 29 Haziran 1938 tarihinde kabul edilen 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ile kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne (BTGM) bırakması ile birlikte, sporun devlet yönetimine alınmasıyla sonuçlanmıştır (Mollaoğulları,1998; Sunay,2009).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM), 29 Haziran 1938 tarihinde kabul edilen 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ile kurulan, Başbakanlığa bağlı, katma bütçeli, tüzel kişiliğe sahip ve merkezi Ankara'da olan bir spor örgütüdür. BTGM'nin örgüt yapısı; merkezde, Genel Müdürlük, Federasyonlar, Esas Birimler, Yardımcı Birimler ve Danışma Birimleri, Taşra teşkilatında ise Bölge Başkanlığı, Bölge Yönetim Kurulu, Bölge Danışma Kurulu, Ajanlıklar, İlçe, Bucak ve Köy Beden Terbiyesi Başkanlıkları ile kulüplerden oluşmaktadır (Demir,2006; Fişek,1998; Sunay,2009). BTGM, kurulduğu yıl olan 1938 yılından başlayarak değişik üst kuruluşlara (1942 yılında 4235 sayılı kanunla Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960 yılında da 7474 sayılı kanunla tekrar Başbakanlığa) bağlanmıştır. Ancak 3 Kasım 1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulması üzerine, 6 Şubat 1970 tarihli Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle bu bakanlığa bağlanarak 1986

yılına kadar hukuksal varlığını sürdürmüştür (Keten,1974; Özelçi,2007).

Tablo 2. Türk Spor Kurumu ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün Merkez ve Taşra Teşkilatlarının Yapı Boyutu Açısından Karşılaştırılması

TSK	BTGM
1.Merkez Teşkilatı Büyük Kongre Genel Merkez Federasyonlar	1.Merkez Teşkilatı Genel Müdürlük Kurulları -Merkez Danışma Kurulu -Merkez Ceza Kurulu -Sporcu Sağlık Kurulu Federasyonlar Esas Birimler Yardımcı Birimler Danışma Birimleri
2. Taşra Teşkilatı Spor Bölgeleri Bölge Kongreleri Ajanlar Lig Heyetleri Spor Kulüpleri Spor Yuvaları	2. Taşra Teşkilatı Bölge Başkanlığı Bölge Yönetim Kurulu Bölge Danışma Kurulu Ajanlıklar İlçe, Bucak ve Köy Beden Terbiyesi Başkanlıkları Kulüpler

Türk Spor Kurumu ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün yapıları karşılaştırıldığında Türk Spor Kurumu'nun tüzükle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün ise yasayla kurulduğunun belirtilmesi gereklidir. Bununla birlikte Türk Spor Kurumu yarı özerk yarı parti denetiminde bir yapıya sahip iken Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ise tamamen devlete bağlı bir kurum niteliğindedir. Her iki yapıyı da dikey örgüt yapısı olarak nitelemek mümkündür.

TSK'nın yapısına bakıldığında Merkez Teşkilatı: Büyük Kongre, Genel Merkez ve Federasyonlar olarak oluştuğu görülmektedir. Türk Spor Kurumu'nun Taşra Teşkilatı: Spor Bölgeleri, Bölge Kongreleri, Ajanlar, Lig Heyetleri, Spor Kulüpleri, Lig Heyetleri, Spor Kulüpleri ve Spor Yuvalarından; BTGM'nin yapısı ise

Genel Müdürlük Kurulları (Merkez Danışma Kurulu, Merkez Ceza Kurulu ve Sporcu Sağlık Kurulu), Federasyonlar, Esas Birimler, Yardımcı Birimler, Danışma Birimleri, Bölge Başkanlığı, Bölge Yönetim Kurulu, Bölge Danışma Kurulu, Ajanlıklar, İlçe – Bucak ve Köy Beden Terbiyesi Başkanlıkları ve Kulüplerden oluşmaktadır (Doğar,1997; Fişek,1998; Sunay,2009).

Türk Spor Kurumu tüzüğünde teşkilat yapısı merkez ve taşra olarak ayrılmakta iken Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kuruluş yasasında merkez ve taşra diye bir ayırım yoktur. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün tek bir teşkilat yapısından oluştuğu söylenebilir. Buna karşılık Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nde kurulan örgütlerin görevlerine bakıldığında merkez ve taşra

olarak görevlerin ayırımı yapılabilmektedir.

TSK'nın yapı bakımından BTGM'ye göre daha yüzeysel kaldığı görülmektedir. Zira Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kâğıt üzerinde de olsa köylere kadar ulaşan bir örgüt yapısına sahip olduğu görülmektedir. Buna karşın Türk Spor Kurumu'nda olmayan sporcu sağlığı ile ilgili birim, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nde kurulan yeni bir spor birimidir.

TSK'da spor yönetimi tüm ülkede bölgelere (illere) ayrılmış iken BTGM'de ise iller, ilçeler ve hatta köyler bazında yönetilmektedir. Bunun sebebi olarak BTGM'nin bir kamu kurumu ve mali olarak Türk Spor Kurumu'na oranla daha güçlü olması gösterilebilir. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün organizasyon yapısına bakıldığında İlçe, Bucak ve Köy Beden Terbiyesi Başkanlıklarının varlığından bahsedildiği görülmektedir.

Federasyon yapıları, her iki örgütte de bulunmaktadır. Türk Spor Kurumu'nda yer alan Büyük Kongre, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nde yer almamaktadır.

Bunun sebebi ise Türk Spor Kurumu'nun tüzükle kurulmuş olması ve yönetimlerin kongre ile gelip kongre ile gitmeleridir. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nde ise böyle bir durum söz konusu değildir. Zira Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ndeki yöneticiler, merkezi yönetim tarafından atama yoluyla göreve gelmektedirler.

TSK'nın cemiyetler kanununa göre dernek statüsünde kurulması sebebiyle bir Genel Merkezi bulunmaktadır. BTGM'de ise böyle bir durum söz konusu değildir. Yine TSK'da cemiyetler kanununa göre kurulması sebebiyle Bölge Kongreleri yer alırken, BTGM'nin yasayla kurulmuş olması sebebiyle böyle bir durum söz konusu değildir. Her iki kurumda da ajanlıklar mevcut olup ilgili spor branşının bölgelerdeki temsilcileri konumundadırlar. Yine her iki yapıya bakıldığında BTGM'nin kurulmasının Türk spor hayatında çok fazla yapısal değişiklik oluşturmadığı, bununla birlikte yapının biraz daha genele nüfuz edebilecek şekle büründüğü görülmektedir.

Tablo 3. Gençlik ve Spor Bakanlığını (1970) Merkez ve Taşra Teşkilatlarını Gösteren Tablo

Gençlik ve Spor Bakanlığı (1970)	
1. Bakanlık Makamı Müsteşar Müsteşar Yardımcısı Müsteşar Yardımcısı Özel Kalem Müdürü Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Yüksek Öğrenim Kredi Yurtlar G.M. Spor Toto Teşkilatı Başkanlığı	2. Taşra Teşkilatı Bölge Başkanlığı Bölge Yönetim Kurulu Bölge Danışma Kurulu Ajanlıklar İlçe, Bucak ve Köy Beden Terbiyesi Başkanlıkları Kulüpler Gençlik Spor Akademileri
2. Merkez Teşkilatı Eğitim Genel Müdürlüğü OBESGM(Okul İçi B.Eğ. Spor G.M) Gençlik Hizmetleri Genel M. Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü	

Gençlik ve Spor Bakanlığı, 4951 sayılı yasanın 1. maddesine dayanarak 4 Kasım 1969 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı tezkeresi uyarınca 3 Kasım 1969 tarihinde kurulmuş, 11 Şubat 1970 tarihli kararnameyle devletin resmi spor örgütü Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nü bünyesine almıştır (Fişek,1998). Bakanlığın kurulmasıyla BTGM’nin yapısına ilave olarak 4 genel müdürlük ve Gençlik Spor Akademileri kurulmuştur. Eğitim Genel Müdürlüğü; her derecedeki eğitim ve öğretim kurumlarıyla Silahlı kuvvetler ve spor kulüplerinin beden eğitimi öğretmeni, çalıştırıcı, monitör ve spor idarecisi ihtiyaçlarını karşılamak için eleman yetiştirir. Beden eğitimi ve spor konularında araştırma yapmakla sorumludur. Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü: her kademedeki okullarla yüksek öğrenim kurumlarının beden eğitimi ve spor faaliyetlerini düzenler ve verimli hale getirir. Öğrencilerin seviye, cins ve bünye özelliklerine göre her çeşit oyun ve spor

faaliyetleri düzenler ve verimli kılar. Öğrencilerin okul dışı spor kulüpleriyle ilişkilerini düzenler. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı’nın daha anlamlı duruma gelmesi için ihtiyaç duyulan spor malzeme ve araç gereçlerini temin ve tevzi etmekle sorumludur. Boş Zamanları Değerlendirme ve İzcilik Genel Müdürlüğü (Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü) ise toplum kalkınmasında gençlik projeleri geliştirir ve uygular. Gençliğin eğitimi ve boş zamanlarını değerlendirme için yaz tatil kampları, kültür merkezleri açar. İzcilik çalışmaları yapar. Yurt içi ve yurt dışı geziler tertipler. Yabancı ülkelerle gençlik değişiminde bulunmakla yükümlüdür. Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü ise gençliğin bireysel, sosyal, ekonomik ve kültürel durumunun belirlenmesini sağlar; ihtiyaçlarını karşılama ve sorunlarını çözme yollarını arar. Yapacağı veya yaptıracığı araştırmalar ışığında ihtiyaç duyulan hizmetleri götürür ve geliştirir. Gençliğe hizmet eden kuruluşlar arasında işbirliği sağlanmasına yardım eder.

Araştırmaların sonuçlarıyla ilgili konularda topladığı bilgilerden özel ve gönüllü kuruluşların yararlanmasına olanak sağlamakla görevlidir. Son olarak da Genlik Spor Akademileri ise; kalkınma planlarına uygun olarak gençlik, beden eğitimi ve spor hizmetleri için çalıştırıcı, monitör, gençlik lideri, yönetici ve uzman yetiştirmek; yaygın eğitim programları geliştirip uygulamak; mezuniyet sonrası eğitim yapmak; sporcu sağlık merkezlerinin kurulmasına önyak olmak amacıyla hizmet etmektedirler (Fişek,1998).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün amaçları; yurttaşın fizik ve moral kabiliyetlerini milli ve devrimci yollardan geliştirmek, ona yurdu tanımayı, sevmeyi, korumayı öğretmek amacıyla güden oyun, cimmastik ve spor çalışmalarını bu anlayışla düzenleyerek gerekli yapıların meydana getirilmesi çarelerini bulup yaymak ve bunların uygulamalarını sağlamaktır (Fişek,1998).

TSK ve BTGM amaç bakımından karşılaştırıldıklarında genel anlamda paralellik bulunduğu görülmektedir. Bununla beraber detaya inildiğinde BTGM için yurt genelinde sporun yayılması daha öncelikli bir amaçtır. Bu amacın ifa edilebilmesi için de yasa ile her yaşta insanların bir spor kulübüne üye olması zorunlu kılınmıştır. BTGM'nin öncelikleri arasında okullar ve okullardaki gençler de bulunmaktadır. TSK'da ise bu amaçlar net

olarak vurgulanmamıştır. BTGM'de dönemin koşullarını belirleyen savaşların etkisiyle olsa gerek, militarist emellerin de sporun yaygınlaşmasının amaçlanmasında etkili olduğu görülmektedir. Bununla ilgili mükellefiyet kanunu da çıkarılmış ve her bireye (yaşına göre farklı yükümlülükler ile) spor yapma mecburiyeti getirilmiştir. TSK'da ise daha çok gönüllülük ve erdemli bir hareket olarak spor yapmak için bireylerde istek oluşturması temel alınmıştır. Gençleri kötü alışkanlıklardan korumak Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün yazılı olarak da ifade edilen amaçlarından. TSK'da ise yazılı olarak böyle bir amaç doğrudan belirtilmemiştir. Ayrıca amatör sporların geliştirilmesi BTGM'nin öncelikli amaçlarından.

Sonuç olarak BTGM devlet eliyle örgütlenen ilk spor kurum olması ve sporun yaygınlaşması için imkân ve kabiliyetlerinin TSK'dan daha fazla olması sebebiyle amaçları da aynı paralelde daha yaygın amaçları gerçekleştirecek şekilde belirlenmiştir. TSK'nın dönemin tek parti hükümetine bağlı bir örgüt olması gerekse de kısa süreli bir geçiş dönemi olması sebebiyle daha genel amaçlar belirlenmiştir. Bununla beraber daha spesifik amaçlar belirlemek için yeterli bir süresi olamamış da denilebilir.

BTGM yasası ve yasanın tanıdığı geniş yetkilerle oluşturulan spor federasyonlarının yapısı, çağın gelişimine

ve toplumsal değişimlere ayak uyduramayınca, 3530 sayılı yasanın birçok önemli ilke içermesine karşın, artık eskidiği, yıprandığı ve çağın hızına cevap veremediği ileri sürülüyordu (Sümer,1990). Bu vesileyle Beden Terbiyesi yasası yerine değişen ve gelişen şartlara uyum sağlamak üzere BTGM'nin teşkilat ve görevleri hakkında 3289 sayılı bu yasa 21 Mayıs 1986 tarihinde kabul edilerek 28 Mayıs 1986 tarih ve 19120 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştır (Sunay,2009). Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı olan Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü 18 Mart 1989 tarihinde Başbakanlığa bağlanarak, 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü haline getirilmiştir. 23 Mart 1991 tarihinde yayınlanan 3703 sayılı kanunla 3289 sayılı kanunun bazı maddeleri değiştirilmiş, yeni ilavelerle teşkilat kanununda gerekli düzenlenmeler yapılarak son halini almıştır. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün kuruluşundaki kanunun gerekçesinde; daha önceki tecrübeler ve çeşitli Avrupa ülkelerindeki gelişmelerin, sporun milli eğitim ve sağlık gibi kamu hizmeti olarak devletçe

düzenlenip, yürütülmesi gereğinin ortaya çıkışı öne sürülmüştür. Bu bağlamda Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü gerek siyasi otoritenin iradesiyle gerekse de spor teşkilatından gerekli verimin alınamaması sebebiyle güncel ihtiyaçlar göz önüne alınarak yeni birimler eklenerek Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Türk sporuna ilişkin karar ve denetim yetkilerini elinde bulundurması nedeniyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye'deki spor örgütlenmesinin en başında bulunan ve kendi yetki alanındaki spor faaliyetleriyle ilgili olarak bağlayıcı kararlar alan bir kamu kuruluşudur (Gök ve Sunay,2010). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün örgüt yapısı, merkezde, Ana Hizmet Birimleri, Danışma ve Denetim Birimleri, Yardımcı Birimler ve Sürekli Kurullar, taşra teşkilatında ise illerde Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ve ilçelerde Gençlik ve Spor ilçe Müdürlüklerinden meydana gelir (Adalı,1986; Demir,2006; GSGM,1997; Sunay,2009).

Tablo 4. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Merkez Teşkilatlarının Yapı Boyutu Açısından Karşılaştırması

BTGM	GSGM
1.Merkez Teşkilatı Genel Müdürlük Kurulları -Merkez Danışma Kurulu -Merkez Ceza Kurulu -Sporcu Sağlık Kurulu Federasyonlar Esas Birimler Yardımcı Birimler Danışma Birimleri	1.Merkez Teşkilatı Ana Hizmet Birimleri Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Spor Kuruluşları Dairesi Başkanlığı Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı Spor Federasyonu Başkanlıkları Tesisler Dairesi Başkanlığı Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı Danışma ve Denetim Birimleri Teftiş Kurulu Başkanlığı Hukuk Müşavirliği Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Spor Kontrolörleri Kurul Başkanlığı Yardımcı Birimler Personel Eğitim Dairesi İdari ve Mali İşler Başkanlığı Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Savunma Uzmanlığı Sürekli Kurullar Merkez Danışma Kurulu Gençlik ve Spor Şuraları Merkez Ceza Kurulu İl ve İlçe Danışma Kurulu
2. Taşra Teşkilatı Bölge Başkanlığı Bölge Yönetim Kurulu Bölge Danışma Kurulu Ajanlıklar İlçe, Bucak ve Köy Beden Terbiyesi Başkanlıkları Kulüpler	2. Taşra Teşkilatı 1-Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri •Spor Şube Müdürlüğü •Personel ve İdari İşler Şube Müdürlüğü •Tesisler ve İşletmeler Şube Müdürlüğü •Muhasebe Şube Müdürlüğü •Gençlik Merkezi Müdürlüğü 2-Gençlik ve Spor İlçe Müdürlükleri

BTGM'nin önce Milli Eğitim Bakanlığı'na ardından Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlanması dönemlerinde, ayrı bir genel müdürlük olarak tanımlanan merkez teşkilatında bulunan genel müdürlükler, GSGM'nin yeniden Başbakanlığa bağlanarak Genel Müdürlük düzeyine çekilmesiyle yerini daire başkanlıklarına bırakmıştır. Bunlardan eğitim genel müdürlüğü; spor elemanı yetiştirmek, beden eğitimi ve spor alanında çalışmalar yapmak amacıyla faaliyet

sürdüren bir yaygın eğitim kurumu niteliği taşımaktadır. GSGM'de ise bu görev, Spor Eğitim Daire başkanlığı tarafından yürütülmekte ve görev alanı geliştirilerek Program Hazırlama ve Geliştirme Şubesi, Spor Elemanları Eğitimi Şubesi, Sportif Yayın ve Yayınlar Şubesi, Sportif Eğitim Merkezleri Şubesi ve Sportif Eğitim Koordinasyon Şubesi şeklinde yeniden teşkilatlanmıştır.

Dünyada ve Türkiye'de 1968 yılında yaşanan gençlik hareketleri nedeniyle

gençlik sorunları bu dönemde giderek önem kazanmıştır. 1968-1972 yıllarını kapsayan 2. Kalkınma Planı'nda, "gençliğe hizmet sağlayan programların geliştirilmesi, okuyan ve okul dışı gençliğin özel sorunları ele alınacak, gençlere boş zamanlarını bilgi ve kabiliyetler kazandırıcı meşguliyetlerle değerlendirme imkanları sağlanacaktır" şeklinde ifade edilerek konu en üst düzeyde ele alınmıştır (II.Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1969). Kalkınma planı hedefleriyle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda yapılan hizmetler (Beden Eğitimi dersleri ile spor ve izcilik faaliyetleri) 6 Şubat 1970 tarihli Cumhurbaşkanlığı tezkeresi uyarınca Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi ve İzcilik Müdürlüğü'nün uhdesindeki işlerle protokolde belirtilen diğer konuların 3 Kasım 1969 tarihli tezkereleri gereğince oluşturulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir. Türkiye'de serbest zamanı değerlendirmenin önemini giderek anlaşılması ile gençlerin serbest zamanlarını değerlendirecek sportif, kültürel ve sosyal faaliyetlerde bulunabilecekleri Gençlik ve Kültür Merkezleri açılmıştır. Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığı döneminde Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü adı altında yeni bir yapı oluşturulmuştur. GSGM teşkilatında ise bu görev Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Faaliyet alanı açısından

birbiriyle örtüşen Gençlik Hizmetleri ve Beden Eğitimi ve Spor hizmetleri, ilgili kurumların görev ve sorumluluklarında kalmıştır.

Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmeden önceleri her seviyede eğitim kurumunun beden eğitimi ve spor faaliyetlerini organize etmek ve 19 Mayıs törenleri ile ilgili tedbirleri almakla görevli bir yapıya sahiptir. 1981 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ilk ve orta dereceli okullara, öğrencilere ve öğretmenlere götürülecek olan Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Faaliyetlerini yürütmek üzere Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı kurulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 8 Temmuz 1982 tarihinde yapılan protokolle bu hizmetler paylaşılmıştır. Daha sonra iki ayrı Bakanlıkça yürütülen bu hizmetler Bakanlar Kurulunca çıkartılan 13 Aralık 1983 tarihli kanun hükmünde kararname ile yeniden kurulan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına verilmiştir. İlgili görevler spor teşkilatı örgütlenmesinde ise ilk ve orta dereceli okullarda Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatında önceleri Milli Eğitim ve İzcilik Müdürlüğü, daha sonra 23 Ekim 1989 tarihli Kanun Hükmündeki Kararname (OBESİD,1989) ile kurulan Okul İçi Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesine tarafından yürütülmüştür. Yüksek öğretim kurumlarına yönelik

görevler ise Üniversite Sporları Federasyonu'na bırakılmıştır. Ülkemizdeki her seviyede eğitim öğretim kurumunun Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olduğunu düşünecek olursak yüksek öğrenime yönelik görevlerin Üniversite Sporları Federasyonu tarafından yürütülmesini, üniversitelerin özerk yapıya sahip olması ile bakanlık ile yürütme düzeyinde bir ilişki kurmasının tezat görünümü gereği bir yapılanma ortaya çıktığı söylenebilir. Kaldı ki ilk ve orta dereceli okullarda OBESİD tarafından organize edilen spor faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığı ve GSGM arasında imzalanan Gençlik Beden Eğitimi Spor Hizmet ve Faaliyetleri ile ilgili işbirliği protokol (2010) gereği yeniden GSGM'ye devredilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, İzcilik ve Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü ise gençlerin yaygın eğitim yoluyla (yaz kampları, kültür merkezleri vb.) eğitimini sağlamaya çalışarak toplumsal kalkınma amaçlanmış, gençlerin serbest zamanlarını değerlendirmeleri için gerekli çalışma ve tedbirleri almakla görevlendirilmiştir. Gençlik ve izcilikle ilgili görevler, GSGM teşkilatında ise ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Gençlik faaliyetleri ile ilgili olarak Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı görev ve sorumluluk alırken, izcilik çalışmaları GSGM'ye bağlı İzcilik Federasyonu tarafından yürütülmüştür. Ayrıca yine Milli

teşkilatı da izcilik çalışmalarını sürdürmüştür.

Taşra teşkilatlanmasında ise Bölge Başkanlıkları merkezi yönetim bütçe kanununa dayalı katma bütçeli kuruluş yapısı ile mevcuttur. Bu nedenle BTGM örgütlenmesinde tek bir teşkilat yapısı mevcutken, GSGM'nin kurulması ile birlikte resmi olarak merkez ve taşra örgütü olarak ayrı ayrı yapılanmış, taşrada spor faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla İl Müdürlükleri kurulmuştur. BTGM'de görülen il örgütlenmesi GSGM'de İl Müdürlükleri olarak, kendi içinde çeşitli alanlarda Şube müdürlükleri olarak yapılandırılmıştır. Ajanlık olarak ifade edilen temsilcilikler il müdürlükleri aracılığıyla faaliyet sürdürmeye başlamış ve il teşkilatına bağlanmışlardır. Federasyon heyetleri ise tamamen ortadan kaldırılmış, bunun yanı sıra hakem örgütlerinde merkeze bağlı il hakem kurulları oluşturulmuştur. Merkezi yönetime bağlı olarak faaliyet gösteren il müdürlükleri BTGM'deki yapıdan farklı bir şekilde özel bütçeli olarak yapılandırılmış, bu sayede merkezi bütçe kaynaklarında bağımsız yeni kaynaklar oluşturma fırsatı bulmuşlardır. Merkez ve Taşra Teşkilatı şeklinde karşımıza çıkan örgütlenme modeli merkeziyetçilik ve yönetim birliğini, spor faaliyetlerinin işleyişi açısından yetki devrini mümkün kılmıştır.

3289 sayılı kanunun 31. maddesinde; “Spor Genel Müdürlüğü teşkilatında fahri olarak teknik ve idari görev alınabilir. Fahri göreve, illerdeki atamalar vali tarafından, merkez teşkilatındaki atamalar ise genel müdürün teklifi üzerine Başbakanın onayı ile yapılır” ifadesi ile merkeziyetçilik anlayışı vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra Bağlı Spor Federasyonları (1986-2006), Gönüllü Spor Federasyonları (2006-2011) ve İl Spor Dalı Temsilcilikleri yapısı ile adem-i merkeziyetçilik ve yetki devri anlayışını hakim kılınmıştır. Bu yaklaşım, ilgili kanunda “Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonların ilgili olduğu spor dallarında taşra bağlantılarını sağlamak amacıyla illerde fahri olarak görev yapmak üzere birer spor dalı temsilcisi bulunur” ifadesi ile yer bulmuştur. Belirtilen değişimler ışığında BTGM örgütlenmesinde daha sade kalan görevleri 3289 sayılı yeni yasa ile geliştirilmiş, spor ve faaliyetlerine dair tüm unsurların gelişmesine yönelik tedbirler alınması konusunda ilgililere görev ve sorumluluk tayin edilmiştir. Fakat yapısal olarak yapılan bu düzenlemelerin sporun geliştirilmesi temel hedefinde hayata aktarılma konusunda yetersiz kaldığı söylenebilir.

GSGM'nin görevleri 3289 sayılı kanunun 2. maddesinde özetle şöyle ifade edilmiştir:

Sporun halka yayılması, beden eğitimi ve spor alanını geliştirici yayın

yapmak, yurtiçi ve uluslararası spor müsabaka ve diğer faaliyetlerinin organizasyonu, her türlü spor faaliyetlerinin gelişmesi, spor elemanları yetiştirmek, yetenekli kişilerin teşvik edilmesi, spor eğitimi ve spor kültürünü geliştirmek, spor tesisleri yapmak, yaptırmak, işletmek ve halkın istifadesine sunmak, sporcu sağlığını koruyucu ve geliştirici tedbirler almak, ulusal spor mevzuatı çalışmalarını yapmak. Bu görevlere bakıldığında GSGM'nin, sportif faaliyetlerin yürütülmesinde ve gelişiminde teşvik edici, düzenleyici ve denetleyici bir otorite konumunda olduğu ortaya çıkmaktadır. GSGM bu niteliği itibariyle, kanunen getirilmiş istisnalar -futbol ve at yarışları- dışında tüm spor branşları konusunda genel yetkili kurumdur (Erten,2006).

Tarihi gelişim ve değişim sürecinde, BTGM ile GSGM amaçları bakımından karşılaştırıldığında temel amaçların benzer olduğu görülmektedir.

BTGM'de vatandaşların bedensel ve ruhsal gelişimleri üzerinde durulmuş, spor kulübü üyeliği ve beden terbiyesine devam etmek zorunlu kılınmıştır. 3530 sayılı BTGM'nin kurulmasına ilişkin yasada kurumun görevleri şöyle sıralanmıştır:

- Spor kültürünü ve toplumsal yapıyı geliştirmek amacıyla, vatan sevgisi, Atatürk İnkılâp ve ilkelerine bağlılık, arkadaşlık ve disiplin

duyguları, spor sevgisi ve spor yapma alışkanlığını geliştirmek,

- Gençlerin korunması amacıyla, onları kötü alışkanlıklardan korumak,
- Amatör sporun yönetimi, gelişmesi ve düzenlenmesiyle görevlidir (BTGM Tüzüğü,1945).

1986 yılında çıkarılan 3289 sayılı GSGM'nin kurulmasına dair yasa ile GSGM'ye BTGM'nin görevlerine ek olarak yeni görevler eklenmiş, genel müdürlüğün görev alanı daha da genişlemiş ve geliştirilmiştir. Bu görevler;

- Yurt içi ve yurt dışı spor organizasyonları,
- Spor elemanı yetiştirme,
- Spor dallarının geliştirmesi,
- Spor tesisi yapımı ve işletmesi,
- Ulusal spor mevzuatı çalışmaları,
- Sporcu sağlığı,
- Beden eğitimi ve spor alanını geliştirici yayımlar,
- Yetenekli kişilerin teşvik edilmesi şeklinde ifade edilebilir (3289 sayılı Kanun m.2).

Her iki kurumun görev alanında spor faaliyetleri kamu görevi olarak görülmüş, bu noktadan hareketle Genel Müdür (Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanı ataması) ve Federasyon başkanları (Genel Müdür teklifi ile Başkanlıkça atama), İl Spor Dalı Temsilcileri (İl müdürünün

valisi tarafından atama) şeklinde hiyerarşik atama usulü ile görevlendirilmiştir. Hiyerarşi ilkesi doğrultusunda dikey örgütlenme modeli oluşturulmuştur. Atama usulü görevlendirmeler ve mevzuata dayalı yetkilendirme uygulanmıştır. Atama işlemlerindeki bu merkezi yönetim anlayışının, sporu siyasetin etkisinde bıraktığı söylenebilir.

BTGM teşkilat yapısından farklı olarak GSGM teşkilatının ana hizmet birimleri arasına Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı eklenmiştir. GSGM'nin personel yapılanmasına bakıldığında, genel müdürlük ve bağlı birimlerdeki tüm kadrolara yapılan atamalar 1965 yılında çıkarılan 657 sayılı devlet memurları kanunu kapsamında ilgili şartların sağlanması ile yapılmıştır. İlgili kanunda spora yönelik bir uzmanlık alanı bulunmamaktadır. GSGM kadrolarında çalışan tüm personel genel idari hizmetler sınıfı (GİH) olması nedeniyle sporla ilgili olmak zorunda da değildir. Bu sayede yüksek öğrenim görmüş, memuriyette on yılını doldurmuş devlet memurları uzmanlık alanlarına bakılmaksızın genel müdür ve yardımcısı, il müdürü, şube müdürü gibi kadrolara atanmıştır.

GSGM bünyesindeki oluşturulan sürekli kurullar ise (Şura, Merkez Danışma Kurulu, Merkez Ceza Kurulu vb.), iş bölümü, yetki devri ve adem-i merkezîyetçi anlayışı işaret etmektedir.

yöneticilerin federasyonu kurulacak spor dallarının tespit edilmesinde spor kamuoyunun taleplerinin fazlaca önemsenmediği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır (Aydın,2007). Her ne kadar adem-i merkeziyetçi bir anlayış yapılanması olsa da uygulamadaki işlerliğinin yetersiz kaldığı görülmektedir. GSGM teşkilat yapısı BTGM'den gelen merkeziyetçi anlayışı sürdürmüştür. Merkezi yönetimin bu denli güçlü olması ilk spor örgütü olan TİCİ'nin yapısına aykırı olmakla birlikte BTGM ile örtüşmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Anayasaya göre devletin sporu teşvik etmek ve geliştirmek yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yüzden de Türkiye'de spor, genelde devlet hiyerarşisi içinde sunulan bir kamu hizmeti olarak görülmektedir (Erten,2006). Türkiye'deki ilk ulusal spor örgütlenmesi olan TİCİ, Türk sporunun gelişmesine yararları olmuşsa da, kuruluş şeklindeki özel durumdan ötürü bütün sporcuları içine alan bir otorite haline bir türlü gelememiştir (Mollaoğulları,1998). 1932 yılında Türkiye'ye gelen Alman Beden Eğitimi ve Spor uzmanı Dr. Karl Diem, Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Terbiyesi şubesini kurmuş, daha sonra da Atatürk'ün isteği üzerine Türk Spor Kurumu'nun kuruluş çalışmalarını yapmıştır. TİCİ'nin sekizinci ve son kongresinde TİCİ adı, Türk Spor

Kurumu olarak değiştirilerek 18 Şubat 1936 tarihinde yeni bir anlayışla örgütlenmiştir (Çumralıgil ve Görücü,2007).

Gök ve Sunay (2010) yaptıkları çalışmada, özerk bir yapı olan TİCİ'den Türk Spor Kurumu'na geçişin, spora devletin müdahalesini ve doğrudan yetkisini getirdiğini söylemişlerdir. Burhan Felek (1976) bu anlayışın temelini o yıllarda devlet politikası olan devletçilik anlayışının sporda uygulanmak istenmesi olarak açıklamıştır. Böylece TSK, Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlanarak, kurumun hedefleri dönemin tek parti bünyesi içinde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Ancak parti politikasına partili kimselerin şahsi hırs ve emelleri spora karışınca partili spor teşkilatı ancak iki sene gidebilmiş, spordaki her olumsuz olay partiye sızramış, parti de bu yüzden sporu bünyesinden atmak istemiştir. Ama bu sefer de serbest bırakmayıp belirli bir hükme bağlamıştır. Carl Diem, TİCİ'nin TSK'ye geçişi ve sporun devrin yönetici partisi ve onun hükümetinin sorumluları elinde yürütülmeye çalışılan hizmetini, yurt genelinde bir eğitim, öğretim, saha ve tesis işleri başarılması için yeterli görmemiş; Almanya, İtalya ve Rusya örneklerine özenerek yeniden örgütlenmeyi düşünmüş ve işlemiştir. Ancak hükümet, bu yükü doğrudan doğruya taşımayı göze alamamış, sorumluluğu devlet

paralelindeki halk evlerini de bünyesine almıştır (Çumralıgil ve Görücü,2007).

3530 sayılı BTGM Kanunu, 1903-1938 dönemlerinde aralarındaki rekabet yüzünden sporu unutturacak olaylara neden olan spor kulüplerini, üst yönetimden ayrı tutarak, spor hiyerarşisinin en alt basamağına yerleşirmesi ile değişik bir açı getirmiştir. BTGM'nin Başbakanlığa bağlı olarak yürütüldüğü dönemde iç çekişmeler azalmış, merkezi bir otorite ile disiplin sağlanmıştır. İl düzeyindeki çalışmalar, eski yönetimde olduğu gibi bu örgütlenme şeklinde de spor dallarının faaliyetleri, ajanlıklarca yürütülmüştür. Kanundaki ilçe, bucak ve köy Beden Terbiyesi Başkanlıklarının oluşturulması, BTGM'nin çalışmaları ile yetersiz kaldığı için bu yetersizliklerin giderilmesi için arayış olduğu görülmektedir. Tüm yurda ulaşmanın eğitimle ilgili olduğu düşünülerek BTGM, 3 Haziran 1942 tarih ve 4235 sayılı kanunla Başbakanlıktan ayrılarak, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. 13 Mayıs 1960 tarihinde ise, BTGM Başkanlığa yeniden bağlanmıştır. Bir süre sonra da "Merkezi Hükümet Araştırma Projesi" (MEHTAP) doğrultusunda 1963-1965 döneminde ilk kez ve 3. İnönü Hükümetinde görev alan spordan sorumlu Devlet Bakanlığı'na bağlanmıştır. Gittikçe karmaşıklaşmakta olan spor yönetim yapısının uzman bir bakanlık tarafından yönetilmesi gerektiğine

inanıldığında, 1970 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuş ve BTGM 1983 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na tekrar bağlanmıştır (Bilir,2005).

BTGM gerek siyasi otoritenin iradesiyle gerekse de spor teşkilatından gerekli verimliliğin alınamaması sebebiyle güncel ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak yeni birimler eklenmiş ve GSGM kurulmuştur. Aydın ve arkadaşları tarafından (2007) yapılan bir araştırmada GSGM üst yöneticilerin büyük bir çoğunluğu, sporun topluma yeterli bir şekilde yaygınlaştırılmadığını, nitelik ve nicelik bakımından yetersiz olan kamuya ait tesislerin verimli, sürekli ve yaygın kullanımının sağlanamadığı, spor faaliyetleri için gerekli olan tesis ve malzemelerin vatandaşın hizmetine sunulmasında ve kamu kurumlarına ait olan tesislerin mesai saatleri dışında halkın kullanımına sunulmasında yetersiz kaldığı, özel sektörün katkısının artırılamadığı, müsabaka ve antrenmana verilen sınırlı saatlerin dışında atıl bırakıldıkları, Olimpiyatlarla ilgili çalışmaların yetersiz olduğu, gençlik hizmetlerinin sporun gölgesinde bırakıldığı ve boş zamanların değerlendirilmesi konusunda yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Ekenci ve Gözen (2000) yaptıkları çalışmada, Türkiye'de spor hizmetlerinin bir kamu hizmeti olarak yeterince iyi sunulamadığını, Aydın ve arkadaşları (2007) ise Türk spor politikalarında

öngörülen hedeflerin uygulamada istenilen düzeyde gerçekleşmediği tespit etmişlerdir.

2011 yılına gelindiğinde ise devletin spor örgütünün yeniden yapılandığı görülmektedir. Spor hizmetlerini daha verimli şekilde yürütülebilmesi için, 8 Haziran 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat şemasında Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü olmak üzere 3 genel müdürlük, Spor Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı olmak üzere 3 bağlı kuruluş olan Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuş ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü adı Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

Sonuç olarak; tarihsel gelişim sürecinde Türk spor yönetimini oluşturan örgütlerde siyasi değerlendirmelerle kurumların yapılarında değişikliğe gidilmiştir. İlk kurum olan TİCİ’de gönüllü birliklerden oluşan özerk ve yatay örgüt yapısı mevcutken, bunu izleyen üç

kurumdaki örgüt yapılarında sporun doğrudan devlete bağlı örgütler tarafından yönetildiği görülmektedir. Bu yüzden kamu kuruluşlarının genelinde görülen bürokrasi ve hantallığın devletin spor örgütü için de amaçların gerçekleştirilmesine olumsuz etki yapan unsurlar olduğu söylenebilir.

1922’den günümüze kadar devletin spor örgütü, dört farklı isim altında dönemin siyasi iktidarlarının anlayışına göre yapılanmıştır. 90 yıllık süreçte TİCİ, TSK, BTGM ve GSGM kurumlarının ortak amacı; sağlıklı nesiller yetiştirmek, sporun ülkede yaygınlaşması ve başarılı sporcular yetiştirmek olarak özetlenebilir. Türkiye’deki devletin resmi spor örgütünün mevcut yapısı ile amaçlara ulaşmakta başarılı olduğunu söylemek zordur. Konuyla ilgili araştırmaların yanı sıra, Türkiye’deki aktif sporcu sayısı ile uluslararası organizasyonlardaki madalya ortalamaları bunu doğrulamaktadır.

Bu konuda bundan sonra yapılacak araştırmalarda Türk spor tarihinde yer alan kurumlar veya dönemler; süreç, amaçların gerçekleştirilmesi gibi farklı kriterler baz alınarak değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

1. **Adalı S.** “Daha İyi Hizmet Görme Açısından Katımlı Yönetim”, Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yayını, Türkiyat Matbaacılık, İstanbul. 1986.
2. **Argun T.** “Toplam Kalite Yönetimi”, Executive Excellence, sayı:9, sf.8. 1997.
3. **Atak M.** “Örgütlerde Resmi Olmayan İletişimin Yeri ve Önemi”, Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi, Sayı:2, s:59. 2005.
4. **Aydın A.D., Demir H., Yetim A.** “Türk Spor Politikalarında Öngörülen Hedeflerin Gerçekleşme Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma (GSGM Örneği)”, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt1, Sayı2. 2007.
5. **Baransel A.** “Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi, Klasik Ve Neo Klasik Yönetim ve Örgüt Teorileri” 2.Baskı, Venüs ofset, İstanbul. 1979.
6. **Beden Terbiyesi Tüzüğü (MÜLGA)** Bakanlar Kurulu Tarihi - No : 08/08/1945, No: 3/2934 Resmi Gazete Tarihi : 23.8.1945, Resmi Gazete Sayısı : 6091.
7. **Bilgen N.** (1990). “Örgüt İklimi Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu”, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, No.235, s.5-7, Ankara.
8. **Bilir F.P.** “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Örgüt İklimi ve Çalışanların Katılımla İlgili Algıları”, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Adana. 2005.
9. **Çumralgil B., Görücü A.** “Örgütlenme ve Yönetim Biçimleriyle Spor”, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya. 2007.
10. **Demir, H.** “Türk Spor Teşkilatı (Tarihsel Gelişim, Kapsam ve Bir Araştırma)”, s.7, Çizgi Kitabevi, Konya. 2006.
11. **Demirci N.** “Sporda Yönetim Teşkilatlanma ve Organizasyonlar”, Milli Eğitim Basımevi, s.30, Ankara. 1986.
12. **Devecioğlu S.** “Türkiye’de Futbolun Kurumsallaşması”, Gazi Üniversitesi, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı 26: 373-396. 2008.
13. **Diñcer Ö.** “Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası”, Beta yayınları, No.659, 7. Baskı, İstanbul. 2004.
14. **Doğar Y.** (1997). “Türkiye’de Spor Yönetimi”, Öz Akdeniz Ofset, Malatya.
15. **Dolaşır, S.** (2005). “Değişim Yönetimi ve Spor Örgütleri”, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, III (1) 11-15.
16. **Ekenci G., Gözen M.** "Türkiye'de Spor Tesis ve Hizmetlerinin Özelleştirilmesi", Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt:V, Sayı.2, s:67. 2000
17. **Erten R.** “Türk Sporunun Yapısal Düzeni”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi c. X, s.1,2 y. 2006.
18. **Felek B.** “Spora Ait Garip Olaylar”, TMOK Dergisi, Sayı: 32/5-6, Yıl:6 s:15. 1976.
19. **Fişek K.** “Dünya’ da ve Türkiye’de Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi”, Bağırhan Yayinevi, s.388, Ankara. 1998.
20. **Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü** Teskilat Ve Görevleri Hakkında Kanun: 1. (1997). T.C. Başbakanlık Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
21. **Gök Y., Sunay H.** “Türkiye’de ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması”, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, VIII (1) 7-16. 2010.
22. **İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı** T.C. Başbakanlık DPT Yayın No:748, s.254. 1969.
23. **Keten M.** “Türkiye’de Spor”, Ay Yıldız Matbaa, Ankara. 1974.
24. **Mollaoğulları H.** “Türk Spor Yönetiminde Yapısal Değişiklikler ve Güncel Sorunlar (1922-1998)”, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara. 1998.
25. **Morpa Spor Ansiklopedisi** (1997). Cilt: 3, s.7, Kültür Yayınları, İstanbul.
26. **Obesid - Okul İçi Beden Eğitimi Ve Spor İzcilik Dairesi Başkanlığı Kuruluşuna İlişkin Kanun Hükmünde Kararname.** Karar Sayısı: KHK/385, 23/10/1989.
27. **Öncü A.** “Örgüt Sosyolojisi” 2.Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara. 1982.
28. **Özelçi M.A.** “Türk Spor Yönetiminde Kendine Özgü Bir Yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu”, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 2007.

- 29. Özmeden H.** “Cumhuriyet Dönemi İlk Spor Teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936)'nın Yapılanma Sürecinde Beden Eğitimi ve Sporun Fonksiyonları, Fonksiyonlardaki Değişimler ve Toplumsal Hayata Etkileri”, Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul. 1999.
- 30. Resmi Gazete;** “Gençlik Ve Spor Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”, Karar Sayısı: KHK/638, 08/06/2011.
- 31. Sunay H.** “Spor Yönetimi”, Gazi kitabevi, s.191, Ankara. 2009.
- 32. Sümer R.** “Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi”, 3.baskı, s.60, Şafak Matbaası, Ankara. 1990.
- 33. T.C. Başbakanlık Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı Arasındaki Gençlik, Beden Eğitimi, Spor Hizmet ve Faaliyetleri ile İlgili İşbirliği Protokolü** (2010).
- 34. TİCİ,**Teşkilat ve Nizamat-ı Umumiye (1923). TİCİ Yayını, Ahmet İhsan Matbaası, İstanbul.
- 35. Tortop N.**“Yönetim Bilimi”, Yargı Yayınları, Ankara. 1999.
- 36. Üçışık, F.** “Sporda Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Ötüken Neşriyat, İstanbul. 1999.

14 YAŞ ALTI PALETLİ YÜZME SPORCULARININ, BRANŞ TERCİHİ SEBEPLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Abdurrahman KEPOĞLU¹ Şahin ÖZEN¹ Mina KORKMAZ¹ C.Tuğrulhan ŞAM²

¹ Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul.

² Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Erzurum.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı paletli yüzme sporunu yapan 14 yaş altı çocukların ailelerinin bu spor branşını tercih etmelerinin nedenlerini ve çocuklarını bu spora göndermedeki beklentilerinin neler olduğunu araştırmak ve belirlemektir. Çalışmada örneklem grubunu 180 aile oluşturmuştur. Veriler benzer araştırmaların yargıları analiz edilerek ortaya çıkarılan; sekizi ailenin kimlik bilgisi ile ilgili, 11'i ailelerin çocuklarını paletli yüzme sporuna başlatma nedenleri ile ilgili, 9'u ailelerin çocuklarının paletli yüzme sporu yapması ile elde edeceği faydaları belirleyen yargıları içeren ve 3 bölümden oluşan anket formuyla toplanmıştır. Veriler yüzdeler tablolara ve sözel değişkenler arasında ilgiyi belirleyen Ki-kare testi kullanılarak 0,05 önem düzeyinde analiz edilmiştir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında, son yıllarda çocukların fiziksel aktivitelerinde azalma olduğunu görülmektedir. Batı toplumları incelendiğinde çocukların fiziksel aktiviteye katılımını engelleyen faktörlerin başında TV izleme, bilgisayar ve video oyunları ve dersler ile sınavlara hazırlık başta gelmektedir. Yine yapılan başka bir çalışmada da spor saha ve salonların eksikliği ve emniyetli spor ortamlarının olmayışı da araştırma sonuçlarımızı destekler niteliktedir.

Aileler çocukların başarısı ve iyi bir aile örneği sunmak adına çocuklarını paletli yüzme sporunu yaptırırken, önemli biçimde hem zaman ve hem de para harcamaktadırlar. Yani aileler giriş ücreti ödeyerek, araç gereç alımı yaparak, çocuğun oyun ve uygulamalarına dikkat kesilerek çocuğun paletli yüzme sporuna katılımına pozitif yönde bir destek vermektedirler. Başka bir anlatımla aileler, çocukların yaptıkları spor ortamında rahat edebilecekleri fırsatlar yaratmakta ve harcanan aile kaynaklarından dolayı şikayetçi olmadıkları gibi, aile bütçelerini çocukların spor aktivitelerine rahat biçimde katılabilmeleri için düzenlemektedirler.

Sonuç olarak aileler, çocuklarının gelişimi için paletli yüzme spora devam edebilmeleri konusunda istekli davranmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Spor, Branş Seçimi, Yüzme, Aile.

THE RESEARCH ON THE REASONS WHY UNDER 14 YEAR OLD ATHLETES CHOOSE FIN SWIMMING

ABSTRACT

The Purpose of this study is to research and identify why the parents of under 14 years old kids choose this sport and their expectations for sending their kids to this sport. The sample group for this study was consist of 180 parents. The datas are formed based on analyzing similar researches ; 8 studies for the family identification, 11 were in relation to the reasons families why they started their kids to fin swimming sport; 9 were consist of judgement such as the the benefits of doing fin swimming and 3 part survey form was collected. Datas were analyzed in 0.05 importance with Ki-Square test which identifies the relationship between the percentage tables and verbal variables.

Reviewing other studies shows that the physical activities of children has decline in the recent years.

When Western societies researched, the main factors that prevent the children to participate in physical activities are watching TV, Computer and video games, and the study and exam load. Another study identifies such facts; the lack of sports fields and indoor sports facilities and unsafe sports environments support our study.

For the success of the children and the prestige for families in the community, families spend their time and money for having their kids participate in fin swimming sport. Foreexample parents give positive support to the participation of their children for fin swimming sport by paying admission fees, buying equipment and focusing on the children attributes in relation to the sport. In an alternative perspective, families are not in resentment use the family resources to create better opportunities and comfortable sports environment. Additionally family budgets are formed for the children to participate the sports activities comfortably.

As a result, families are act willingly for the development of their children by participating the fin swimming sport.

Key Words: Sports, Branch selection, Swimming, Family.

GİRİŞ

Aile yaşamı ve ailelerin beklentileri son 20 yıldır genelde batı toplumlarında; geleneksel aile yapısına yönelik baskılar, ailenin reisi olarak görülen babaların çocuğun gelişimi için duyduğu sorumluluk, birey üzerindeki neo-liberal baskılar, aile yaşamındaki cinsel eşitlik üstüne liberal-feminist baskılar, cinsiyet ve cinsellik düşüncesindeki gelişmeler yüzünden dramatik biçimde değişmektedir. Bu faktörlerin bir sonucu olarak aileler, haftada yedi gün 24 saat çocukların eylemleri ve her nerede olduklarına yönelik sorumluluk taşımaktadırlar. Bu standart, daha önce hiçbir toplumda bulunmayan, ailelerin ahlaki bir değeri olarak, çocukların başarıları ve onların kişilik gelişimleri için temel bir anlayışa hizmet etmektedir.⁴ 1950'li yılların başından bu yana çocukların serbest zamanlarının artmasından dolayı aileler çocuklara yönelik organize edilmiş spor etkinliklerinin sayısını artırmışlardır.¹ II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise çocuk ve gençlere yönelik organize edilmiş spor programlarında ciddi bir artış meydana gelmiştir. Bu dönemden önce kızlar genelde ev ortamında bulunup iyi bir anne olma amacıyla yetiştirilirken, erkeklere daha aktif bir ortam sağlanmıştır. 1970 ve 1980'li yıllardan sonra ise toplumun bazı kesimlerinde ve okullarda kız ve erkeklere aynı düzeyde fırsatlar verilmiş ve bunun

sonucunda kızların da erkekler kadar başarılı olduğu görülmüştür.³

Aileler çocukların başarısı ve iyi bir aile örneği sunmak adına çocuklarını spora katarken, önemli biçimde hem zaman ve hem de para harcamaktadırlar.¹² Yani aileler giriş ücreti ödeyerek, araç gereç alımı yaparak, çocuğun oyun ve uygulamalarına dikkat kesilerek çocuğun spora katılımına pozitif yönde bir destek vermektedirler.¹³ Başka bir anlatımla aileler, çocukların yaptıkları spor ortamında rahat edebilecekleri fırsatlar yaratmakta ve harcanan aile kaynaklarından dolayı şikayetçi olmadıkları gibi, aile bütçelerini çocukların spor aktivitelerine rahat biçimde katılabilmeleri için düzenlemektedirler.⁴

Aileler, çocukların becerilerini geliştirme, sağlığına destek olma, kendi kendini yönetme, sorumluluk sahibi olma ve yaşamda özerk davranışlar sergileyebilme beklentisiyle çocuklarını değişik etkinliklere yönlendirmektedirler.¹³

Ailelerin bakış açısından organize edilmiş sporların; güvenli olmadığına inandıkları cadde ve sokaklardan çocuğu alarak; daha güvenli bir ortam sağlama, toplumsal değerleri öğrenme-öğretme, hoşlanılabilecek bir aktivite içerisinde kişiliklerini geliştirme ve çocukların kilo kaybında etkili olduğundan sağlık, ruhsal ve sosyal kazanımlar beklemektedirler.²

Ancak, ailelerin sosyo-ekonomik düzeyi, yaşam tarzları ve inanışları çocuğun katılacağı aktiviteleri belirlemede ve beklentileri zenginleştirmede etken rol oynamaktadır.¹⁵ Aileler, özellikle yarışma sporlarında, çocuklarının bütünüyle sosyalleşmesi ve başarılı olma beklentisi içerisindedirler. Organize edilmiş sporlarda çocukların kişisel olarak yaptıkları ve değer verdikleri eylemlere rağmen, yetişkinler oyun sonuçlarını ve performans kalitesini ciddiye almaktadırlar.⁸ Eğer çocuk sporda başarısız olursa, aileler başarısızlıkta sorumluluklarının olduğuna inanmakta; eğer çocuk başarılı olursa, aileler beklentilerinin karşılandığını zannetmektedirler. Eğer çocuk dahice işler yaparsa, aileler çok yüksek bir özgüven duygusu içerisine girerek, başkalarının kendilerine danışmaları gerektiğini ve özel bir ilgiyi hak ettiklerini düşünmektedirler.⁴ Çocuklar organize edilmiş sporlarda oyunları hakkında ciddidirler. Çocuklar kazanmaya karşı bir saplantı içerisinde olmamalarına rağmen kazanmayı isterler. Bu yönde istekli olanlar genelde takımdaki çoğu başarılı üyeler ve oldukça becerili çocuklardır. Çocuklar diğer amaçlara sahip olmalarına rağmen, başlıca katılım amacı eğlenmek, hoşça vakit geçirmektir.¹⁰⁻¹⁶

Ailelerin ve diğer yetişkinlerin fiziksel aktivitede rol modeli olarak etkisi çok açık olmamakla birlikte fiziksel aktivitenin yararına inanan aileler

çocukların fiziksel aktivitelerini desteklemekte ve çocuklar üzerinde pozitif bir etki yaratmaktadırlar.⁵⁻⁷⁻¹⁷⁻¹⁸

Aynı zamanda ailelerin çocuğun sporuna müdahale etmeleri, gelecekte seçecekleri spor aktivitelerinde de etkili olmaktadır.⁶ Yapılan çalışmalar; ailelerin duygusal destek ve rol modeli biçimindeki çocuğun sporuna müdahale etmeleri; hem hoşlanma/zevk alma ve hem de müdahale düzeyi ile bağlantılıdır.¹¹ Eğer bu müdahale düzeyi ve şiddeti ayarlanamaz ise çocuğun genelde sosyalleşmesi için katıldığı spor yarardan çok zararla sonuçlanabilir. Şöyle ki; pozitif değerler ve beklentileri olan aileler muhtemelen daha fazla olumlu sosyal davranışlar sergilemekte ve çocuklara yönelik destek ve cesaret sağlamaktadırlar.¹⁴ Yapılan çalışmalarda çocukların spora katılımındaki memnuniyetleri ile ailelerin memnuniyetleri arasında bir ilişki bulunmuştur.¹¹ Ancak aile davranışlarının etkisi bütünüyle çocuğun bu davranışları nasıl yorumladığına bağlıdır. Ailelerin müdahalesini destek veya cesaretlendirme olarak algılayan çocuklar, spora yönelik olumlu bir tutum takınarak daha yüksek bir yeterlik algısı sergilemekte, ancak ailenin müdahalesini olumsuz olarak algılayan çocuk ise daha düşük bir yeterlik algısı sergilemekte ve spora karşı ilgisini kaybedebilmektedir.¹⁴ Bu konuyla ilgili

daha geniş bilgi için Gonzalez (2002)'in yaptığı metaanaliz çalışmasına bakılabilir.⁹

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmada; evreni İstanbul'da lisanslı olarak paletli yüzme sporu yapan sporcuların aileleri, örneklem grubunu basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 180 aile oluşturmuştur. Veriler benzer araştırmaların yargıları analiz edilerek ortaya çıkarılan; 8'i ailenin sosyo-ekonomik yapısını ortaya çıkaran kimlik bilgisi ile ilgili, 11'i ailelerin çocuklarını

paletli yüzme sporuna başlatma nedenleri ile ilgili, 9'u ailelerin çocuklarının paletli yüzme sporu yapması ile elde edeceği faydaları belirleyen yargıları içeren ve 3 bölümden oluşan anket formuyla toplanmıştır. Veriler yüzdelik tablolar ve sözel değişkenler arasında ilgiyi belirleyen Ki-kare testi kullanılarak 0,05 önem düzeyinde analiz edilmiştir. Çalışma mümkün olduğunca geçersizlik kaynaklarından arındırılmıştır.

BULGULAR

1. AİLELERİN SOSYO-EKONOMİK DÜZEYLERİNE İLİŞKİN FREKANS TABLOLARI

Tablo 1.1. Ankete Katılan Sporcu Velisinin Cinsiyeti

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Erkek	83	46,1
	Kadın	97	53,9
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %46,1'i bay %53,9'u bayandır.

Tablo 1.2. Sporcu Velisinin Yaş Grubu

		Frekans	Yüzde
Geçerli	29 yaşından küçük	5	2,8
	30-39 yaş	75	41,7
	40 yaş ve üstü	100	55,6
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %2,8'i 29 yaşından küçük, %41,7'si 30-39 yaş, %55,6'sı ise 40 yaş ve üstündedir.

Tablo 1.3. Sporcu Ailesinin Gelir Düzeyi

		Frekans	Yüzde
Geçerli	1000 TL ve altı	6	3,3
	1001-1500 TL	17	9,4
	1501-2000 TL	32	17,8
	2001-3000 TL	69	38,3
	3001 ve üzeri	56	31,1
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %3,3'ünün gelir düzeyi 1000 TL ve altında, %9,4'ünün 1001-1500

TL, %17,8'inin 1501-2000 TL, %38,3'ünün 2001-3000 TL, %31,1'inin 3001 ve üzerindedir.

Tablo 1.4. Sporcu Velisinin Eğitim Düzeyi

		Frekans	Yüzde
Geçerli	İlköğretim	13	7,2
	Lise	68	37,8
	Ön lisans	23	12,8
	Lisans	59	32,8
	Lisansüstü	17	9,4
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %7,2'si İlköğretim, %37,8'i Lise, %12,8'i Önlisans, %32,8'i Lisans,%9,4'ü Lisansüstü eğitimlidir.

Tablo 1.5. Çocuğunuzun Cinsiyeti

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Erkek	85	47,2
	Kadın	95	52,8
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %47,2'si erkek, %52,8'i kadındır.

Tablo 1.6. Çocuğunuzun Cinsiyeti Onu Paletli Yüzme Sporuna Başlatmanızda Etkili Oldu mu?

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Evet	61	33,9
	Hayır	119	66,1
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %33,9'u "Evet", %66,1'i "Hayır" demiştir.

Tablo 1.7. Paletli Yüzme Sporuna İlgi Duyuyor musunuz?

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Evet	135	75
	Hayır	45	25
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %75'i "Evet", %25'i "Hayır" demiştir.

Tablo 1.8. Daha Önce Lisanslı Olarak Spor Yaptınız mı?

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Evet	97	53,9
	Hayır	83	46,1
	Toplam	180	100

Örnek bireylerin %53,9'u "Evet", %46,1'i "Hayır" demiştir.

2. AİLELERİN ÇOCUKLARINI PALETLİ YÜZME SPORUNA BAŞLATMAYA ETKİ EDEN VE PALETLİ YÜZME SPORU YAPMALARINDAN BEKLENTİLERİ İLE SOSYO-EKONOMİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYE İLİŞKİN Kİ-KARE ANALİZİ

Tablo 2.1. Sporcu Ailesinin Gelir Düzeyi İle Düzenli ve Sürekli Bir Spor Branşı İle İlgilenmesi Düşüncesi Nedeni İle Bu Sporun Tercih Edilmesi Arasındaki İlişki

Yargı	Ki-kare değeri	s.d.	P
Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile düzenli ve sürekli bir spor branşı ile ilgilenmesi düşüncesi nedeni ile bu sporun tercih edilmesi arasındaki ilişki.	10,738	4	0,003*

Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile düzenli ve sürekli bir spor branşı ile ilgilenmesi düşüncesi nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır

($p < 0,05$). 1001-1500 TL ve 3001 TL ve üzeri gelir seviyesine sahip aileler bu düşüncüyü, diğer gelir seviyesine sahip ailelere göre daha fazla taşımaktadırlar.

Tablo 2.2. Sporcu Ailesinin Gelir Düzeyi İle Yakın Çevre, Eş, Dost ve Arkadaşların Olumlu Tavsiyeleri Nedeniyle Bu Sporun Tercih Edilmesi Arasındaki İlişki

Yargı	Ki-kare değeri	s.d.	P
Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile yakın çevre, eş, dost ve arkadaşların olumlu tavsiyeleri nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasındaki ilişki	18,612	4	0,001*

Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile yakın çevre, eş, dost ve arkadaşların olumlu tavsiyeleri nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır

($p<0,05$). Gelir seviyesi düştükçe çevre, eş, dost ve arkadaşların olumlu tavsiyeleri daha fazla dikkate alınmaktadır.

Tablo 2.3. Sporcu Ailesinin Gelir Düzeyi İle Değişik Sağlık Problemlerinin Tedavisi Amacıyla Bu Sporu Seçmesi Arasındaki İlişki

Yargı	Ki-kare değeri	s.d.	p
Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile değişik sağlık problemlerinin tedavisi amacıyla bu sporu seçmesi arasındaki ilişki	12,640	4	0,013*

Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile değişik sağlık problemlerinin tedavisi amacıyla bu sporu seçmesi arasında bir ilgi vardır. ($p<0,05$) Ailelerin gelir seviyeleri

düştükçe çocuklarının sağlık problemlerinin tedavisi için bu sporu seçme oranı yükselmektedir.

Tablo 2.4. Sporcu Ailesinin Gelir Düzeyi İle Bu Branş Da Başarılı Olmuş Önemli Sporculara Duyulan Hayranlık Sonucu Bu Sporun Tercih Edilmesi Arasındaki İlişki

Yargı	Ki-kare değeri	s.d.	P
Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile bu branş da başarılı olmuş önemli sporculara duyulan hayranlık sonucu bu sporun tercih edilmesi arasındaki ilişki.	21,386	4	0,000*

Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile bu branşta başarılı olmuş önemli sporculara duyulan hayranlık sonucu bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır. ($p<0,05$)

Gelir düzeyi düştükçe bu branşta başarılı olmuş önemli sporculara duyulan hayranlık artmaktadır.

Tablo 2.5. Sporcu Ailesinin Gelir Düzeyi İle Bu Spor Branşını Yapma Maliyetinin Ucuz Olması Nedeniyle Bu Sporun Tercih Edilmesinin İlişkisi

Yargı	Ki-kare değeri	s.d.	P
Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile bu spor branşını yapma maliyetinin ucuz olması nedeniyle bu sporun tercih edilmesinin ilişkisi.	9,713	4	0,046*

Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile bu spor branşını yapma maliyetinin ucuz olması nedeniyle bu sporun tercih edilmesi

arasında ilgi vardır. ($p<0,05$) Gelir düzeyi düştükçe maliyetin ucuz olması ailelerin tercihini daha çok etkilemektedir.

Tablo 2.6. Sporcu Ailesinin Eğitim Düzeyi İle Spor Tesislerinin Eve Yakın Olması Nedeniyle Bu Sporun Tercih Edilmesi Arasındaki İlişki

Yargı	Ki-kare değeri	s.d.	P
Sporcu ailesinin eğitim düzeyi ile spor tesislerinin eve yakın olması nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasındaki ilişki.	10,422	4	0,034*

Sporcu ailesinin eğitim düzeyi ile spor tesislerinin eve yakın olması nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır.

($p<0,05$) Lisansüstü eğitime sahip ailelerde, diğer eğitim düzeylerine sahip ailelere göre bu düşünce daha fazladır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çocuklarımızın sosyal ve fiziksel gelişimine büyük katkıda bulunan spor branşlarının seçiminde ailelerin yargı ve beklentilerinin tespiti spor bilimi için kayda değer verilerdir.

Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile düzenli ve sürekli bir spor branşı ile ilgilenmesi düşüncesi nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır. 1001-1500 TL ve 3001 TL ve üzeri gelir

seviyesine sahip aileler bu düşüncüyü, diğer gelir seviyesine sahip ailelere göre daha fazla taşımaktadırlar. Gelir seviyesi düşük aileler daha çok eş-dost-arkadaş tavsiyelerini dikkate almakla beraber kararlarında bu branşta başarılı olmuş önemli sporculara duyulan hayranlıkta yer almaktadır. Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile yakın çevre, eş, dost ve arkadaşların olumlu tavsiyeleri nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır. Gelir

seviyesi düştükçe çevre, eş, dost ve arkadaşların olumlu tavsiyeleri daha fazla dikkate alınmaktadır. Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile değişik sağlık problemlerinin tedavisi amacıyla bu sporu seçmesi arasında bir ilgi vardır. Gelir düzeyi yüksek aileler bu branşı çocuğunun değişik sağlık problemlerinin tedavisi amacıyla seçmektedirler. Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile bu branşta başarılı olmuş önemli sporculara duyulan hayranlık sonucu bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır. Gelir düzeyi düştükçe bu branşta başarılı olmuş önemli sporculara duyulan hayranlık artmaktadır. Sporcu ailesinin gelir düzeyi ile bu spor branşını yapma maliyetinin ucuz olması nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır. Gelir düzeyi yüksek aileler dışında, bu spor branşını yapma maliyetinin ucuz olduğu düşüncesi azınlıktadır. Sporcu ailesinin eğitim düzeyi ile spor tesislerinin eve yakın olması nedeniyle bu sporun tercih edilmesi arasında ilgi vardır. Lisansüstü eğitime sahip ailelerde, diğer eğitim düzeylerine sahip ailelere göre bu düşünce daha fazladır.

Ailelerin diğer sosyo-ekonomik değişkenleri ile çocuklarını paletli yüzme sporu yaptırma nedenleri ve bu spordan beklentileri arasında ilişki yoktur. Bir başka deyişle bu değişkenler birbirlerinden bağımsızdır. Ailelerin sosyo-ekonomik yapısı ne olursa olsun bu yargılardaki düşünceleri birbirlerine benzerdir.

Ailelerin çocukları için paletli yüzme sporunu tercih etmelerindeki en önemli faktörün, çocuklarının düzenli ve sürekli bir spor branşı ile ilgilenmeleri isteği olduğu görülmektedir. Bu nedenle paletli yüzme sporunun, görsel ve yazılı medyada daha çok tanıtılıyor olması ve bu branşa ait aktivitelerin arttırılması paletli yüzme sporuna katılımı arttıracaktır. Bununla beraber, ulusal ve uluslararası başarılarla sahip önemli sporcuların yetiştirilmesine önem verilerek sayılarının artmasını sağlamak, bu sporculara duyulan hayranlık nedeniyle, katılımı yükseltecektir. Paletli yüzme sporunu yapma maliyetinin azaltılması, ailelerin bu branşı seçme düşüncelerine olumlu katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. **Adler, P. A., and Adler, P.** Peer Power: Preadolescent culture and identity. New Brunswick, NJ: Rutgers University Pres, 1998.
2. **Benjamin, H. J. & Glow, K. M.** "Strength training for children and adolescents", Physician & Sportsmedicine. 31(9), 2003.
3. **Coakley, J.**, Sport in Society. New York: McGraw Hill Companies, 2001.
4. **Coakley, J.** "The good father: parental expectations and youth sports", Journal of Leisure Studies, 25(2):155-163, 2006.
5. **Dempsey, J. M., Kimiecik, J. C., & Horn, T. S.** "Paternal influence on children's moderate to vigorous physical activity participation: an expectancy-value approach", Pediatrics Exercise and Science, 5:151-167, 1993.
6. **Fredericks, J. A., & Eccles, J. S.** "Family socialization, gender, and sport motivation and involvement", Journal of Sport and Exercise Psychology, 27, 3-31, 2005.
7. **Fredson, P. S., & Evenson, S.** "Familial aggregation in physical activity", Research Quarterly for Exercise and Sport, 62: 384-389, 1991.
8. **Gill D. L, Gross J. B. & Hudleston, S.,** "Participation motivation in youth sports", International Journal of Sport Psychology. 14, p1-14, 1983.
9. **Gonzalez, A. R.,** "Parental involvement: Its contribution to high school students' motivation", The Clearing House, January / February, 2002.
10. **Gould, D., Feltz, D. & Weiss, M.** "Motives for participating in competitive youth swimming", International Journal of Sport Psychology. 5:390-409, 1985.
11. **Gren, C. B.,& Chalip, L.** "Enduring involvement in youth soccer: The socialization of parent and child". Journal of Leisure Research, 29(1), 61-77, 1997.
12. **Hellstedt, J. C. "**Invisible players: a family systems model. In S. Murphy (Ed.), Sport Psychology Interventions (pp. 117-146). Champaign, Il: Human Kinetics, 1995.
13. **Hutchinson, S. L., Baldwin, C. K., & Caldwell, L.** "Differentiating parent practices related adolescent behavior in the free time context", Journal of Leisure Studies, 35(4), 396-422, 2003.
14. **Kanters, M. A., Bocarro, J., & Casper, J.** "Supported or pressured? An examination of agreement among parent's and children on parent's role in youth sports", Journal of Sport Behavior. 31(1), 64-80, 2007.
15. **Kim, M.** "Modernizing Effects on Sports an Physical Activities Among Korean Adult", International Review for the Sosiology of Sport, (31)2, 155-169, 1996.
16. **Klint A. K. & Weiss M. R.** "Perceived competence and motives for participating in youth sports: a test of Harter's competence motivation theory", Journal of Sport Psychology. 9, 55-65, 1987.
17. **Moore, L. L, Lombardi, D. A. White, M. J., Campbell, J. L., Oliveria, S. A., & Ellison, R. C.,"** Influences on parents' physical activity levels on on activity levels of youngh children", Journal of Pediatrics, 118:215-219, 1991.
18. **Thompson, J. L; Davis, S. M., Gittelsohn, J., Going, S., Becenti, A., Metcalfe, L., Stone, E., Harnack, L., Ring, K.** "Patterns of physical activity among American Indian children: An assesment of barriers and support", Journal of Community Health, 26(6):423- 445, 2001.

İSTANBUL GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ'NDE ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTSEL İKLİM İLE İŞ TATMİNİNİN İNCELENMESİ

Hanife Banu ATAMAN YANCI¹ Süleyman ŞAHİN² Ayşe Bade ORTAÇ

¹İstanbul Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul.

²Bursa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Bursa.

ÖZET

Çalışmanın amacı, İstanbul Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü personelinin cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve hizmet yılları değişkenlerine bağlı olarak örgütsel iklim ve iş tatmin düzeylerini araştırmaktır. Katılımcıların örgütsel iklim faktörünü açıklayan “katılım” - “bağlılık” boyutlarında ve iş tatmini faktörünü açıklayan “içsel” – “dışsal” boyutlarda kararsız oldukları ve bu sonuçlara göre de genel olarak katılımcıların örgütsel iklim ve iş tatmin düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Her iki faktörde de cinsiyetler arası anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenirken ($p>0,05$), yaş gruplarına göre iş tatmini parametrelerinde anlamlı bir farklılık belirlenmiş ($p<0,05$), örgütsel iklim parametresinde ise anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Yine iş tatmini boyutuna göre yaş dağılımları arasındaki farklılık incelendiğinde, 15-25 yaş arasındaki kişilerin 26-40 yaş ve 41-50 yaş arasındaki kişilerle anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların çalışma sürelerine göre iş tatmini boyutunda anlamlı farklılık bulunurken ($p<0,05$), örgütsel iklim boyutunda farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel İklim, İş Tatmin Düzeyleri, Katılım, Bağlılık.

INVESTIGATING THE ORGANIZATIONAL CLIMATE AND JOB SATISFACTION LEVELS OF THE EMPLOYEES OF ISTANBUL PROVINCIAL DIRECTORATE OF YOUTH SERVICES AND SPORTS

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the organizational climate and job satisfaction levels of the employees of Istanbul Provincial Directorate of Youth Services and Sports depending on the variables of gender, age, education and period of service. It is determined that the employees are undecided about the organizational climate and job satisfaction levels in terms of “participation” – “loyalty” representing the organizational climate factor and “internal” – “external” representing the job satisfaction factor. According to these results, it is seen that the organizational climate and job satisfaction of the employees are at an average level. It is observed that there is no meaningful difference between different genders ($p>0.05$) in both factors; there is a meaningful difference in job satisfaction parameters ($p<0.05$) and there is no meaningful difference in organizational climate parameter in terms of age groups. As the differences between the age levels are examined in terms of job satisfaction parameter, it is observed that there is a meaningful difference between the employees between 15-25 years of age and 26-40 years of age as well as the employees between 41-50 years of age. In addition to that, while there is a meaningful difference in job satisfaction levels ($p<0.05$), there is no meaningful difference in organizational climate levels of the participants according to their periods of service.

Key Words: Organizational Climate, Job Satisfaction Levels, Participation, Loyalty.

GİRİŞ

İnsan unsurunun, sanayi devriminden bu yana işletmelerde ve işletmecilik faaliyetlerinde artış gösterdiği gözlenmektedir. Çalışanların etkin ve verimli çıktılar ortaya koymalarını sağlamak için yönetimde “örgütsel iklim” ve “iş tatmini” kavramları önem kazanmaya başlamıştır. İnsanların işlerine ve iş yerlerine odaklanmalarını sağlayan bu konuların yönetimce öneminin algılanması ve buna yönelik yönetim davranışlarının uygulanması önemlidir (Çağlar, 2008). Örgütsel iklim; bir örgütte, tüm örgüt üyelerince algılanan önemli bir faktör konumundadır. Örgütlerde örgütsel iklim aracılığıyla, iş tatminin geliştirilmesi günümüz örgütlerine büyük avantajlar sağlayacaktır.

İklim; kelime anlamı olarak atmosfer, hava anlamındadır. Etimolojik yönden iklim (climate) sözcüğü Yunanca'dan gelmektedir ve eğilim (temayül) anlamını taşır (Bilgen, 1976; 21). Örgütsel iklim, bir örgütle ilgili olarak psikolojik açıdan tanımlanan ve örgütteki insan ilişkilerinin niteliğini ifade eden bir kavramdır. Yani örgütün psikolojik ortamına örgütsel iklim denir (Katz ve Kahn, 1977). Örgütün psikolojik ikliminin çalışanı tatmin etmesi durumunda, bunun işgörenin yaratıcılık yeteneklerini ortaya koymasına ve iş tatmini elde etmesine,

işgörenin iş tatmini bulmasının ise, performansının ve başarı güdüsünün yükselmesine, işten ayrılma niyetinin ortadan kalkmasına, buna paralel olarak örgütsel bağlılığının artmasına katkı sağladığı tespit edilmiştir (Shalley, 2000).

Örgütsel iklim, örgüt kültürü kavramı ile karşılaştırıldığında, bir örgütün daha çok gözle görülen tarafını yansıtan bir kavramdır. Birey, iklimi; iş yönelimli, yenilik yönelimli, ya da destekleyici olarak algılayabilir. Bireyin iklime ilişkin bu ve buna benzer algıları, organizasyona ait değişkenlere bağlı olarak farklılaşacaktır (Schneider, 1975;319). Örgütü dışardan herhangi bir kişi ziyaret ettiğinde oradaki çalışanlar arası ilişkileri gözlediğinde ve bazı insanlarla konuştuğunda o örgütün iklimi hakkında bir yargıya varabilir. Bu iklim, son derece resmi ilişkileri öne çıkarıyor ve resmi olmayan ilişkileri onaylamıyorsa kapalı bir iklim ya da negatif bir atmosferden söz edilebilir. Bunun aksi olarak bir örgütteki çalışanlar arasında samimi, yakın, dostça ve arkadaşça ilişkiler önemseniorsa bu iklim daha olumlu bir iklim olarak nitelendirilebilir (Şişman, 1994).

Örgütün kişiliği olan örgütsel iklim, bireylerin örgütle ilgili düşünceleridir. Örgütsel iklimin çevre, örgüt ve çalışanlarla ilişkileri vardır. Bu ilişkilerden yola çıkarak örgüt iklimini belirleyen faktörler ortaya çıkmıştır (Landy, 1989).

Bu faktörler, örgüt çevresi, örgütsel yapı, örgütsel amaçlar, yönetim biçimi, örgütsel iletişim, örgütsel değer ve normlar, ödüllendirme ve diğer faktörler başlığı altında incelenebilir (Çağlar, 2008).

Ekonomik şartlar örgüt iklimini etkileyen bir çevresel faktördür. Örgütün içinde faaliyette bulunduğu pazarın ekonomisi olumlu olduğunda ve örgüt başarılı olduğunda, yöneticiler daha cesaretli olmaya ve daha büyük risklere girmeye isteklidirler. Bununla beraber ekonomik gerileme, düşüş dönemlerinde bütçeler çok sıkı ve yöneticiler daha tutucu kararlar almaya zorlanırlar. Ekonomik gerileme döneminde yeni programlar önerilmez ve yaratıcı fikirlere önem verilmez (Landy, 1989).

Genel olarak çalışanların işlerine ilişkin duygularının bir reaksiyonu olarak tanımlanan iş tatmini kavramı ise ilk kez 1920'lerde ortaya atılmış olup, önemi 1930-40'lı yıllarda anlaşılmıştır. Önemli olmasının bir nedeni, yaşam doyumu ile ilişkili olmasıdır ki bu durum kişinin fizik ve ruh sağlığını doğrudan etkilemektedir (Sevimli ve İşçan, 2005: 55). Bu doğrultuda iş tatmini, bireyin işe karşı olumlu ya da olumsuz tutumlarını ifade etmektedir. İş tatminini kısaca işi sevme, işe bağlılık, işe kendisini verme gibi iş görenlerin işlerinden duydukları hoşnutluk olarak tanımlayabiliriz.

Vrom, iş tatmini kavramını çalışanların algılarına, duygularına ve davranışlarına ilişkin çok değişik boyutlu iş tutumlarının bir ölçüsü olarak görmüştür (Şimşek, 1995). İş tatmini genellikle çalışanın iş ortamındaki deneyimlerinin onun üzerinde bıraktığı olumlu etki olarak düşünülür. Kişi işinden gerekli tatmini buluyorsa işine ve iş ortamına karşı olumlu bir tutuma sahip olacaktır (Erdoğan, 1991).

İş tatmini kavramı örgütsel iklimle yakından ilgilidir. Yönetim psikolojisi alanında bu iki kavram çoğu zaman birlikte ele alınmakta, bazen bu iki kavramın birbirinin yerine de kullanıldığı görülmektedir. Örgütsel iklim ile iş tatmini kavramını birbirinden kesin çizgilerle ayırmak oldukça zordur. Bir çok araştırmada bu iki kavram benzer şekillerde ortaya çıkmıştır. Örneğin; örgütsel iklim ile iş tatmini arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan bir çalışmada örgütsel iklim ile iş tatmininin birbirine benzer kavramlar olduğu ortaya konulmuştur (Johanesson, 1973).

Örgütsel iklim; personelin çalışma ortamı içindeki politikaların oluşturulması ve pratik olayların algılanması olarak, örgüte ait bir dizi özellikler bütünü şeklinde tanımlanmaktadır. İş tatmini ise, personelin duygusal tepkileridir. Dolayısıyla bu iki kavram aynı olduğunu söylemek yanlıştır. Bu iki kavram aynı olmamakla birlikte, birbirinden kesin

çizgilerle de ayırmak oldukça zordur. Örneğin Schneider'in örgütsel iklim ölçümleri ile iş tatmini araçlarını karıştırarak hangi aracın hangi kavrama ait olduğu ile ilgili sorusuna öğrencilerden aldığı cevaplar farklı çıkmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu soruyu doğru olarak cevaplandıramamışlardır. Bu sonuç örgütsel iklim ile iş tatmini arasındaki benzerliği göstermektedir (Arslan, 2004).

Örgütsel iklim, örgütsel yapı, yöntem ve politikalar, liderin özellikleri vb. tarafından belirlenmektedir. Örgütsel iklimin çalışanlarca olması gerekenle, mevcut durumun karşılaştırılarak değerlendirilmesi sonucunda iş tatmini ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, iş tatmini, örgütsel iklimin değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan bir durumdur (Bergson, 1979 dan aktaran Efil 1990).

MATERYAL VE METOD

İhtiyaç duyulan veriler, görüşme yoluyla uygulanan anket yöntemi aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmanın anketleri, temel olarak kapalı uçlu (seçmeli) sorulardan oluşmakla birlikte, gerektiğinde açık uçlu (doldurulmalı) sorulara da yer verilmiştir.

Anketler, ilgili kişilerle karşılıklı görüşülerek doldurulmuş olup,

uygulanmasında anketör kullanılmamıştır. Dolayısıyla tüm veriler birinci elden elde edilerek çıkabilecek yanlış anlamalar önlenmiştir.

Çalışmamızda kullanılan anket formu, çalışanların örgütsel iklimin değerlendirilmesine yönelik 17 soru ve çalışanların iş tatmin değerlendirilmesine yönelik 19 soru olmak üzere toplam 41 sorudan oluşmuştur. Bu çalışmada Journal Of Management 27. sayısında yayınlanan "Human resource practices, organizational climate, and customer satisfaction" orijinal isimli makalesinde yer alan örgütsel iklim anket soruları aslına sadık kalınarak Türkçeye çevrilerek kullanılmıştır. İş tatmininin ölçülmesine yönelik soruların hazırlanmasında ise Minnesota İş Tatmin Ölçeğinden yararlanılmıştır.

Anketlerin değerlendirme aşamasında SPSS paket programı kullanılmıştır. Ayrıca verilerin değerlendirilmesinde frekans analizi, faktör analizi, t testi, Anova ve Tukey HSD testlerine başvurulmuştur.

BULGULAR

Katılımcıların cinsiyet, yaş grupları, medeni durum, eğitim durumu ve hizmet yılı değerleri Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Genel Bilgileri

DEĞİŞKENLER		FREKANS	YÜZDE	TOPLAM
Cinsiyet	Kadın	28	37,3	75
	Erkek	47	62,7	
Yaş Grupları	15-25	15	20	75
	26-40	34	45,3	
	41-50	20	26,7	
	51 ve üzeri	6	8	
Medeni Durum	Diğer	5	5,3	75
	Evli	45	60,0	
	Bekar	25	34,7	
Eğitim Durumu	İlköğretim	4	5,3	75
	Lise	10	13,3	
	Lisans	59	78,7	
	Lisansüstü	2	2,7	
Hizmet Yılı	1 yıldan az	12	16	75
	1-5 yıl arası	21	28	
	6-10 yıl arası	22	29,3	
	11-15 yıl arası	7	9,3	
	16 yıl ve üzeri	13	17,3	

Araştırmamızda örgüt çalışanlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, kadınların oranının %37,3, erkeklerin oranının ise % 62,7 olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamındaki çalışanların % 20,0'si 15-25 yaş, % 45,3'ü 26-40 yaş, % 26,7'si 41-50 yaş, % 8'i 51 yaş ve üstü yaş grubunda yer almaktadır. Çalışanların medeni durumları incelendiğinde %60'ının evli, % 34,7'sinin bekar ve % 5,3'ünün diğer grupta yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışanların eğitim

durumu değişkeni incelendiğinde %5,3'ü ilköğretim, %13,3'ü lise, %78,7'si lisans ve %2,7'sinin lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca çalışanların, işletmedeki çalıştıkları hizmet yılları dikkate alındığında %16'sı 1 yıldan az, %28'i 1-5 yıl arası, %29,3'ü 6- 10 yıl arası, %9,3'ü 11-15 yıl arası, %17,3'ü ise 16 yıl ve üstü çalışma süresine sahiptir.

Örgütsel iklim boyutlarının belirlenebilmesi amacıyla toplam 17 adet

maddeye uygulanan temel bileşenler faktör analizi (principal components factor analysis) sonucunda katılım ve bağlılık boyutları olmak üzere 2 adet anlamlı faktör

elde edilmiştir. Katılım ve Bağlılık boyutlarının düzeyleri Tablo.2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Örgütsel İklim Boyutlarının İncelenmesi

ÖRGÜTSEL İKLİM BOYUTLARI	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart sapma	Varyans
Örgütsel İklim Katılım Faktörü	Erkek	47	3,0061	0,70046	0,491
	Kadın	28	3,0765	0,72164	0,521
Örgütsel İklim Bağlılık Faktörü	Erkek	47	2,9532	0,55828	0,312
	Kadın	28	3,0429	0,60701	0,368

Örgütsel iklim faktörlerini tanımlayan “Katılım” faktörüne ilişkin sorulara alınan cevaplara göre toplam 47 erkek deneğe sorulan soruların ortalaması 3,0061’dir. Bu değer çalışmaya dahil olan 47 kişinin “Katılım” faktörü durumu üzerinde kararsız olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde 28 kadın deneğe sorulan soruların ortalaması 3,0765 olarak tespit edilmiştir. Bu değer de çalışmaya dahil olan 28 kadın çalışanın “Katılım” faktörü üzerinde kararsızlık düzeyinde olduğunu göstermektedir. Örgütsel iklim faktörlerini tamamlayan diğer bir boyut olan “Bağlılık” faktörüne ilişkin sorulara verilen cevaplara göre toplam 47 erkek deneğe sorulan soruların ortalaması 2,9532’dir. Bu değer çalışmaya dahil olan 47 kişinin “Bağlılık” durumu üzerinde kararsız olduğunu göstermektedir. 28 kadın deneğe sorulan

soruların ortalaması 3,0429’dir. Bu değer ise çalışmaya dahil olan 28 kişinin de “Bağlılık” faktörü durumu üzerinde kararsızlık düzeyinde olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu araştırmada yer alan iş tatmini boyutlarının belirlenebilmesi amacıyla, anketteki iş tatmini ile ilgili toplam 19 adet maddeye uygulanan temel bileşenler faktör analizi (principal components factor analysis) sonucunda anlamlı 2 adet faktör elde edilmiştir. Faktörlerde yer alan değişkenler incelendiğinde ise değişkenlerin, çalışanların iş tatminini etkileyen içsel faktörler ve dışsal faktörlerle ilgili boyutunu oluşturduğu tespit edilmiş ve bu faktörler: İş tatmini içsel faktörler ve iş tatmini dışsal faktörler olarak adlandırılmıştır. İçsel ve dışsal iş doyum boyutlarının düzeyleri Tablo.3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların İş Tatmin Boyutlarının İncelenmesi

İŞ TATMİNİ BOYUTLARI	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart sapma	Varyans
İş Tatmini İçsel Faktörü	Erkek	47	2,9196	0,58369	0,341
	Kadın	28	3,123	0,48606	0,236
İş Tatmini Dışsal Faktörü	Erkek	47	2,6596	0,7435	0,553
	Kadın	28	2,4732	0,5827	0,34

İş tatmini faktörlerini tanımlayan “İçsel Faktörler”e ilişkin sorulara verilen cevaplara göre toplam 47 erkek deneğe sorulan soruların ortalaması 2,9196’dır. Bu değer, çalışmaya dahil olan 47 kişinin araştırılan “İçsel” faktörler durumu üzerinde kararsız olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde 28 kadın deneğe sorulan soruların ortalaması 3,1230 olarak ortaya çıkmıştır. Bu değer de çalışmaya dahil olan 28 kişinin araştırılan “İçsel” faktörler durumu üzerinde kararsız olduğunu göstermektedir. İş tatmini faktörlerini

tanımlayan diğer bir boyut olan “Dışsal” faktörlere ilişkin sorulara verilen cevaplara göre toplam 47 erkek deneğe sorulan soruların ortalaması 2,6596’dır. Bu değer çalışmaya dahil olan 47 kişinin araştırılan “Dışsal” faktörler durumu üzerinde kararsız olduğunu göstermektedir. 28 kadın deneğe sorulan soruların ortalaması ise 2,4732’dır. Bu değer çalışmaya dahil olan 28 kişinin de araştırılan “Dışsal” faktörler durumu üzerinde kararsız olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerine Yönelik Örgütsel İklim ve İş Tatmini Düzeylerinin İncelenmesi

DEĞİŞKENLER	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	Sig.(p)
Örgütsel iklim	Kadın	28	2,61	0,69	0,487
	Erkek	47	2,49	0,72	0,482
İş tatmini	Kadın	28	2,36	0,56	0,8
	Erkek	47	2,32	0,66	0,792

Tablo 4’de katılımcıların örgütsel iklim ve iş tatmin düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisi araştırılmıştır.

Katılımcılara yönelik t-testi sonuçları incelendiğinde örgütsel iklim ve iş tatmini parametrelerinde, cinsiyetler arası anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Örgütsel İklim ve İş Tatmini Düzeylerinin İncelenmesi

DEĞİŞKENLER		Toplam Puan	Df	Kare Ortalaması	F	Sig.(p)
Örgütsel İklim	Gruplar arası	1,068	3	0,356	0,71	0,549
	Gruplar içinde	35,599	71	0,501		
	Toplam	36,667	74			
İş tatmini	Gruplar arası	3,091	3	1,03	2,86	0,043*
	Gruplar içinde	25,575	71	0,36		
	Toplam	28,667	74			

P < 0.05

Tablo 5'te katılımcıların yaş gruplarına göre örgütsel iklim ve iş tatmin boyutları incelenmiştir. Katılımcıların yaşlarına göre iş tatmini ve örgütsel iklim parametrelerinin ANOVA sonuçları

incelendiğinde iş tatmini boyutunda anlamlı farklılık bulunurken (p<0,05), örgütsel iklim boyutunda anlamlı farklılık görülmemiştir (p>0,05).

Tablo 6. Katılımcıların Yaşlara Göre Tukey Hsd Sonuçları

Parametreler	(I) Yaş Grubu	(J) Yaş Grubu	Ortalama arası fark	Standart hata	(p)
İş tatmini	15-25	26-40	0,5274510*	0,186036	0,006*
		41-50	0,4833333*	0,205001	0,021*
		51 ve üzeri	0,4	0,289915	0,172

P < 0.05

İş tatmini boyutuna göre yaş dağılımları arasındaki farklılığın incelenmesi için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Tablo 6'da test sonuçları

incelendiğinde 15-25 yaş arasındaki kişilerin 26-40 yaş ve 41-50 yaş arasındaki kişilerle anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Anova Sonuçları

DEĞİŞKENLER		Toplam Puan	Df	Kare Ortalaması	F	Sig.(p)
Örgütsel İklim	Gruplararası	0,61	3	0,203	0,400	0,753
	Gruplar içinde	36,057	71	0,508		
	Toplam	36,667	74			
İş Tatmini	Gruplararası	0,77	3	0,257	0,653	0,584
	Gruplar içinde	27,897	71	0,393		
	Toplam	28,667	74			

Tablo 7’de katılımcıların eğitim durumlarına göre örgütsel iklim ve iş tatmin boyutları incelenmiştir. Katılımcıların eğitim durumlarına göre iş

tatmini ve örgütsel iklim parametrelerinin ANOVA sonuçları incelendiğinde iş tatmini ve örgütsel iklim boyutunda anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8. Katılımcıların Hizmet Yıllarına Yönelik Anova Sonuçları

DEĞİŞKENLER		Toplam Puan	Df	Kare ortalaması	F	Sig.(p)
Örgütsel İklim	Gruplararası	1,714	4	0,429	0,858	0,493
	Gruplar içinde	34,953	70	0,499		
	Toplam	36,667	74			
İş Tatmini	Gruplararası	3,65	4	0,913	2,554	0,046*
	Gruplar içinde	25,016	70	0,357		
	Toplam	28,667	74			

$P < 0.05$

Tablo 8’de katılımcıların hizmet yıllarına göre örgütsel iklim ve iş tatmin boyutları incelenmiştir. Katılımcıların çalışma sürelerine göre iş tatmini ve örgütsel iklim parametrelerinin ANOVA

sonuçları incelendiğinde iş tatmini boyutunda anlamlı farklılık bulunurken ($p<0,05$), örgütsel iklim boyutunda farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 9. Katılımcıların Hizmet Yıllarına Göre Tukey Hsd Sonuçları

Parametreler	(I) Hizmet Yılı	(J) İşinizde Çalışma Süreniz	Ortalama fark (I-J)	Sig.(p)
İş tatmini ortalama	1 Yıdan Az	1-5 Yıl Arası	0,2380952	0,275
		6-10 Yıl Arası	,4848485*	0,027*
		11-15 Yıl Arası	,8095238*	0,006*
		16 Yıl ve Üzeri	0,2820513	0,243
	1-5 Yıl Arası	1 Yıdan Az	-0,2380952	0,275
		6-10 Yıl Arası	0,2467532	0,18
		11-15 Yıl Arası	,5714286*	0,032*
		16 Yıl ve Üzeri	0,043956	0,836

P< 0.05

İş tatmini boyutuna göre hizmet yılları arasındaki farklılığın incelenmesi için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Tablo 9’da katılımcıların iş tatmini boyutuna göre hizmet yılları arasındaki farklılık

incelendiğinde, 1 yıldan az çalışan kişilerin 6-10 yıl ile 11-15 yıl arası çalışan kişiler ile, 1-5 yıl arası çalışan kişilerle de 11-15 yıl arası çalışan kişiler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde yapılan araştırmada İstanbul Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü personelinin örgütlerdeki örgütsel iklim ile iş tatmininin incelenmesi ile elde edilen bulgulara göre tartışılıp yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçları örgüt iklimi ve iş tatmini arasındaki ilişkiyi araştırmaya gerek duymamıştır. Çünkü örgüt iklimi ve iş tatmini arasındaki ilişkiyi araştırmaya yönelik diğer çalışmalarda (Çekmecelioğlu, 2007: 23-29; Parker vd.,

2003: 389-416; Patterson vd., 2005: 379-408; Batlis, 1980: 233-240) ana sonuç olarak örgüt ikliminin iş tatmini üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğu öne çıkmaktadır. Bu çerçevede örgüt çalışanlarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve hizmet yıllarının örgütsel iklim ve iş tatminlerine etkileri çalışmamızın temel amacını oluşturmuştur. Bunun yanında örgütsel iklim ve iş tatmini boyutlarını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılarak bu boyutları etkileyen faktörlerde ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmada örgütsel iklim ve iş tatmini boyutlarını belirlemeye yönelik faktör analizi sonucunda elde edilen faktörlerin düzeyinin belirlenmesine yönelik tanımlayıcı istatistik tablosu çıkarılmıştır. Örgütsel iklim faktörleri olan “katılım”; erkeklerde 3,0061 ortalama

değer puanında bulunurken, bayanlarda bu değer puanı 3,0765’dir. Yine diğer örgütsel iklim faktörü olan “bağlılık”; erkeklerde 2,9532 ortalama değer puanında iken, bayanlarda 3,0429’dir. Bunun yanında iş tatmini faktörleri olan; iş tatmini içsel faktörler; erkeklerde 2,9196 ortalama değer puanında, bayanlarda ise 3,1230 ortalama değer puanında tespit edilmiştir. İş tatmini dışsal faktörlerde ise; erkeklerde 2,6596 ortalama değer puanı, bayanlarda da 2,4732 ortalama değer puanı tespit edilmiştir. Bu ortalama değer puanları anketlerde likert ölçeği kullanıldığından dolayı 5 li likert ölçeğinde 3 yani “kararsızım” derecesine çok yakındır. Bu oranlara dayalı olarak, bu araştırmada örgütsel iklim ve iş tatmin düzeyinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu konu üzerine benzer bir çalışma olan Fatih Özdemir’in “Örgütsel İklimin İş Tatmin Düzeyine Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir Araştırma” isimli doktora tezi çalışmasında da örgüt çalışanlarının iş tatmin ve örgütsel iklim boyutları araştırılmış ve çalışanların her iki değişken üzerinde kararsız yapıda oldukları belirtilmiştir. Bu sonuçlarda bizim çalışmamızla paralellik göstermiştir.

Yine araştırmaya katılan örgüt çalışanlarının cinsiyetlerine göre örgüt iklimi ve iş tatminleri incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Araştırmanın ortalama değerleri dikkate alındığında ise kadınların

örgütsel iklim ve iş tatmini ortalamalarının erkeklerin ortalamalarından çok az oranda yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Her örgütte farklı yaş kategorilerinde çalışanların olması aşikârdır. Bu araştırmada yer alan çalışanlar 15-25, 26-40, 41-50, 51 ve üzeri olmak üzere dört kategoride toplanmıştır. Örgüt çalışanlarının yaşlarına göre iş tatmini boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Özellikle 15-25 yaş aralığındaki çalışanların diğer yaş gruplarındaki çalışanlardan farklılığı istatistiksel olarak tespit edilmiştir. 15-25 yaş aralığındaki çalışanların iş tatminleri çalışma hayatlarına yeni başlama dönemleri olduğundan farklılık yaratması olağandır. Bunun yanında yaş kategorileri örgütsel iklim boyutunda herhangi bir anlamlı farklılık yaratmamıştır. Tekstil sektöründe yapılan başka bir çalışmada da örgüt çalışanlarının yaş grupları ne örgüt iklimine ne de iş tatmin düzeyine yönelik anlamlı farklılıkları ortaya koyamamıştır (Özdemir, 2006).

Örgüt çalışanlarının görevlendirmelerinde eğitim durumları hiç şüphesiz etkilidir. Fakat araştırmamızda çalışanların eğitim durumlarının örgütsel iklim ve iş tatminlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Bunun en önemli etkeni çalışanların ihtisas alanlarına görevlendirilmiş olmalarıdır. Öte yandan

İzmir'deki bir çalışmada dört ve beş yıldızlı otellerdeki farklı eğitim seviyelerinde çalışanların iş tatmin düzeyleri araştırılmış ve anlamlı farklılıklara rastlanmıştır (Toker, 2007).

Araştırmada yer alan çalışanlar buldukları örgütlerde belli bir çalışma geçmişlerine sahiptirler. Görev aldıkları hizmet yılları kişilerin zamanla iş tatminlerini ve örgütsel iklimlerini etkilemektedir. Bu çalışmada hizmet yıllarına göre 1 yıldan az, 1-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16 yıl ve üzeri olmak üzere 5 kategoriye ayrılan çalışanların iş tatminleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. 1 yıldan az süredir örgütte çalışan kişilerin 6-10 yıl ile 11-15 yıl arası çalışan kişiler arasında anlamlı farklılığa sahip iken; 1-5 yıl arası çalışan kişilerin de 11-15 yıl arası çalışan kişiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Bu durumlar iş hayatına yeni başlayan kişilerin çalıştıkları örgütlerde çalışma heveslerinin yüksek oldukları, yüksek şevk ve azimle çalıştıklarının göstergesi olarak yorumlanabilir.

Konuyla ilişkilendirilebilecek iş doyumunu ve örgütsel bağlılık adlı bir çalışmada da Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlerine iş doyumunu anketleri uygulanmıştır (Şahin,2013). İl müdürlerinin hizmet sürelerinde ilk yıllardaki iş doyumunun yüksek olduğu,

hizmet süresi uzadıkça, örgüte katıldığı ilk zamanlardaki arzu ve beklentilerinin yeterli olarak karşılanmadığını fark ederek, işten duyulan tatminde azalma eğilimi gözlemlendiği tespit edilmiştir.

Yapılan diğer araştırmalarda yaş ilerledikçe işten duyulan tatminin arttığını göstermektedir. Araştırmalar genç iş görenlerin yaşlı iş görenlere oranla daha düşük iş tatmin düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Yaş ilerledikçe ödüllerin artması, kariyer olarak yükselmenin verdiği haz bu durumu etkilemektedir (Lee ve Wilbur, 1985). İş tatmini konusunda kadın ve erkek arasında anlamlı bir fark olduğunu, kadınların daha az iş tatminine sahip olduğu vurgulanmaktadır (Ardıç ve Bas, 2001).

Sonuç olarak; örgüt çalışanlarının örgütsel iklim parametre değerleri arttıkça iş tatminlerinin de arttığı düşünülürse; çalışanların verim ve tatminlerinin artırılması için etkili olan örgütsel iklim parametrelerinin tespit edilerek bu parametrelerin geliştirilmesi ve problem teşkil eden konuların giderilmesi için gerekli önlemler yetkililer tarafından alınmalıdır. Örgüt çalışanlarının belirli zaman aralıklarında iş tatmin düzeyleri incelenmeli örgütteki iklimi değiştirecek gerekli çalışmalar yapılmalıdır sağlanmalıdır. Kurumdaki kişilerin çalışmaları takdir edilmeli ve gerekli ödüllendirmeler göz ardı edilmemelidir.

Her örgütte örgütsel iklimin iş doyumunu artırdığı düşünüldüğünde özellikle örgüt içi değerlendirme çalışmalarının özenle yapılması ve bu değerlendirilmelerin çalışanlara olumlu bir şekilde yansıtılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. **Ardıç K, Baş T.** “Kamu ve Vakıf Üniversitelerindeki Akademik Personelin İş Tatmin Düzeyinin Karşılaştırılması”, 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, İstanbul, s.4, 2001.
2. **Arslan, N.T.** Örgütsel performansı belirleyici bir etmen olarak örgüt kültürü ve iklimi hakkında bir değerlendirme. Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi, Cilt 9, s. 203-228, 2004.
3. **Batlıs N.C.**“The Effect of Organizational Climate on Job Satisfaction, Anxiety, and Propensity to Leave”, The Journal of Psychology, Vol. 104: 233-240, 1980.
4. **Bilgen H.N.** Örgüt İklimi (Milli Eğitim Teftiş Kurulu). Ankara: TODAİE Yayınları, s. 21, 1976.
5. **Çağlar M.E.** Örgütsel İklimin Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri. İşletme Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi. Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
6. **Çekmecelioglu H.G.** “Örgüt İkliminin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 6, S. 2: 23-39, 2007.
7. **Efil İ.** İşletmelerde Yönetim Organizasyon, Bursa Sidre Yayıncılık, s.112, Bursa, 1990.
8. **Erdoğan İ.** İşletmelerde Davranış, İstanbul: İşletme Fakültesi Yayın No: 242, 1991.
9. **Johanesson E.R.** Some problems in the measurement of organizational climate. USA : Organizational Behavior and Human Performance, s. 122,1973.
10. **Katz D.L, Kahn R.** Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi. [çev.] H.Can ve Y.Bayar. Ankara: TODAİE Yayınları, s. 123-420, 1977.

11. **Landy J.F.** Psychology Of Work Behavior, California, s. 583-584, 1989.
12. **Lee R, Wilbur E.R.** “Age, Education, Job Tenure, Salary, Job Characteristics and Job Satisfaction: A Multivariate Analysis”, Journal of Human Relations, Vol.38/8, pp.781-791, 1985.
13. **Parker C.P, Balthes B.B, Young S.A, Huff J.W, Altman R.A, Lacost H.A.** “Relationships between psychological climate perceptions and work outcomes: A meta-analytic review”, Journal of Organizational Behavior, Vol. 24, No. 4: 389-416, 2003.
14. **Özdemir F.** Örgütsel İklimin İş Tatmin Düzeyine Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir Araştırma, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2006.
15. **Patterson M.G, West M.A, Shackleton V.J, Dawson J.F, Lawthom R, Maitlis S.** “Validating the organizational climate measure: Links to managerial practices, productivity and innovation”, Journal of Organizational Behavior, Vol. 26: 379-40, 2005.
16. **Schneider B, Snyder R.** “Some Relationships Between Job Satisfaction And Organizational Climate”, Journal Of Applied Psychology, 60(3), 318-328, 1975.
17. **SEVİMLİ F, İŞÇAN Ö.F.** “Bireysel ve İş Ortamına Ait Etkenler Açısından İş Doyumu”, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt:5, s.55, 2005.
18. **Shalley C, Gilson L, Blum T.** “Matching Creativity Requirements and the Work Environment: Effects On Satisfaction And Intentions to Leave,” Academy of Management Journal, 43/2: 215-223, 2000.
19. **Şahin S.** “Gençlik Hizmetleri Ve Spor İl Müdürlerinin İş Doyumu Ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Sports Sciences, 2B0091, 8, (1) Sy.22, 2013.
20. **Şimşek L.** İş Tatmini, Verimlilik Dergisi, s.12, 1995.
21. **Şişman M.** Örgüt Kültürü, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, s. 302, 1994.
22. **Toker, B.** Demografik Değişkenlerin İş Tatminine Etkileri: İzmir’deki Beş ve Dört

Yıldızlı Otellere Yönelik Bir Uygulama.
Doğuş Üniversitesi Dergisi, Cilt:1, Sayı:8,
ss:92-107.2007.

GENÇ FUTBOL OYUNCULARININ MÜSABAKA AKSİYONLARI İLE BAZI PERFORMANS PARAMETRELERİNİN İNCELENMESİ

Gökhan DELİCEOĞLU¹ Erdal ARI² İbrahim CAN³

¹ Kırıkkale Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kırıkkale.

² Ordu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ordu.

³ Gümüşhane Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Gümüşhane.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; genç futbol oyuncularının müsabaka aksiyonlarının (yürüme, koşma, sprint, pas, top sürme) ve bazı performans parametrelerinin (10 m. ve 30 m. sürat, aktif ve skuat sıçrama, anaerobik eşik kalp atım hızı (AEKAH), Yo-Yo aralıklı toparlanma seviye 1 testinde (Yo-Yo AT1) ve Conconi testinde kat edilen mesafe değerleri) incelenmesidir. Araştırmaya Türkiye Süper Ligi'nde mücadele eden bir profesyonel futbol takımının alt yapısının U-17 kategorisinden 20 genç futbol oyuncusu gönüllü olarak katılmıştır. Oyuncular antropometrik ölçümleri tamamladıktan sonra sırasıyla aktif ve skuat sıçrama, 10 ve 30 m. sürat, Yo-Yo aralıklı toparlanma seviye 1 testi (Yo-Yo AT1) ve Conconi testini uygulamışlar ve son olarak da müsabaka aksiyonlarının tespiti için 20 dk. süren futbol müsabakası yapmışlardır. Oyuncuların müsabaka aksiyonları ile AEKAH değerleri; 10 ve 30 m. sürat ve aktif ve skuat sıçrama testi değerleri ile Yo-Yo AT1 ve Conconi testinde kat ettikleri mesafe değerleri arasındaki ilişkiye regresyon analizi yöntemiyle bakılmıştır. İstatistiksel analiz sonuçlarına göre, sprint ve top sürme aksiyonları ile AEKAH değerleri arasında anlamlı derecede bir ilişki tespit edilirken ($p < 0.05$), diğer aksiyonlarla AEKAH değeri arasında anlamlı derecede bir ilişkiye rastlanılmamıştır ($p > 0.05$). Benzer şekilde 10 ve 30 m. sürat, aktif ve skuat sıçrama testi değerleri ile Yo-Yo AT1 ve Conconi testinde kat edilen mesafe değerleri arasında da anlamlı derecede bir ilişki görülmemiştir ($p > 0.05$). Sonuç olarak, sprint ve top sürme gibi enerji maliyeti yüksek aksiyonlar ile AEKAH değerleri bağlantılı iken, 10 ve 30 m. sürat, aktif ve skuat sıçrama gibi anaerobik güç gerektiren aktiviteler ile aerobik performansın göstergesi olan Yo-Yo AT1 ve Conconi testi değerleri arasında herhangi bir bağlantı bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Aksiyon, Futbol, Müsabaka, Performans.

THE INVESTIGATIONS OF MATCH ACTIONS AND SOME PERFORMANCE PARAMETERS OF YOUNG SOCCER PLAYERS ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate match actions (walking, running, sprint, pass, dribbling) and some performance parameters (10 and 30 m. sprint times, countermovement and squat jump values, anaerobic threshold (heart rate), covered distances at Yo-Yo intermittent recovery level 1 and Conconi tests) of young soccer players. Twenty young soccer players playing at U-17 category of a soccer team placing at Turkey Super League participated in this study as volunteer. The anthropometric measurements of soccer players were taken firstly. Then soccer players performed countermovement and squat jump, 10 and 30 m. sprint, Yo-Yo intermittent recovery level 1 (Yo-Yo IR1) and Conconi tests respectively. After these tests, soccer match taking twenty minutes was played for determination of match actions. Regression analyze was done for determination of relationship between match actions and anaerobic threshold heart rate values; relationship between 10, 30 m. sprint times, countermovement, squat jump values and covered distances at Yo-Yo IR1 and Conconi tests. According to statistical analyze, it was seen that relationship between sprint, dribbling actions and anaerobic threshold heart rate values was significant ($p < 0.05$) but relationship between other match actions and anaerobic threshold heart rate values was not significant ($p > 0.05$). Also, no significant relationship between 10, 30 m. sprint times, countermovement, squat jump values and covered distances at Yo-Yo IR1 and Conconi tests was determined ($p > 0.05$). Consequently, actions requiring high energy as sprint and dribbling had relationship with anaerobic threshold heart rate values but no relationship between actions requiring anaerobic power as 10, 30 m. sprint, countermovement, squat jump and aerobic performance indicator as Yo-Yo IR1 and Conconi tests was determined.

Key Words: Action, Soccer, Match, Performance.

GİRİŞ

Futbol, karakteristik olarak aralıklı aerobik ve anaerobik aktiviteler içeren bir spordur¹¹. Oyuncular bir müsabaka anında oyunun gereksinimlerine göre farklı şiddetlerde çeşitli aktiviteler uygular. Oyuncuların uyguladığı bu aktiviteler oyun içerisindeki pozisyonlara göre değişiklik göstermekle beraber, bu aksiyonların yüklenme şiddetlerinin belirlenmesi başka bir tartışma konusunu oluşturur. Oyuncuların yüklenme şiddetini belirlemek için kullanılan en önemli araçlardan biri kalp atım hızıdır (KAH). KAH değeri egzersiz şiddeti doğru orantılı bir fizyolojik göstergedir. KAH, oksijen tüketimini (VO^2) tahmin etmenin yanında egzersizde meydana gelen fizyolojik zorlanmanın bir göstergesi durumundadır¹⁷⁻¹⁹. Tüm spor dallarında olduğu gibi futbolda da KAH değeri, oyuncuların müsabakaya hazırlanmasında kullanılan antrenmanlar içindeki yüklenme şiddetini belirleyen bir fizyolojik parametredir. Futbol müsabakasının oyunculara oluşturduğu fizyolojik etkiler iyi bilinirse, oyuncuları müsabakaya yönelik olarak hazırlamak mümkün hale gelecektir. Bu anlamda futbol müsabakasında oyuncuların uyguladığı aktivitelerin ve bu aktivitelerin oluşturduğu fizyolojik etkilerin bilinmesi yararlı olacaktır. Futbol müsabakasında yan ve diagonal hareketler, top kazanma, topa vurma ya da topun pozisyonuna hakim

olmak için sıçramak gibi beceriler kullanılmaktadır¹⁹.

Futbolda oyuncuların fiziksel durumlarını ölçmek için çeşitli testler uygulanmakta ve oyuncuların performans durumları bu test sonuçlarına göre izlenmektedir. Conconi testi ve Yo-Yo aralıklı toparlanma seviye 1 testi (Yo-Yo AT1) oyuncuların fiziksel kapasitelerini ölçen testlerdendir. Conconi testi, kalp atım hızı yardımıyla sporcuların dayanıklılık kapasitesini ölçen bir testtir^{11,10}. Conconi testi ile artan antrenman şiddetine bağlı olarak KAH değerindeki linear yükseliş izlenmekte ve bu linearitenin ilk kırılma noktası anaerobik eşik olarak tespit edilmektedir. Yo-Yo AT1 ise fazla bir maliyet gerektirmeden tüm sporcuların kolay ve hızlı bir şekilde test edilmesine imkan sağlayan bir testtir^{21,22,4}. Yo-Yo AT1'in farklı mevkilerde ve düzeylerdeki oyuncuların performans farklılıklarını ortaya koyan tekrarlanabilir bir test olduğu ve oyuncuların müsabaka performansıyla da ilişkili olduğu araştırmalar sonucu elde edilmiştir^{4,12,13,3}. Müsabaka performansıyla yakın ilişkili olan bu test değerlerinin, oyuncuların müsabaka anında uyguladıkları aksiyonlar ile olan ilişkisinin bilinmesi oyuncuların müsabaka performansının geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Submaksimal şiddette uygulanan Yo-Yo AT1 KAH değerlerinin elit futbolcuların

fiziksel uygunluk düzeylerini ortaya koyan bir veri olduğu belirtilmiştir^{4,2}.

Oyuncular müsabaka anında yürüme, koşma, sprint koşusu, pas atma, top sürme gibi aksiyonları sıklıkla uygulamaktadırlar. Uygulanan bu aksiyonların ortalama KAH değerleri tespit edildiğinde, her aksiyon için her oyuncuya özgü bir yüklenme şiddeti KAH değerleri yoluyla belirlenmiş olacak ve bu KAH değerlerine göre oyuncuların müsabakaya optimal hazırlık yapmaları sağlanmış olacaktır. Ayrıca oyuncuların Conconi, Yo-Yo AT1, dikey sıçrama, sürat testi değerleri ile müsabaka aksiyonlarının KAH değerinin nasıl bir ilişkiye sahip olduğunun bilinmesi, oyuncuların performans gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle bu çalışmamızın amacı, genç futbol oyuncularının müsabaka aksiyonları ile (yürüme, koşma, sprint, pas, top sürme) bazı performans parametrelerinin (10 metre ve 30 metre sürat, aktif ve skuat sıçrama, anaerobik eşik kalp atım hızı (AEKAH), Yo-Yo AT1 ve Conconi testinde kat edilen mesafe değerleri) incelenmesidir.

MATERYAL VE METOD

Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubunu bir Süper Lig futbol takımının altyapısındaki U-17 futbol takımından 20 genç futbolcu oluşturmuştur. Genç futbol oyuncularının tanımlayıcı istatistikleri Tablo 1 içinde gösterilmiştir. Oyunculara çalışmanın amacı

anlatılmış ve izin bilgilendirme formu imzalatılmıştır.

Performans Testleri

Antropometrik Ölçümler

Araştırmanın başlangıcında oyuncuların boy uzunlukları, vücut ağırlıkları ve deri kıvrım kalınlıkları tespit edilmiştir. Oyuncuların boy uzunluğu stadiometre (Seca 707, Almanya), vücut ağırlıkları ise elektronik baskül (Seca 707, Almanya) ile deri kıvrım kalınlıkları ise skinfold kaliper (Holtain, Almanya) ile tespit edilmiştir. Oyuncuların vücut ağırlığı ve deri kıvrım kalınlığı değerleri, vücut yağ oranını tespit etmede kullanılan formüle yerleştirilerek (Zorba formülü (% yağ) = $0.990 + 0.0047 \text{ ağırlık} + 0.132 (\text{abdominal} + \text{triceps} + \text{subscapula} + \text{biceps} + \text{suprailiac} + \text{uyluk} + \text{göğüs})$) tespit edilmiştir.

Aktif ve Skuat Sıçrama Testi

Araştırma grubu antropometrik ölçümleri tamamladıktan sonra, ilk olarak dikey sıçrama testini uygulamışlardır. Oyuncular dikey sıçrama testinden önce 10 dk. ısınma periyodu ve ardından da germe egzersizleri uygulamışlardır. Oyuncuların dikey sıçrama değerleri, aktif ve skuat sıçrama olarak belirlenmiştir. Test dikey sıçrama değerlerini ölçme özelliğine sahip fotoselli test sisteminin sıçrama platformu (Newtest Powertimer 300, Finlandiya) üzerinde yapılmıştır. Platform üzerine çıkan oyuncu

ellerini belinde dik duruş pozisyonunda aşağı doğru çökerek maksimal hızla 1 kez sıçramışlar ve aktif sıçrama değeri bu şekilde tespit edilmiştir. Oyuncular elleri belinde, dizleri 90° bükülü pozisyondayken maksimal hızla yukarı doğru 1 kez sıçramış ve bu şekilde de skuat sıçrama değerleri tespit edilmiştir. Dikey sıçrama değerleri cm cinsinden tespit edilmiştir.

10 ve 30 metre Sürat Testi

Oyuncular dikey sıçrama testlerini tamamladıktan 30 dk. sonra sürat testine

girmişlerdir. Oyuncuların 10 ve 30 m sürat değerleri fotoselli test sistemi (Newtest Powertimer 300, Finlandiya) aracılığıyla tespit edilmiştir. Oyuncular başlangıç fotoselinin 1 m gerisinde yer alan başlangıç çizgisinden hazır olduklarında teste başlamışlardır. 30 metrelik koşu mesafesinin 10 ve 30 metrelerine yerleştirilmiş olan fotosellerle oyuncuların 10 ve 30 m sürat değerleri tespit edilmiştir. Her oyuncu 3 dk. aralıklarla 2 kez testi uygulamış olup, en iyi derecesi değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Tanımlayıcı İstatistikleri

Futbol Oyuncuları (n=20)	Ort ± Ss
Yaş (yıl)	15.80 ± 0.89
Boy Uzunluğu (cm)	175.00 ± 0.07
Vücut Ağırlığı (kg)	68.67 ± 7.55
Vücut Yağ Yüzdesi (%)	8.30 ± 1.60

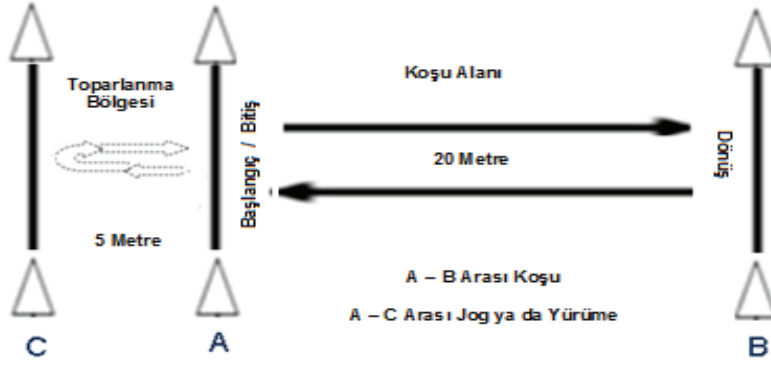
Yo-Yo Aralıklı Toparlanma Test (AT1)

Oyuncular sürat testini uyguladıktan 3 gün sonra Yo-Yo AT1'ni yapmışlardır. Yo-Yo AT1 testi sporcuların aerobik güç seviyesini tespit etmek için geliştirilen bir saha testidir. Test aralıkları 20 m olan iki işaret ve bu 20 m.'lik mesafenin 5 m ilerisine toparlanma mesafesini göstermesi amacıyla üçüncü bir işaretin konulmasından oluşan toplam 25 m.'lik bir alanda yapılır. Oyunculara testlerle ilgili gerekli ön bilgi verilmiştir. Sesli uyarı CD'si CD çalar ile

(Sony CMT-FX200, Japonya) seslendirilerek belirli aralıklarla verilen her ses sinyalinde oyuncular 20 m çizgisini belirleyen işareti yakalamaya çalışırlar. Test 10 km/sn koşu hızında başlatılır. Oyuncular sesli uyarılar yardımıyla bir gidiş ve geliş yaptıklarında toplamda 40 m mesafe kat ederler ve daha sonra 10 sn'lik bir zaman diliminde 20 m işaretinin 5 m ilerisindeki üçüncü işaretin etrafından dönerek tekrar 20 m işaretine gelirler ve bir sonraki sesli uyarı ile beraber teste devam ederler. Sesli uyarıların

aralıklarının test ilerledikçe kısalmı ve koşu hızı kademeli olarak artar. Oyuncular üst üste üç sesli uyarıda 20 m işaretini yakalayamadıklarında test sonlandırılır. Oyuncuların test boyunca kat ettikleri

toplam mesafe kaydedilirken, test sonu maksimum KAH değerleri kalp atım hızı monitörü (Polar Team 2 Pro, Finlandiya) ile tespit edilmiştir.

Şekil 1. Yo-Yo AT1 Test Alanı

Conconi Testi

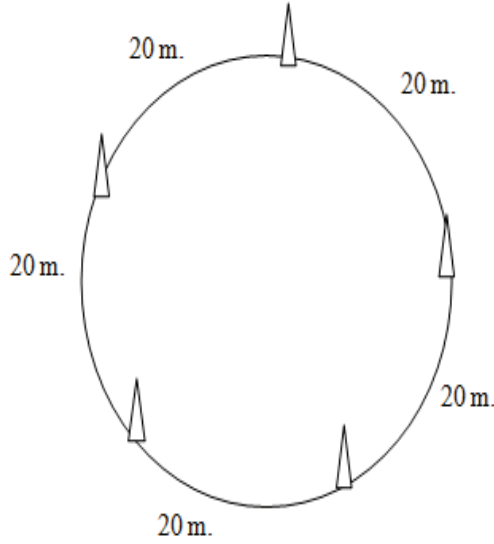
Oyuncular Yo-Yo AT1 testinden 3 gün sonra Conconi testini uygulamışlardır. Conconi testi anaerobik eşik değerini tespit etmek için uygulanan invazif bir testtir. 20 metrelik bölümlere ayrılmış 100 metre uzunluğunda dairesel bir alan üzerinde uygulanır. Sesli uyarı CD'si CD çalar ile (Sony CMT-FX200, Japonya) seslendirilir ve oyuncular her ses sinyalinde 20 m.'lik mesafeyi belirleyen işaretleri yakalamaya çalışır. Test 10 km/s. koşu hızında başlatılır ve her 200 m.'de koşu hızı 0.5 km/s. artar. Oyuncular teste başladıkları işarete her geldiklerinde (her 100 m.'de) kalp atım hızı monitörleri (Polar Team 2 Pro, Finlandiya) yardımıyla belirlenen KAH değerleri kaydedilir. Üst üste 3 sesli uyarıyı yakalayamayan ve testi kendi isteğiyle terk

eden oyuncunun testi sonlandırılır. Test sonunda kat edilen mesafe değerleri kaydedilir. Şekil 3'te de gösterildiği gibi oyuncuların her hız değerindeki KAH değeri ortalamaları alınarak oluşturulan koşu hızı-KAH grafiğinden KAH kırılma noktasına tekabül eden koşu hızı anaerobik eşik olarak tespit edilir.

Futbol Müsabakası

Conconi testinin üzerinden 3 gün geçtikten sonra oyuncular 90 x 65 m. ölçülerine sahip sentetik çim sahada 20 dk. süren futbol müsabakası oynamışlardır. Müsabaka sahanın kale arkalarından 2, yan taraflarından 2 adet olmak üzere değişik açılardan 4 adet video kamera (Panasonic HC-V700, Japonya) ile kayıt edilmiştir. Müsabakanın video kamera kayıtlarının daha sonra incelenmesiyle, oyuncuların

müsabaka aksiyonları (yürüme, koşma, sprint, pas, top sürme) tespit edilmiştir. Tespit edilen her bir müsabaka aksiyonunun ortalama KAH değeri, müsabakada kalp atım hızı monitörü (Polar Team 2 Pro,

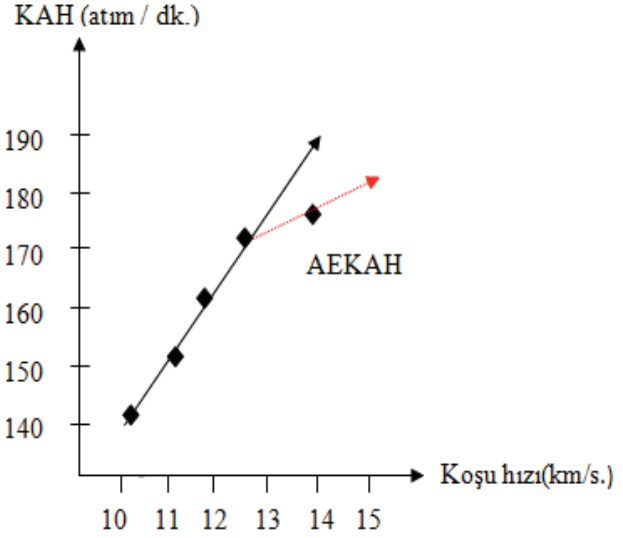

Şekil 2. Conconi Testi

İstatistiksel Analiz

Oyuncuların futbol müsabakasındaki aksiyonları (yürüme, koşma, sprint, pas, top sürme) sırasındaki KAH değerleri ile anaerobik eşik kalp atım hızı (AEKAH) arasındaki ilişkiyi belirlemek için regresyon analizi uygulanmıştır. Oyuncuların 10 m., 30 m. sürat, aktif, skuat sıçrama değerleri ile Conconi ve Yo-Yo AT1 testindeki kat ettikleri mesafe değerleri arasındaki ilişki regresyon analizi yöntemi ile belirlenmiştir. Regresyon analizi sonucunda her bir aksiyonun ilgili performans parametresini yordama durumu ortaya çıkarılmıştır. Tüm

Finlandiya) yardımıyla birer saniye aralıklarla kaydedilen oyuncuların KAH değerlerinin video görüntülerindeki müsabaka aksiyonları ile eşleştirilmesi sonucu belirlenmiştir.

Şekil 3. AEKAH Değerinin Tespit Edilmesi

analizlerde istatistiksel anlamlılık derecesi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırma grubunu oluşturan oyuncuların elde edilen bazı parametrelere ait problemlere ilişkin istatistiksel analiz sonuçları tablolar halinde aşağıda verilmiştir. Bazı Parametrelere ait ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde en çok KAH değerinin sprint aksiyonunda olduğu ve en düşük nabız değerinin yürüme aksiyonunda elde edildiği görülmektedir. Genç futbol oyuncularının uygulanan

ölçümlere ait ortalama, standart sapma değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 2. Genç Futbol Oyuncularının (N=20) Müsabaka Aksiyonları Uygulamaları Sırasındaki KAH Ortalama (Ort), Standart Sapma (SS) Değerleri

Müسابaka Aksiyonları	Xort.	SS
Yürüme (atım)	168.85	7.59
Koşma (atım)	173.53	7.29
Sprint *(atım)	176.07	7.85
Pas (atım)	173.04	5.97
Top Sürme * (atım)	173.34	7.68

*AEKAH derecesi ile $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı derecede ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 3. Genç Futbol Oyuncularının (N=20) Uygulanan Ölçümlere Ait Ortalama (Ort), Standart Sapma (SS) Değerleri

Parametreler	Xort.	SS
10 m Sürat (sn.)	1.67	0.05
30 m Sürat (sn.)	4.15	0.13
Aktif Sıçrama (cm.)	30.60	3.78
Skuat Sıçrama (cm.)	27.80	3.05
AEKAH (atım / dk.)	179.50	5.48
Conconi Kat Edilen Mesafe (m.)	3165.00	288.72
Yo-Yo AT1 Kat Edilen Mesafe (m.)	2052.0	381.37

Oyuncuların futbol müsabakasındaki aksiyonları (yürüme, koşma, sprint, pas, top sürme) sırasındaki KAH değerleri ile AEKAH değerleri arasındaki regresyon analizi sonuçlarına göre; yürüme, koşma ve pas aksiyonları sırasındaki KAH değerleri

ile AEKAH değerleri arasında anlamlı derecede bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0.05$). Buna karşın sprint ve top sürme aksiyonları sırasındaki KAH değerleri ile AEKAH değerleri arasında anlamlı derecede bir ilişki görülmüştür ($p < 0.05$) (Tablo 4).

Oyuncuların 10 m ve 30 m sürat değerleri ile Conconi testinde kat edilen mesafe değerleri arasında anlamlı derecede bir ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Oyuncuların 10 ve 30 m. sürat değerleri ile Yo-Yo AT1'nde kat edilen mesafe değerleri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Oyuncuların aktif ve skuat sıçrama değerleri

ile Conconi testinde kat edilen mesafe değerleri arasında anlamlı derecede bir ilişkinin varlığına rastlanılmamıştır ($p > 0.05$). Aktif ve skuat sıçrama değerleri ile Yo-Yo AT1'nde kat edilen mesafe değerleri arasında yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre, anlamlı derecede bir ilişki görülmemiştir ($p > 0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. Genç Futbol Oyuncularının Müsabaka Aksiyonları, Aktif Ve Skuat Sıçrama, 10 M. ve 30 M. Sürat Değerleri İle AEKAH, Conconi ve Yo-Yo AT1'nde Kat Edilen Mesafe Değerleri Arasındaki Regresyon Analizi Tablosu

	AEKAH Değeri		Conconi Testi Kat Edilen Mesafe		Yo-Yo AT1'nde Kat Edilen Mesafe	
	R ²	p	R ²	p	R ²	P
Yürüme	0,705	0,448				
Koşma		0,424				
Sprint		0,605				
Pas		0,014*				
Top Sürme		0,034*				
Aktif Sıçrama			0,317	0,932	0,334	0,572
Squat Sıçrama				0,769		0,713
10 m. Sürat				0,287		0,925
30 m. Sürat				0,267		0,815

* $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı derecede ilişki tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

Şimdiki çalışmada müsabaka aksiyonlarından olan sprint ve top sürme aksiyonunun AEKAH değerleriyle anlamlı derecede ilişkili olduğu ($p < 0.05$) ve bunun haricinde regresyon analizi yapılan ilgili parametreler arasında anlamlı derecede bir ilişki olmadığı görülmektedir. Aktif sıçrama değerleri ile Conconi ve Yo-Yo AT1'nde kat edilen mesafe değerleri arasında anlamlı derecede ilişki olmadığı tespit edilirken, Castagna ve ark. ⁶, 24 amatör futbolcuda yaptıkları araştırmada Yo-Yo AT1 testinde kat edilen mesafe değerleriyle aktif sıçrama değerleri arasında $p < 0.003$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Yapılan çalışmadaki ⁶ araştırma grubunun yaş ortalamasının, araştırma grubumuzun yaş ortalamasından yüksek olması (25.6 ± 5.1 , 25.80 ± 0.89 yıl, sırasıyla) bu farklılık üzerinde etkili olmuş olabilir. Oyuncuların performans durumlarındaki farklılıklar bu farklılığa etki eden bir başka faktör olarak düşünülebilir. Top sürme aksiyonunun koşu aksiyonundan daha fazla enerji gerektiren bir aksiyon olduğu bilinen bir gerçektir. Reilly ve Ball ¹⁸ yaptıkları araştırmada top sürme aksiyonunda vücudun harcadığı ilave enerji miktarının 5.2 kJ/dk olduğunu ve bunun da muhtemelen topu kontrol etme ve ileri sürme gibi aksiyonların varlığından kaynaklandığını ileri sürmüşlerdir.

Araştırmamızda top sürme aksiyonunun AEKAH değeri ile anlamlı derecede ilişkili bulunması, bu kanıyı doğrular niteliktedir. Top sürme aksiyonunun daha verimli şekilde yapılabilmesi ve oyuncuların enerji rezervlerini daha ekonomik kullanabilmeleri için oyuncuların AEKAH değerlerinin dolayısıyla anaerobik eşik değerlerinin daha yüksek olması gerekmektedir.

Çalışmamızda oyuncuların 10 m, 30 m sürat ve aktif ve skuat sıçrama değerleri ile Yo-Yo AT1 testinde kat edilen mesafeleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Benzer şekilde Krustrop ve ark. ¹⁴, elit düzeydeki bayan futbol oyuncularının Yo-Yo aralıklı toparlanma seviye 2 testi (Yo-Yo AT2) değerleri ile dikey sıçrama ve 30 m sürat değerleri arasında anlamlı bir ilişki elde etmemiştir. Söz konusu çalışmada seviyesi Yo-Yo AT1 testinden daha yüksek olan Yo-Yo AT2 testi uygulanmasına rağmen ilişki tespit edilememesi dikkat çekicidir. Krustrop ve ark. ¹⁴ tarafından uygulanan çalışma ile çalışmamızın denek grubu farklı olmasına rağmen, parametreler arası ilişki tespit edilememesi bakımından çalışmalar benzerlik göstermektedir.

Teplan ve ark. ²⁴, U16 ve U17 olmak üzere iki farklı kategoride bulunan genç futbolculara Yo-Yo AT1 testini uygulamış ve U17 kategorisindeki genç futbolcuların testte kat ettikleri mesafe

arasında anlamlı farklılık elde etmişlerdir. Araştırmada U17 kategorisindeki genç futbolcuların Yo-Yo AT1 testinde kat ettikleri mesafelerin araştırmamızda tespit edilen değerlere yakın oluşu dikkat çekmektedir (söylenen sıraya göre 2002.5 ± 331.9 m 2052.0 ± 381.37 m). Her iki araştırmada da denek grubundaki oyuncuların aynı kategoriden olması bu benzerlik üzerindeki en büyük etken olarak görülebilir. Teplan ve ark.²⁴ tarafından U17 Çek ulusal takımı ile Çek liginde U17 kategorisinde mücadele eden en iyi ve en kötü takımdaki futbolcuların karşılaştırıldığı diğer bir çalışmada ise U17 ulusal takımı oyuncularının Yo-Yo AT1 ortalama koşu mesafeleri 1940 m olarak elde edilirken, U17 kategorisindeki en iyi ve en kötü takımın koşu performansları söylenen sıraya göre 1952.2 m ve 1488.5 m olarak elde edilmiştir. Literatürde U17 kategorisinde mücadele eden sporcular üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde Türk futbolcularda 1328 m¹⁷ ve 1617.3 m¹⁸, Avusturyalı futbolcularda 1438 m¹⁹, Hırvatlarda 1581 m²⁰ ve İspanyol futbolcularda 1816 m²¹ rapor edilmiştir. Bu çalışmalar ile şimdiki çalışmada elde edilen AT1 test sonuçları karşılaştırıldığında, şimdiki çalışmada elde edilen değerlerin önemli ölçüde daha yüksek olduğu görülür. Buna karşılık Chuman ve ark.⁸ tarafından U17 Japon futbolcularda elde edilen AT1

sonuçlarından (2365 m) ise oldukça düşüktür.

Evaggelos ve ark.¹¹ tarafından 12 haftalık bir antrenman programının etkisini belirlemek için uygulanan bir araştırmada ön-test değeri olarak tespit ettikleri amatör, profesyonel futbol oyuncularının ve kontrol grubunun Conconi testinde kat ettikleri mesafe değerleri (söylenen sıraya göre 3015 ± 378 m, 3123 ± 420 m, 3024 ± 307 m), araştırmamızda kat edilen mesafe değerlerine (3165.00 ± 288.72 m) yakın bulunmuştur. Araştırmamızda performans parametreleri ile Conconi testinde kat edilen mesafe arasında anlamlı bir ilişkinin varlığına rastlanılmamış olması, 10 m ve 30 m sürat ve dikey sıçrama testlerinin çabuk kuvvet gerektiren ve dolayısıyla da anaerobik kapasitenin baskın olarak kullanıldığı testler iken, Conconi testinin aerobik kapasiteyi ölçen bir test olmasından kaynaklanabilir. 10 m ve 30 m sürat ve dikey sıçrama testlerinin süresi de bu yargıyı destekler niteliktedir.

Castagna ve ark.⁷, oyuncuların Yo-Yo AT1 performansı ile müsabaka aktiviteleri (koşulan mesafe, yüksek şiddetteki aktivite, yüksek şiddetli koşu, sprint) arasında yüksek düzeyde ilişki olduğunu elde etmişlerdir ($p < 0.01$). Çalışmamızda genç oyuncuların müsabakadaki sprint ve top sürme aktivitesi ile AEKAH değerleri arasında ilişki tespit edilmiş olması, AEKAH değerinin aerobik kapasiteyi

gösteren bir parametre olmasından dolayı söz konusu araştırmanın bulgularına benzerlik gösterir. AEKAH değerleri iyi olan oyuncuların Yo-Yo AT1 değerlerinin de iyi olacağı bilinen bir gerçektir.

Sjökqvist ve ark. ²⁰, Yo-Yo AT1'de kat edilen mesafe ile koşu bandında tespit edilen maksimum oksijen tüketimi (VO²max) değerleri arasında orta düzeyde bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Aynı şekilde, Rampinini ve ark. ¹⁶ tarafından yapılan çalışmada da koşu bandında tespit edilen VO²max değerleri ile AT1 değerlerinin ilişkili olduğu belirtilmiştir. Bu bulgular Yo-Yo AT1 değerleri ile aerobik performans düzeyinin yakın ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında aerobik performansın bir göstergesi olarak Yo-Yo AT1 değerlerinin ve buna bağlı olarak da AEKAH değerlerinin futbolda müsabaka performansında belirleyici olduğu sonucuna varılabilir. Araştırmamızda top sürme ve sprint gibi enerji maliyeti yüksek aktivitelerin AEKAH değeri ile ilişkili olması bu kanıyı destekler niteliktedir.

Araştırmamızda 10 m, 30 m sürat ve aktif, skuat sıçrama değerleri ile Conconi ve Yo-Yo AT1 değerleri arasında anlamlı ilişki görülmemesi, Yo-Yo AT1 ve Conconi testinin aerobik kapasiteyi ölçen testler olması bakımından düşünüldüğünde benzer bir durum ortaya çıkarmaktadır. 10 m, 30 m sürat ve aktif ve skuat sıçrama

değerlerinin esas itibariyle patlayıcı kuvvet gerektiren, kısa süreli ve anaerobik aktiviteler olması anlamlı derecede ilişkinin görülmemesinin ana sebebi olarak gösterilebilir. AEKAH değerlerinin de yürüme, koşma ve pas gibi aksiyonların aksine sprint ve top sürme gibi enerji maliyeti yüksek olan aktivitelerle ilişkili olması beklenen bir sonuç olarak düşünülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, yapmış olduğumuz araştırmada incelenen oyuncuların müsabaka aksiyonları (sprint ve top sürme hariç), 10 m, 30 m sürat, aktif ve skuat sıçrama değerleri ile ilgili test değerleri arasında anlamlı bir ilişki elde edilmemiştir. Bireysel farklılıkları dikkate almakla birlikte, bu durumun performans parametrelerini içeren aktivitelerin spesifik özelliklerinden kaynaklandığı düşünülür. Araştırmamızda incelenen performans parametrelerinin sayısı artırılarak aynı test değerleri ile ilişkilendirilebilir. Değişik test bataryaları da araştırmaya dahil edilebilir. Test bataryalarının incelenen performans parametreleri göz önünde bulundurularak seçilmesi ve araştırmanın farklı yaş gruplarındaki futbolcularda uygulanması araştırmaya ilişkin yapılabilecek varyasyonlar arasında sıralanabilir.

KAYNAKLAR

1. **Aşçı A, Ak M, Cihan H.** Genç futbolcularda aerobik güç performansının yaşa bağlı olarak değerlendirilmesi. 3. Ulusal futbol ve Bilim Kongresi, Antalya, 2009: 48.
2. **Bangsbo J, Mohr M, Krstrup P.** Physical and metabolic demands of training and match-play in the elite football player, *Journal of Sports Sciences*, 24: 665–674. 2006
3. **Bangsbo J, Iaia FM, Krstrup P.** The Yo-Yo intermittent recovery test: a useful tool for evaluation of physical performance in intermittent sports, *Sports Medicine*, 2008; 38: 37–51.
4. **Bradley PS, Mohr M, Bendiksen M, Randers MB, Flindt M, Barnes C, Hood P, Gomez A, Andersen JL, Di Mascio M, Bangsbo J, Krstrup P.** Sub-maximal and maximal Yo-Yo intermittent endurance test level 2: heart rate response, reproducibility and application to elite soccer, *European Journal of Applied Physiology*, 111: 969–978. 2011.
5. **Casamichana D, Castellano J.** Time motion, heart rate, perceptual and motor behaviour demands in small-sides soccer games: Effects of pitch size, *Journal of Sports Sciences*, 2010; 28(14): 1615-1623.
6. **Castagna C, Impellizzeri FM, Chamari K, Carlomagno D, Rampinini E.** Aerobic fitness and Yo-Yo continuous and intermittent tests performances in soccer players, *Journal of Strength and Conditioning Research*, 20(2): 320-325. 2006.
7. **Castagna C, Manzi V, Impellizzeri F, Weston M, Alvarez JCB.** Relationship between endurance field tests and match performance in young soccer players, *Journal of Strength and Conditioning Research*. 2010; 24(12): 3227-3233.
8. **Chuman K, Hoshikawa Y, Iida T, Nishijima T.** Relationship between Yo-Yo intermittent recovery tests and development of aerobic and anaerobic fitness in U13 and U17 soccer players, *International Journal of Sport and Health Science*, 2011; 9: 91-97.
9. **Cihan, H., Can, İ., Sarioğlu, Ö., İmamoğlu, R., Albayrak, A.Y.** Comparison of Some Anthropometric, Physiological and motor performance characteristics of football players played at different categories in Turkey', *Journal of Sports Science and Health*, 3(2): 140-155. 2012
10. **Conconi F, Grazi G, Casoni I, Guglielmini C, Borsetto C, Ballarin E, ve diğ.** The conconi test: Methodology after 12 years of application, *International Journal of Sports Medicine*, 1996; 17(7): 509-519.
11. **Evangelos M, Christos P, Konstantinos M, Ioannis G, Evangelos B, Aristomenis S.** The effect of training, playing position, and duration of participation on aerobic capacity in soccer players, *Journal of Physical Education and Sport*, 12 (2): 188-194.2012.
12. **Krstrup P, Mohr M, Amstrup T, Rysgaard T, Johansen J, Steensberg A, Pedersen PK, Bangsbo J.** The Yo-Yo intermittent recovery test: Physiological response, reliability, and validity, *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 35: 697–705. 2003.
13. **Krstrup P, Mohr M, Nybo L, Jensen JM, Nielsen JJ, Bangsbo J.** The Yo–Yo IR2 test: physiological response, reliability and application to elite soccer, *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 2006; 38: 1666-1673.
14. **Krstrup P, Zebis M, Jensen JM, Mohr M.** Game induced fatigue patterns in elite female soccer, *Journal of Strength and Conditioning Research*, 2010; 24(2): 437.
15. **Markovic G, Mikulic P.** Discriminative ability of the Yo-Yo intermittent recovery test (level 1) in prospective young soccer players, *Journal of Strength and Conditioning Research*, 2011; 25(10): 2931-2934.
16. **Rampinini E, Sassi A, Azzalin A, Castagna C, Menaspà P, Carlomagno D, Impellizzeri FM.** Physiological determinants of Yo-Yo intermittent recovery tests in male soccer players, *European Journal of Applied Physiology*, 2010; 108: 401-409.
17. **Reilly T, Thomas V.** A motion analysis of workrate in different positional roles in professional football match-play, *Journal of Human Movement Studies*, 2: 87-97. 1976;
18. **Reilly T, Ball D.** The net physiological cost of dribbling a soccer ball, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 1984; 55: 267-271.
19. **Reilly T.** Energetics of high-intensity exercise (soccer) with particular reference to fatigue, *Journal of Sports Sciences*, 1997; 15: 257-263.
20. **Sjökvist J, Laurent MC, Richardson M, Curtner-Smith M, Holmberg HS, Bishop**

- PA.** Recovery from high intensity training sessions in female soccer players, *Journal of Strength and Conditioning Research*, 2011; 25(6): 1726-1735.
21. **Stølen T, Chamari K, Castagna C, Wisløff U.** Physiology of soccer: An update, *Sports Medicine*, 2005; 35 (6): 501–536.
  22. **Svensson M, Drust B.** Testing soccer players. *Journal of Sports Sciences*, 23 (6): 601–618. 2005
  23. **Teplan J, Malý T, Zahálka F, Hráský P, Kaplan A, Hanuš M, Gryc T.** The level of aerobic capacity in elite youth soccer players and its comparison in two age categories. *Journal of Physical Education and Sport*. 2012; 12(1): 129-134.
  24. **Teplan J, Malý T, Zahalka F, Hrasky P, Mala L, Heller J.** The level and differences of aerobic capacity in three different young soccer team in the U17 category, *Sport Science*, 2012; 5(1): 43-48.
  25. **Veale JP, Pearce AJ, Carlson JS.** The Yo-Yo intermittent recovery test (level 1) to discriminate elite junior Australian football players, *Journal of Science and Medicine in Sport*, 2010; 13(3), 329-331.

SPOR ORGANİZASYONLARI DÜZENLEYEN İL TEMSİLCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLERİN ARAŞTIRILMASI

Demet ÖZTÜRK¹ Sümmani EKİCİ²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye.

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Spor organizasyonları düzenleyen il spor temsilcilerinin karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi yönündedir. Araştırma için anket yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm 8 maddelik kişisel bilgileri içeren, ikinci bölüm ise 15 maddelik organizasyonda karşılaşılan problemlere ilişkin sorular yer almaktadır.

Çalışmaya Ege bölgesinde yer alan (Aydın, Uşak, Manisa, Denizli, İzmir, Afyon, Kütahya, Muğla) illerden 144'ü erkek, 90'ı kadın olmak üzere toplamda 234 kişi katılmıştır.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 16,0 istatistik paket programından yararlanılmış ve anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak alınmıştır.

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için frekans analizi Anket sorularına verilen cevapların dağılımını belirlemek tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma), sosyo-demografik özelliklere göre karşılaşılan zorlukların belirlenmesi için bağımsız grupta t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek içinde Tukey testi kullanılmıştır.

Sonuç olarak Sosyo-demografik özelliklerine göre (cinsiyet, eğitim, lisanslı olarak bir spor dalı ile uğraşma, seminerlere katılım durumları) anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. ($p < 0,05$) Katılımcıların karşılaştıkları zorlukları ölçen anket verilerinden elde edilen bulgular sonucunda spor organizasyonları düzenleyen il temsilcilerinin orta düzeyde zorluklarla karşılaştıkları görülmüştür ($p < 0,05$).

Anahtar Kelimeler: Spor, Organizasyon, Spor Yönetimi, İl Temsilcisi.

INVESTIGATION OF THE PROBLEMS OF PROVINCIAL AGENT WHO REPRESENT SPORT ORGANIZATIONS IN AEGEAN REGION

ABSTRACT

Purpose of this study is to determine the problems of provincial agent who represent sport organizations in Aegean region.

Study did in 8 provincial (Aydın, Uşak, Manisa, Denizli, İzmir, Afyon, Kütahya, Muğla) with 144 man and 90 woman to 234 personal.

To measure these problem Tek's thesis survey questions (the problem of federations which is organized international sport organization) were used after reviewed.

SPSS 16.0 statistical package program was used in the analysis of obtained data and the level of significance was taken as ($p < 0, 05$).

Frequency analysis was performed to determine the socio-demographic characteristics of participants, descriptive statistics (number, percentage, mean and Standard deviation) was performed to determine the distribution of responses to questions from the survey, independent samples t-test was performed to determine the difficulties encountered in socio-demographic characteristics and Tukey test was used to determine the difference with one-way analysis of variance(ANOVA) result from which group.

Significant differences were found according to socio-demographic characteristics (gender, education, dealing with a licensed branch of a sport, participation in seminars status). ($p < 0, 05$) as a result of the survey data about participants difficulties, it is seen that provincial representatives organized the national sports organizations have mid-level problems ($p < 0, 05$)

Key Words: Sports, Organization, Sports Management, Provincial Agent.

GİRİŞ

Spor “Kişinin belli düzenlemeler içinde fiziksel aktivitesini ve motorik becerilerini zihinsel, ruhsal ve sosyal davranışlarını geliştiren ve bu özelliklerini belirli kurallar içinde yarıştırmayı amaçlayan biyolojik, pedagojik ve sosyal bir uğraştır.”¹⁶

Başka bir ifadeyle; Spor çağımızın modern toplumlarında kültürel ve refah düzeylerinin bir göstergesi olarak anlam kazanan ve sosyal hayatın tüm yönlerini etkileyen önemli bir sosyal olgudur.¹⁷ Spor bir insan eylem türüdür. Sporun bir eylem türü olarak diğer insan eylemlerinden ayrı tutan ve özel kılan özelliği kolektif ve organize olmasındandır.¹ Spor organizasyonları, daha önceden belirlenen yer ve tarihlerde, belirli bir organizasyona ilişkin hazırlanan tahmini bir maliyetle, bir veya birden fazla spor branşında müsabakalar düzenlenmeyi içermektedir. Diğer yönetim alanlarında olduğu gibi spor organizasyonlarının yönetiminde de amaç, sınırlı kaynakları akıllı bir şekilde kullanıp doğru işler yaparak etkililik ve etkinlik arasında dengeyi sağlamaktır.⁶

Spor organizasyonlarının en önemli özelliği, daha önceden kesinleştirilen tarihler arasında ve belirlenen bir bütçe içerisinde zamana bağlı işlerin planlı ve kontrollü bir şekilde yapılmasını gerektirir. Aynı zamanda bir organizasyonun başarısı

organizasyonun zaman, maliyet ve performans kısıtları içerisinde tamamlanmasıyla ilişkilendirilmektedir.⁶

3289 sayılı G.S.G.M. Kanununun 18. Maddesi ise bir ya da birden fazla spor dalında faaliyetlerinin sevk ve idaresini yürütmek amacıyla Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde Spor federasyonları oluşturul ifadesi yer almakta ve Federasyonların taşra uzantıları olan spor il temsilcilerinin temsil ettikleri spor branşı ile ilgili temsil yetkisi bulunmaktadır. Görev ve sorumlulukları ise; spor dalı temsilcileri, federasyonların mahalli teknik spor yöneticileri ve mahallindeki spor temasları uygulamalarının resmi ve teknik merciidirler. Spor dalı temsilcileri, bağlı oldukları federasyonların statü, yönetmelik ve genelgelere kadar tüm mevzuatının uygulanmasında ve spor temaslarının yürütülmesinde; federasyonlara ait organizasyonlarda federasyona karşı, il organizasyonlarında federasyonları ile bağımlılıklarını sürdürmek suretiyle gençlik ve spor il başkanlığına karşı sorumludurlar.¹³

Spor federasyonlarının, sporun yurt geneline dengeli bir şekilde yayılıp gelişmesini sağlamak yurt içindeki sportif gelişmeleri-izlemek, karşılıklı ilişki, yarışma, çalışma ve diğer faaliyetleri programlayıp bunların uygulanmalarını

kontrol etmek, spor eğitimi dairesi ile iş birliği yaparak antrenörlerin, monitörlerin kurslarla yetiştirilmesini ve seminerlerle eğitilmesini sağlamak, ülke içinde müsabakalar düzenlemek gibi görevleri vardır.⁷ Uluslararası bir spor organizasyonunda uluslararası bir prestij söz konusu iken, ulusal spor organizasyonları ile halka en iyiyi sunup, özendirici yoldan spor alanlarına daha çok kişiyi çekebilmek amaç ve gayesi mevcuttur.⁴

Sportif faaliyetlerle ilgili olarak düzenlenecek bütün organizasyonların hangi aşamalarda nelerin yapılması gerektiği ve ne tür eksikliklerle karşılaşılacağı ile bu problemlerin giderilmesi için nelerin yapılması gerektiği, organizasyonun bütün safhaları dikkate alınmalı ve aksaklıklara sebebiyet verilmemelidir.¹⁶

Spor organizasyonları açısından risk, organizasyonun hedefleri ve süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilecek durumlara neden olabilecek her bir olayın meydana gelme olasılığı olarak tanımlanabilir.⁶

Bunun bilincine erken varan ülkeler, toplumlarının daha sağlıklı yetişmesi ve yaşaması için beden eğitimi ve spor alanında faaliyet gösteren özel ve resmi kuruluşlar ile bu alana gereken yatırımları yaparak teşkilat yapılarını

düzenleyerek etkinliklerini sürdürmüşler ve sürdürmeye de devam etmektedirler.⁹

Bu araştırma spor organizasyonları düzenleyen il temsilcilerinin karşılaştıkları zorlukların belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda sosyo-demografik özelliklere göre, il temsilcilerinin karşılaştıkları zorlukların (problem) fark gösterip göstermediği araştırılmıştır.

METOT

Araştırmanın evrenini spor federasyonlarının taşra temsilcileri olan il spor dalı temsilcileri oluştururken; örneklem grubunu ise Ege bölgesinde bulunan 8 ilde (Aydın, İzmir, Kütahya, Afyon, Manisa, Denizli, Uşak, Muğla) 35 spor branşında, spor organizasyonları düzenleyen toplam 280 il spor dalı temsilcileri oluşturmaktadır.

Verilerin toplanması için TEK, (2006) tarafından geliştirmiş anket; 144'ü erkek, 90'ı kadın olmak üzere toplamda 234 kişiye uygulanmıştır.¹⁸ Anketin geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış cronbach alfa değeri 0.86 (N=234), maddelerin anket toplam puanı ile korelasyonlarını gösteren madde-toplam

puan korelasyon değerleri ise 0.30-0.69 arasında bulunmuştur.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 16,0 istatistik paket programından yararlanılmış ve anlamlılık düzeyi kabulü için ($p<0,05$) olarak alınmıştır. Katılımcıların branş dağılımlarını belirlemek için yüzde ve frekans analizi, anket sorularına verilen cevapların dağılımını belirlemek amacıyla aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri alınmıştır. Cinsiyet, lisanslı olma durumu ve eğitim düzeyine göre independent t testi, seminere katılma durumlarına göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA sonucunda çıkan farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Karşılaştıkları Zorluklarla İlişkili Sorulara Verdikleri Cevapların Ortalamaları

Madde No	Karşılaşılan zorluklara ilişkin görüşler	$\bar{X}$	Std. Sapma
1	Spor organizasyonu düzenlemek için yaptığımız müracaatlarda ülke içinde bürokratik engellerle karşılaştığınıza katılıyor musunuz?	3.35	1.218
2	Düzenlediğiniz spor organizasyonunda ülke içindeki bürokrasinin, işlerin yürütülmesinde yeterli desteği sağladığına katılıyor musunuz?	2.35	1.211
3	Sadece federasyonunuz imkanları ile spor organizasyonu düzenleyebileceğinizi katılıyor musunuz?	2.18	1.202
4	Düzenlediğiniz spor organizasyonunda bürokraside eşgüdümlemenin yeterli olduğuna katılıyor musunuz?	2.32	1.102
5	Düzenlediğiniz spor organizasyonu öncesi belirlenen bütçenin, ihtiyaçların karşılanmasına yettiğine katılıyor musunuz?	2.23	1.229
6	Düzenlediğiniz spor organizasyonlarında özel kuruluşlardan yeterli desteği sağladığınıza katılıyor musunuz?	2.72	1.321
7	Federasyonunuza ait spor tesislerinin, spor organizasyonu düzenleyecek seviyede olduklarına katılıyor musunuz?	2.41	1.191
8	Düzenlediğiniz spor organizasyonlarında konaklama tesislerinin yeterli olduğuna katılıyor musunuz?	2.29	1.258
9	Düzenlediğiniz spor organizasyonuna katılan sporcu, yönetici, hakem ve medya mensuplarına tahsis edilen çalışma ortamının yeterli olduğuna katılıyor musunuz?	2.37	1.177
10	Düzenlediğiniz spor organizasyonunda komiteleri oluşturan personellerin yeterli bilgi ve beceriye sahip olduklarına katılıyor musunuz?	2.38	1.224
11	Düzenlediğiniz spor organizasyonu için önceden belirlenen hedeflere ulaşmakta personelin yeterli olduklarına katılıyor musunuz?	2.29	1.219
12	Düzenlediğiniz spor organizasyonlarında hizmet veren personellerin mesleki açıdan yeterli olduklarına katılıyor musunuz?	2.23	1.267
13	Düzenlediğiniz spor organizasyonlarında sağlık hizmetlerinin yeterince sağlandığına katılıyor musunuz?	2.29	1.233
14	Düzenlediğiniz spor organizasyonlarında basın-yayın ve haberleşme hizmetlerinin yeterince sağlandığına katılıyor musunuz?	2.26	1.303
15	Düzenlediğiniz organizasyonlar için ihtiyaç duyulan komisyon ve komitelerde oluşturulan kadroların yeterli olduklarına katılıyor musunuz?	2.27	1.247

Tablo 1'e göre katılımcıların karşılaştıkları zorluklarla ilgili sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında (1) numaralı maddeye; **bazen katılıyorum**,

diğer maddelere (2-15), **katılıyorum** düzeyinde cevaplar verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında il temsilcilerinin spor organizasyonu

düzenlemek için orta düzeyde zorluklarla karşılaştıkları görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Lisanslı Olarak Uğraşmış Oldukları Spor Dalına İlişkin Bilgiler

Lisanslı olma durumu	N	%
Evet	98	41,9
Hayır	136	58,1
Toplam	234	100

Tablo 2'e bakıldığında %41,9'u lisanslı olarak bir spor dalı ile katılımcıların lisanslı olarak uğraşmış uğraştığı %58,1 'inin lisanslı olarak bir oldukları spor dalına göre dağılımları spor dalı ile uğraşmadığı görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Eğitim Düzeylerine İlişkin Bilgiler

Eğitim düzeyi	N	%
Lisans ve altı	182	77,8
Lisansüstü	52	22,2
Toplam	234	100

Tablo 3 'de görüleceği gibi altı, %22,2'sinin lisansüstü eğitime sahip katılımcıların eğitim düzeylerine ilişkin olduklarını ifade etmişlerdir. dağılıma bakıldığında %77,8'inin lisans ve

Tablo 4. Katılımcıların Gelir Düzeylerine İlişkin Bilgiler

Gelir düzeyi	N	%
1500 ve altı	68	29,1
1501 ve üstü	166	70,9
Toplam	234	100

Tablo 4'de katılımcıların gelir %70,9'unun 1501 ve üzeri Türk Lirası düzeyine ilişkin bilgilerin dağılımına gelire sahip oldukları görülmektedir. bakıldığında % 29,1'inin 1500 ve altı

Tablo 5. Katılımcıların Karşılaştıkları Zorluklarla İlişkili Ortalamalarının Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X	ss	t	p
Erkek	144	37.61	11.645	3.093	0.002*
Kadın	90	33.45	8.843		

*p<0,05

Tablo 5'e bakıldığında karşılaştıkları zorluklar bakımından katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmuştur ($p<0.05$), erkek katılımcıların belirlenmiştir.
daha fazla zorlukla karşılaştığı

Tablo 6. Katılımcıların Lisanslı Olarak Bir Spor Dalı İle Uğraşma Durumlarına Göre Karşılaştıkları Zorlukların Karşılaştırılması

Lisanslı Olma Durumu	N	X	ss	t	p
Evet	98	39.14	11.289	3.779	0.000*
Hayır	136	33.76	9.926		

* $p<0,05$

Tablo 6'ya bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark katılımcıların lisanslı olarak bir spor dalı bulunmuştur ($p<0.05$), lisanslı olarak bir ile uğraşma durumlarına göre spor dalı ile uğraşan katılımcıların daha karşılaştıkları zorluklar bakımından fazla zorlukla karşılaştığı belirlenmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştıkları Zorlukların Karşılaştırılması

Eğitim Düzeyi	N	X	ss	t	p
Lisans ve altı	182	36.76	10.818	1.986	0.048*
Lisansüstü	52	33.40	10.544		

* $p<0,05$

Tablo 7'ye bakıldığında bulunmuştur ($p<0.05$), lisans ve altı eğitim katılımcıların eğitim düzeylerine göre düzeyine sahip katılımcıların daha fazla karşılaştıkları zorluklar bakımından zorlukla karşılaştığı belirlenmiştir.
istatistiksel olarak anlamlı bir fark

Tablo 8. Katılımcıların Seminere Katılma Durumlarına Göre Karşılaştıkları Zorlukların Karşılaştırılması

Seminer	N	X	ss	f	p
Evet	100	38.68	11.967	5.580	0.004*
Hayır	11	32.72	6.724		
Kısmen/Bazen	123	34.14	9.675		

* $p<0,05$

Tablo 8'e bakıldığında bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir katılımcıların seminere katılma fark bulunmuştur ($p<0.05$).
durumlarına göre karşılaştıkları zorluklar

Tablo 9. Katılımcıların Seminere Katılma Durumlarına Göre Karşılaştıkları Zorlukların Karşılaştırılması (Tukey Testi)

Seminer	Karşılaştırma	Ortalama arası fark	p
Evet	Hayır	5.95273	0.184
	Kısmen/Bazen	4.53366	0.005*
Hayır	Evet	-5.95273	0.184
	Kısmen/Bazen	-1.41907	0.905
Kısmen/Bazen	Evet/Hayır	-4.53366	0.005*
		1.41907	0.905

*p<0,05

Yapılan karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında seminere düzenli katılan il temsilcileri ile bazen katılan il temsilcileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmıştır (p=0.005). Buna

göre seminere düzenli katılan il temsilcilerinin (x= 38,68 ± 11,967) bazen katılan il temsilcilerine (x= 34,14 ± 9,675) oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Madde 1 Araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar sonucunda spor organizasyonu düzenlemek için yaptığınız müracaatlarda ülke içinde bürokratik engellerle karşılaştıklarına rastlanmıştır. TEK'in yaptığı çalışmada kısmen bürokratik engellerle karşılaşıldığı şeklindedir.¹⁸ Bu veriler bizim çalışmamızda elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir.

Madde 3 Araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar sonucunda spor organizasyonu düzenlerken sadece federasyonunuzun imkânları doğrultusunda organizasyon düzenlenebileceği sorusunda anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (p<0,05).

Madde 4 Araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar sonucunda spor organizasyonu düzenlerken bürokraside eşgüdümlemenin yeterli olduğuna rastlanmıştır. Ekicinin yaptığı çalışmada federasyonların öncelikli politikalarının uluslar arası başarının elde edilmesi ve sporun toplumda yaygınlaştırılması şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.⁶ Bu sonuçlar elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir.⁵

Madde 5 ülke içinde spor organizasyonu öncesi belirlenen bütçenin ihtiyaçların karşılanmasında yeterli olduğu konusunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. (p<0.05) Tek'in yaptığı çalışmada organizasyon öncesi belirlenen bütçenin ihtiyaçların karşılanmasında yetersiz olduğu konusunda anlamlı bir farklılığa

rastlanmıştır.¹⁸ Bu veriler bizim çalışmamızda elde ettiğimiz bulgularla

Madde 6 spor organizasyonlarında özel kuruluşlardan yeterli desteği sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Soyer, Bayraktar ve Argan'ın yapmış oldukları çalışmalarda sponsor firmaların şartlar uygun olduğu takdirde ulusal ve uluslar arası organizasyonları tercih edecekleri tespit edilmiştir. Bu çalışmamızla paralellik göstermektedir.^{15,3,2}

Madde 9 spor organizasyonuna katılan hakem, sporcu, yönetici ve medya mensuplarına tahsis edilen çalışma ortamlarının yeterli olduğu ve spor organizasyonların da hizmet veren personelin mesleki açıdan yeterli olduğuna sorusunda anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır.

Tablo 1 de Katılımcıların karşılaştıkları zorluklarla ilgili sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında (1) numaralı madde bazen katılıyorum, (2-15) katılıyorum düzeyinde cevaplar verdikleri görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında il temsilcileri spor organizasyonları düzenlerken orta düzeyde zorluklarla karşılaştıkları görülmüştür.

Birçok özel ve resmi spor kurumu içerisinde hedef organizasyon sürecinde tesis, sponsorluk, medya hizmetleri vb. organizasyon el planlamaların yanında gönüllüleri de yönetim stratejileri içerisinde değerlendirmektedirler. Bugün

çalışmaktadır.

gönüllüler spor organizasyonlarını içerisinde önemli bir yer tutmaktadırlar. Birçok araştırmacı spor organizasyonlarında gerek sayısal gerekse nitelik bakımından bu kadar önemli olan gönüllülerin neden organizasyonlarda görev almak istedikleri sorusuna cevap aramak için çalışmalar yapmaktadırlar.¹⁴

Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde görev yapan spor yöneticilerinin görevci liderlik boyutu spor kulüplerinde görev yapan spor yöneticilerine göre daha yüksektir. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere devlet kurumlarında çalışan personelin mesleki açıdan özel kuruluşlarda görev yapan personelden daha yeterli olduğu düşünülebilir.^{7,8}

Tablo 5,6,7'ye bakıldığında Katılımcıların lisanslı olarak uğraşmış oldukları spor dalına göre % 41.9'unun lisanslı olarak bir spor dalı ile uğraştığı, % 58.1'inin lisanslı olarak bir spor dalı ile uğraşmadığı, eğitim düzeyine göre % 77.8'inin lisans ve altı, % 22.2'sinin lisansüstü eğitime sahip oldukları, gelir düzeylerine ilişkin bilgiler ise % 29.1'inin 1500 ve altı, % 70.9'unun 1501 ve üzeri Türk Lirası gelir elde ettikleri görülmektedir.

Spor yöneticileri üzerine yapılan çalışmalarda büyük çoğunlukla lise ve üniversite mezunu olduğu sonucuna

ulaşmaları çalışmada elde edilen sonuçları destekler niteliktedir.^{10,11,12}

Tablo 5,'de katılımcıların sosyo-demografik özellikler ile karşılaştıkları zorlukları karşılaştırdığımızda katılımcıların cinsiyetine göre karşılaştıkları zorluklar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Tablo 6'da katılımcıların lisanslı olarak bir spor dalı ile uğraşma durumlarına göre karşılaştıkları zorluklar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu sonuçlara göre sporcu gözüyle bakıldığında organizasyon için yeterli olduğunu düşünülenin yeterli olmadığı ve daha detaylı bir organizasyon düzenlemek isteyen il temsilcisi daha çok zorlukla karşılaştığını düşünebiliriz.

Tablo 7'de katılımcıların eğitim düzeylerine göre karşılaştıkları zorluklar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$), lisans ve altı eğitim düzeyine sahip katılımcıların daha fazla zorlukla karşılaştığı belirlenmiştir. Bu bulgulara göre organizasyon için gerekli olan imkanların sağlanması lisans ve üstü eğitime sahip olanların spor organizasyonu düzenlemede iletişim ve iş bitirme konusunda lisans ve altı eğitime sahip olan il temsilcilerine göre daha başarılı olduklarını düşünebiliriz.

Tablo 8'de katılımcıların federasyonlarının düzenlemiş olduğu seminerlere katılımlarına bakıldığında % 42.7'sinin seminerlere katıldığı, % 4.7'sinin seminerlere katılmadığı, % 52.6'sının seminerlere kısmen/bazen katıldığı görülmektedir.

Tablo 9'da katılımcıların seminere katılma durumlarına göre karşılaştıkları zorluklar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Seminerlere düzenli katılan il temsilcileri ile bazen katılan il temsilcileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p=0.05$). Buna göre seminerlere düzenli katılan il temsilcilerinin ($x=38,68\pm 11,967$) bazen katılan il temsilcilerine ($x=34,14\pm 9,675$)göre daha fazla zorlukla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu bulgulara göre seminerlere düzenli olarak katılan il temsilcileri spor organizasyonu düzenlerken seminerlerde almış oldukları eğitim ve kazanmış oldukları bilgiler seviyesinde spor organizasyonları düzenlemeye çalıştıklarından daha fazla zorlukla karşılaştıklarını düşünebiliriz.

Sonuç olarak spor organizasyonları düzenlemenin bir çok zorluklarla karşılaşılacağı ve bu zorlukları aşabilecek kapasitede spor il temsilcilerinin olması kendi branşının ve taşra teşkilatını güçlü kılacaktır.

KAYNAKLAR

1. **Açıköz H. M., Ekici, S. Çolakoğlu, T.** “Bir Eylem Türü olarak Sporun Eylem Felsefesi Çerçevesinde Sorgulanımı ve Sporun Müesseseleştirilmesi Sürecinde Yönetim Olgusunun Açılımı“, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(3),158-162,2000, Ankara.
2. **Argan, M, Katarcı, H. (2002).** Spor Pazarlaması. 1.Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 377-414.
3. **Bayraktar R.(1998).** Bir Tutundurma Elemanı Olarak Sponsorluk Ve Türk Bankacılık Sektörünün Sponsorluk Faaliyetleri Üzerine Bir Uygulama. Malatya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 19-23
4. **Cankalp, M.,**Sporda Yönetim ve Organizasyon, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002
5. **Ekici, S.(2002).** Türkiye’de Spor Federasyonları Oluşturan Fahri (Gönüllü) Çalışanların Spor Politikaların Oluşumu ve Uygulamalarına Yaklaşımları.(Yayınlanmış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Ankara
6. **Gök Y., Balcı V.;** Spor Organizasyonlarının Maliyet Boyutunun Risk Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi, Ege akademik bakış, cilt 12, sayfa 61-69, 2012)
7. **Gökçe, Z. (2005).** Spor Yönetiminin Farklı Boyutlarında Yer Alan Spor Yöneticilerinin Liderlik Tiplerinin Araştırılması Ege Bölgesi Örneği, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı, Manisa.
8. **G.S.G.M (1991).** Olimpizm Ve İnsan, Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü, Ankara
9. **Hacıhasanoğlu, O. (1995).** Olimpiyat Tesislerinde Planlama ve Düzenleme İlkeleri, Cenkler Matbaacılık, İstanbul
10. **Karagözoğlu, C. (1994).** Spor Yöneticilerinin Yeterlikleri İstanbul Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul
11. **Mollaogulları, H. (1998).** Türk spor yönetiminde yapısal değişiklikler ve güncel sorunlar (1992-1998), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara
12. **Mutlu, O. (2001).** Türk Spor Teşkilatının Yapısal Değişimine Yönelik Önerilerin Değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
13. Resmi Gazete Tarihi: 06.12.1990 Resmi Gazete Sayısı: 20717 Gençlik Ve Genel Müdürlüğü Spor İl Spor Dalı Temsilci Yönetmeliği
14. **Soyer F. (2003).** Sporda Sponsorluk (kavram, kapsam ve bir araştırma), Ankara, Gazi Kitapevi, 44-107.
15. **Sertbaş K, Zengin E, Çutuk S;** Universiade 2005 İzmir Oyunlarında, “Gönüllü İnsan Kaynakları Yönetimi” Çalışmalarının İncelenmesi (Www.Sporyönetimi.Com)
16. **İnal,A.N.,** Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş, Desen Ofset Matbaacılık, s.72-85, Konya, 2000
17. **İmamoğlu, A.F.,** İki binli Yıllara Doğru Türk Sporu Üzerine Bazı Gözlemler, G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 8, s.1,1992
18. **Tek, T.(2006).** Türkiye’de Uluslararası Spor Organizasyonları Düzenleyen Federasyonların Karşılaştıkları Problemler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı. Konya

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU

ISSN:1302 –2040